

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์และตรวจสอบความเหมาะสมของวิธีการประเมินตัวบ่งชี้มาตรฐานการศึกษาในการประเมินผลภายในของโรงเรียน จำนวน 30 โรงเรียน ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ ในประเด็นเกี่ยวกับแนวคิดการประเมินผลภายใน การออกแบบวิธีการเก็บข้อมูล และการกำหนดวิธีการประมวลผลข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบหลักและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลภายในของโรงเรียน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา สร้างรหัสตัวแปร หาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความเหมาะสมของวิธีการประเมินระหว่างสังกัดโดยใช้สถิติทดสอบ ANOVA

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพการประเมินผลภายใน เป็นการนำเสนอจำนวนมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของแต่ละโรงเรียนใช้ในการประเมิน รวมทั้งจำนวนโรงเรียนที่ประเมินจำแนกตามรายมาตรฐาน และแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการประเมิน ตอนที่ 2 เป็นวิธีการประเมินผลภายในของโรงเรียน โดยนำเสนอจำแนกเป็นรายมาตรฐานทั้งด้านผู้เรียน กระบวนการ ปัจจัย และจำแนกเป็นรายสังกัด รวมทั้งการนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพในประเด็นการกำหนดเกณฑ์การประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน และวิธีการเก็บข้อมูล ตอนที่ 3 เป็นความเหมาะสมของวิธีการประเมินผลภายใน โดยเสนอผลการวิเคราะห์เป็นรายโรงเรียนและรายสังกัด ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ความเหมาะสม 7 ด้าน ได้แก่ ความตรง ความครบถ้วน ความถูกต้อง ความคงที่ ความทันกาล ความง่ายต่อการปฏิบัติ และความประหยัด ซึ่งแต่ละตอนมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพการประเมินผลภายใน

ผลการศึกษาจำนวนมาตรฐานและตัวบ่งชี้ระดับชาติที่โรงเรียนใช้ในการประเมินผลภายใน ตามตารางที่ 4.1 พบว่า จำนวนมาตรฐานการศึกษาชาติที่โรงเรียนใช้ประเมินมากที่สุดคือ 14 มาตรฐาน รองลงมาคือ 12 มาตรฐาน ส่วนจำนวนมาตรฐานที่โรงเรียนใช้น้อยที่สุดคือ 5 มาตรฐาน ส่วนจำนวนตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินมากที่สุดคือ 53 ตัวบ่งชี้ รองลงมาคือ 50 ตัวบ่งชี้ จำนวนตัวบ่งชี้ที่ใช้น้อยที่สุดคือ 18 ตัวบ่งชี้ สำหรับโรงเรียนที่มีการประเมินครบทั้ง 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรกเป็นโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสพช. และเทศบาล จำนวนมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ใช้ประเมินโดยเฉลี่ยคือ 12-13 มาตรฐาน 46 ตัวบ่งชี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนมาตรฐานและตัวบ่งชี้ระดับชาติที่มีการประเมินจำนวนตามโรงเรียน

มาตรฐาน (ตัวบ่งชี้)	รหัสโรงเรียน	ผู้เรียน							กระบวนการ			ปัจจัย				จำนวน มาตรฐาน ที่ประเมิน	จำนวน ตัวบ่งชี้
		1 (4)	4 (3)	5 (2)	6 (3)	9 (4)	10 (5)	12 (1)	13 (8)	14 (4)	18 (9)	20 (3)	22 (3)	24 (2)	25 (2)		
สค.	1	4	0	2	3	4	5	1	8	2	8	0	0	0	2	10	39
สค.	2	4	3	2	3	4	5	1	8	2	8	3	0	0	2	12	45
สค.	3	4	0	2	3	4	5	1	8	2	8	0	0	0	2	10	39
สค.	4	4	0	2	3	4	5	1	8	2	8	0	0	0	2	10	39
สค.	5	4	0	2	3	4	5	1	8	2	8	3	3	0	2	12	45
สค.	6	4	0	2	3	4	5	1	8	2	8	0	0	0	2	10	39
สปช	1	4	3	2	3	4	5	1	8	4	9	3	3	2	2	14	53
สปช	2	4	3	2	3	4	5	1	8	4	9	3	3	2	2	14	53
สปช	3	4	3	2	3	4	5	1	8	4	9	3	3	2	2	14	53
สปช	4	4	3	2	3	4	5	1	8	4	9	3	3	2	2	14	53
สปช	5	4	3	2	3	4	5	1	8	4	9	3	3	2	2	14	53
สปช	6	4	3	2	3	4	5	1	8	4	9	3	3	2	2	14	53
สช	1	4	3	2	3	4	5	1	8	4	9	3	3	2	2	14	53
สช	2	4	3	2	3	4	5	1	8	4	9	3	3	2	2	14	53
สช	3	4	3	2	3	4	5	1	8	4	9	3	3	2	2	14	53
สช	4	4	3	2	3	4	5	1	8	4	9	3	3	2	2	14	53
สช	5	4	0	1	1	1	3	0	8	2	3	2	0	1	2	11	28
สช	6	4	0	1	1	1	3	0	8	2	3	2	0	1	2	11	28
กทม	1	4	3	2	3	4	5	1	8	4	9	3	3	2	2	14	53
กทม	2	3	1	2	1	2	4	1	4	2	4	3	3	2	2	14	34
กทม	3	4	3	2	3	4	4	1	6	4	9	3	3	2	2	14	50
กทม	4	4	3	2	3	4	4	1	6	4	9	3	3	2	2	14	50
กทม	5	4	0	0	0	0	4	0	7	0	0	3	0	0	0	5	18
กทม	6	4	0	2	0	4	4	1	0	0	9	0	3	0	0	7	27
เทศบาล	1	4	3	2	3	4	5	1	8	4	9	3	3	2	2	14	53
เทศบาล	2	4	3	2	3	4	5	1	8	4	9	3	3	2	2	14	53
เทศบาล	3	4	3	2	3	4	5	1	8	4	9	3	3	2	2	14	53
เทศบาล	4	4	3	2	3	4	5	1	8	4	9	3	3	2	2	14	53
เทศบาล	5	4	3	2	3	4	5	1	8	4	9	3	3	2	2	14	53
เทศบาล	6	4	3	2	3	4	5	1	8	4	9	3	3	2	2	14	53
เฉลี่ย		4.0	2.0	1.9	2.6	3.6	4.7	0.9	7.4	3.1	7.9	2.4	2.2	1.4	1.9	12.6	46.1

หมายเหตุ ผู้วิจัยเทียบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ โรงเรียนอาจมีจำนวนมาตรฐานและตัวบ่งชี้มากกว่านี้ได้

ตารางที่ 4.2 แสดงร้อยละของโรงเรียนที่ทำการประเมินผลภายในตามมาตรฐาน การศึกษาชาติจำแนกตามสังกัดปรากฏว่า มาตรฐานการศึกษาที่ทุกโรงเรียนมีการประเมิน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมี สุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ส่วนมาตรฐานที่โรงเรียนมีการประเมินน้อยที่สุด (ร้อยละ 70) คือ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ วิจารณ์ญาณ มีความคิด สร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ เมื่อพิจารณารายสังกัดพบว่า ทุกสังกัดมีการประเมินมาตรฐาน โกล่เคียงกัน ยกเว้น สังกัด สศ. มีการประเมินน้อยที่สุด (ร้อยละ 16.7) ในมาตรฐานที่ 4 และมาตรฐาน ที่ 22 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ และไม่มีการประเมินมาตรฐานที่ 24 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ

ตารางที่ 4.2 ร้อยละของโรงเรียนที่ทำการประเมินผลภายในตามมาตรฐานการศึกษาชาติ จำแนกตามสังกัด

มาตรฐาน ที่ประเมิน	สศ		สพช		สช.		กทม.		เทศบาล		รวม	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	30	100.0
4	1	16.7	6	100.0	4	66.7	4	66.7	6	100.0	21	70.0
5	6	100.0	6	100.0	6	100.0	5	83.3	6	100.0	29	96.7
6	6	100.0	6	100.0	6	100.0	4	66.7	6	100.0	28	93.3
9	6	100.0	6	100.0	6	100.0	5	83.3	6	100.0	29	96.7
10	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	30	100.0
12	6	100.0	6	100.0	4	66.7	5	83.3	6	100.0	27	90.0
13	6	100.0	6	100.0	6	100.0	5	83.3	6	100.0	29	96.7
14	6	100.0	6	100.0	6	100.0	4	66.7	6	100.0	28	93.3
18	6	100.0	6	100.0	6	100.0	5	83.3	6	100.0	29	96.7
20	2	33.3	6	100.0	6	100.0	4	66.7	6	100.0	24	80.0
22	1	16.7	6	100.0	4	66.7	6	100.0	6	100.0	23	76.7
24	-	-	6	100.0	6	100.0	4	66.7	6	100.0	22	73.3
25	6	100.0	6	100.0	6	100.0	4	66.7	6	100.0	28	93.3

หมายเหตุ: ทุกสังกัดมีจำนวนโรงเรียนที่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง สังกัดละ 6 แห่ง

ตารางที่ 4.3 แสดงแนวความคิดการประเมินผลภายในของโรงเรียน จำแนกตามสังกัด สำหรับมาตรฐานด้านผู้เรียนพบว่า การกำหนดมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ที่โรงเรียนใช้ประเมินจะ ยึดมาตรฐานของต้นสังกัดมากที่สุด (ร้อยละ 46.7) รองลงมาคือ ยึดตามมาตรฐานการศึกษาชาติ (ร้อยละ 40.0) เมื่อพิจารณาจำแนกตามสังกัดพบว่า มีความหลากหลายระหว่างสังกัด โดยสังกัด เทศบาลยึดมาตรฐานของต้นสังกัดทุกโรงเรียน สังกัดกทม.ยึดมาตรฐานคณะกัณฑ์ทั้งมาตรฐานการศึกษา ชาติ มาตรฐานของต้นสังกัด และกำหนดเอง ส่วนสังกัด สปช.ทุกโรงเรียนยึดมาตรฐานการศึกษาชาติ สำหรับโรงเรียนสังกัด สศ. จะคณะกัณฑ์ระหว่างมาตรฐานของต้นสังกัดกับมาตรฐานที่โรงเรียนกำหนด

สำหรับการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการประเมินผลภายใน ส่วนใหญ่แต่งตั้งกรรมการ เฉพาะกิจ (ร้อยละ 83.3) เมื่อพิจารณารายสังกัดพบว่า ทุกสังกัดสอดคล้องกับผลในภาพรวม ยกเว้น สช. ที่มอบหมายให้เจ้าของงานประจำเป็นผู้ประเมิน โรงเรียนได้กำหนดเกณฑ์การประเมินการดำเนินงานตามบริบทของโรงเรียน (ร้อยละ 76.7) และพบว่าสังกัด สศ. กทม. และเทศบาลทุกโรงเรียนมีการ กำหนดเกณฑ์ตามบริบทของโรงเรียน สำหรับการออกแบบระบบการประเมินที่ใช้หลักการเดียวกันใน ทุกมาตรฐาน (ร้อยละ 66.7) และสอดคล้องกันทุกสังกัด ยกเว้น สศ. ส่วนใหญ่ออกแบบระบบประเมิน เปลี่ยนแปลงไปตามมาตรฐาน

ตารางที่ 4.3 ร้อยละของโรงเรียนเกี่ยวกับแนวความคิดการประเมินผลภายในจำแนกตามสังกัด สำหรับมาตรฐานด้านผู้เรียน

ที่	ประเด็น	สศ.		สปช.		สช.		กทม.		เทศบาล		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	การกำหนดมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ที่ประเมิน												
1.1	ยึดมาตรฐานชาติ	0	0	6	100.0	4	66.7	2	33.3	0	0	12	40.0
1.2	ยึดมาตรฐานต้นสังกัด	4	66.7	0	0	2	33.3	2	33.3	6	100.0	14	46.7
1.3	โรงเรียนกำหนดเอง	2	33.3	0	0	0	0	2	33.3	0	0	4	13.3
	รวม	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	30	100.0
2	การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ												
2.1	ประเมินโดยกรรมการเฉพาะกิจ	6	100.0	6	100.0	1	16.7	6	100.0	6	100.0	25	83.3
2.2	ประเมินโดยเจ้าของงานประจำ	0	0	0	0	5	83.3	0	0	0	0	5	16.7
	รวม	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	30	100.0

ที่	ประเด็น	สศ.		สพข.		สช.		กทม.		เทศบาล		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
3	การกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ใช้ตัดสินคุณภาพผลการดำเนินงาน												
3.1	โรงเรียนกำหนดตามบริบทโรงเรียน	6	100.0	2	33.3	3	50.0	6	100.0	6	100.0	23	76.7
3.2	กำหนดตามต้นสังกัด	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3	ไม่มีกำหนดเกณฑ์การประเมิน	0	0	4	66.7	3	50.0	0	0	0	0	7	23.3
	รวม	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	30	100.0
4	การออกแบบระบบการประเมินใช้หลักการเดียวกันในทุกมาตรฐาน												
4.1	ใช่	2	33.3	4	66.7	5	83.3	4	66.7	5	83.3	20	66.7
4.2	ไม่ใช่ (เปลี่ยนแปลงกามาตรฐาน)	4	66.7	2	33.3	1	16.7	2	33.3	1	16.7	10	33.3
	รวม	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	30	100.0

ตารางที่ 4.4 แสดงแนวความคิดการประเมินผลภายในจำแนกตามสังกัดสำหรับมาตรฐานด้านกระบวนการพบว่า แนวคิดในการกำหนดมาตรฐานที่ใช้ในการประเมินเหมือนกับมาตรฐานด้านผู้เรียน สำหรับการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการประเมินผลภายใน โรงเรียนส่วนใหญ่แต่งตั้งกรรมการประเมินเป็นการเฉพาะกิจ (ร้อยละ 60.0)

เมื่อพิจารณาเป็นรายสังกัดพบว่า ทุกสังกัดสอดคล้องกับผลในภาพรวม ยกเว้นสังกัด สพข. และสช. ที่เจ้าของงานประจำเป็นผู้ประเมิน โรงเรียนได้กำหนดเกณฑ์การประเมินการดำเนินงานตามความเหมาะสมของบริบทโรงเรียน(ร้อยละ 73.3) และพบว่าโรงเรียนสังกัด สศ. กทม.และเทศบาลทุกโรงเรียนมีการกำหนดเกณฑ์ตามบริบทของโรงเรียน สำหรับการออกแบบระบบการประเมินจะใช้หลักการเดียวกันในทุกมาตรฐาน (ร้อยละ 76.7) และสอดคล้องกันทุกสังกัด

ตารางที่ 4.4 ร้อยละของโรงเรียนเกี่ยวกับแนวความคิดการประเมินผลภายในจำแนกตามสังกัด สำหรับมาตรฐานด้านกระบวนการ

ที่	ประเด็น	สศ.		สพข.		สช.		กทม.		เทศบาล		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	การกำหนดมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ที่ประเมิน												
1.1	ยึดมาตรฐานชาติ	0	0	6	100.0	4	66.7	2	33.3	0	0	12	40.0
1.2	ยึดมาตรฐานต้นสังกัด	4	66.7	0	0	2	33.3	2	33.3	6	100.0	14	46.7
1.3	โรงเรียนกำหนดเอง	2	33.3	0	0	0	0	2	33.3	0	0	4	13.3
	รวม	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	30	100.0

ที่	ประเด็น	สศ.		สปช.		สช.		กทม.		เทศบาล		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
2	การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ												
2.1	ประเมินโดยกรรมการเฉพาะกิจ	4	66.7	1	16.7	1	16.7	6	100.0	6	100.0	18	60.0
2.2	ประเมินโดยเจ้าของงานประจำ	2	33.3	5	83.3	5	83.3	0	0	0	0	12	40.0
	รวม	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	30	100.0
3	การกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพของผลการดำเนินงาน												
3.1	โรงเรียนกำหนดเองตามความเหมาะสมของบริบท	6	100.0	2	33.3	2	33.3	6	100.0	6	100.0	22	73.3
3.2	กำหนดตามต้นสังกัด	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3	ไม่มีการกำหนดเกณฑ์การประเมิน	0	0	4	66.7	4	66.7	0	0	0	0	8	26.7
	รวม	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	30	100.0
4	การออกแบบระบบการประเมินใช้หลักการเดียวกันในทุกมาตรฐาน												
4.1	ใช่	3	50.0	5	83.3	6	100.0	4	66.7	5	83.3	23	76.7
4.2	ไม่ใช่ (เปลี่ยนแปลงตามมาตรฐาน)	3	50.0	1	16.7	0	0	2	33.3	1	16.7	7	23.3
	รวม	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	30	100.0

ตารางที่ 4.5 แสดงแนวความคิดการประเมินผลภายในจำแนกตามสังกัดสำหรับมาตรฐานด้านปัจจัยพบว่า แนวคิดในการกำหนดมาตรฐานที่ใช้ในการประเมินเหมือนกับมาตรฐานด้านผู้เรียนและด้านกระบวนการ สำหรับการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการประเมินผลภายใน โรงเรียนส่วนใหญ่แต่งตั้งกรรมการประเมินเป็นการเฉพาะกิจ (ร้อยละ 60.0) เมื่อพิจารณาจำแนกตามสังกัดพบว่าทุกสังกัดมีสอดคล้องกับผลในภาพรวม ยกเว้น สปช.และสช. ที่เจ้าของงานประจำเป็นผู้รับผิดชอบการประเมินโรงเรียนได้กำหนดเกณฑ์การประเมินใช้ตัดสินคุณภาพของการดำเนินงานขึ้นตามความเหมาะสมของบริบทของโรงเรียน (ร้อยละ 73.3) และพบว่าสังกัด สศ. กทม. และเทศบาลทุกโรงเรียนมีการกำหนดเกณฑ์ตามบริบทของโรงเรียน สำหรับการออกแบบระบบการประเมินที่ใช้หลักการเดียวกันในทุก มาตรฐาน มีประมาณร้อยละ 63.3 และสอดคล้องกันทุกสังกัด

ตารางที่ 4.5 ร้อยละของโรงเรียนเกี่ยวกับแนวคิดการประเมินผลภายในจำแนกตามสังกัด
สำหรับมาตรฐานด้านปัจจัย

ที่	ประเด็น	สค.		สพช.		สช.		กทม.		เทศบาล		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	การกำหนดมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ที่ประเมิน												
1.1	ยึดมาตรฐานชาติ	0	0	6	100.0	4	66.7	2	33.3	0	0	12	40.0
1.2	ยึดมาตรฐานต้นสังกัด	4	66.7	0	0	2	33.3	2	33.3	6	100.0	14	46.7
1.3	โรงเรียนกำหนดเอง	2	33.3	0	0	0	0	2	33.3	0	0	4	13.3
	รวม	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	30	100.0
2	การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ												
2.1	ประเมินโดยกรรมการเฉพาะกิจ	4	66.7	1	16.7	1	16.7	6	100.0	6	100.0	18	60.0
2.2	ประเมินโดยเจ้าของงานประจำ	2	33.3	5	83.3	5	83.3	0	0	0	0	12	40.0
	รวม	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	30	100.0
3	การกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพของผลการดำเนินงาน												
3.1	โรงเรียนกำหนดเองความเหมาะสมของบริบท	6	100.0	2	33.3	2	33.3	6	100.0	6	100.0	22	73.3
3.2	กำหนดตามต้นสังกัด	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3	ไม่มีการกำหนดเกณฑ์การประเมิน	0	0	4	66.7	4	66.7	0	0	0	0	8	26.7
	รวม	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	30	100.0
4	การออกแบบระบบการประเมินใช้หลักการเดียวกันในทุกมาตรฐาน												
4.1	ใช่	3	50.0	4	66.7	6	100.0	3	50.0	3	50.0	19	63.3
4.2	ไม่ใช่ (เปลี่ยนแปลงตามมาตรฐาน)	3	50.0	2	33.3	0	0	3	50.0	3	50.0	11	36.7
	รวม	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	30	100.0

ตารางที่ 4.6 แสดงแนวคิดการประเมินผลภายใน จำแนกตามมาตรฐานทั้ง 3 ด้าน ปรากฏว่า โรงเรียนยึดมาตรฐานการศึกษาตามต้นสังกัดมากที่สุด (ร้อยละ 46.7) รองลงมาคือ ยึดตามมาตรฐานการศึกษาชาติ (ร้อยละ 40.0) เมื่อพิจารณาจำแนกตามมาตรฐานพบว่ามีความสอดคล้องกับผลในภาพรวมทุกด้าน การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการประเมินผลภายใน พบว่าเป็นกรรมการเฉพาะกิจ (ร้อยละ 67.8) เมื่อพิจารณาจำแนกตามมาตรฐาน พบว่า ทุกด้านมีสอดคล้องกับผลในภาพรวม

โรงเรียนได้กำหนดเกณฑ์การประเมินที่ใช้ตัดสินคุณภาพของการดำเนินงานตามความเหมาะสมของบริบทของโรงเรียน (ร้อยละ 74.4) สำหรับการออกแบบระบบการประเมินที่ใช้หลักการเดียวกันในทุกมาตรฐาน มีประมาณร้อยละ 68.9 และสอดคล้องกันทุกมาตรฐาน

ตารางที่ 4.6 ร้อยละของโรงเรียนเกี่ยวกับแนวคิดการประเมินผลภายในจำแนกตาม
มาตรฐานทั้ง 3 ด้าน

ที่	ประเด็น	มาตรฐาน			เฉลี่ย
		ผู้เรียน	กระบวนการ	ปัจจัย	
1	การกำหนดมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ที่ประเมิน				
1.1	ยึดมาตรฐานชาติ	40.0	40.0	40.0	40.0
1.2	ยึดมาตรฐานต้นสังกัด	46.7	46.7	46.7	46.7
1.3	โรงเรียนกำหนดเอง	13.3	13.3	13.3	13.3
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
2	การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ				
2.1	ประเมินโดยกรมการเฉพาะกิจ	83.3	60.0	60.0	67.8
2.2	ประเมินโดยเจ้าของงานประจำ	16.7	40.0	40.0	32.2
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
3	การกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพของผลการดำเนินงาน				
3.1	โรงเรียนกำหนดเองตามความเหมาะสมของบริบท	76.7	73.3	73.3	74.4
3.2	กำหนดตามต้นสังกัด	0	0	0	0
3.3	ไม่มีการกำหนดเกณฑ์การประเมิน	23.3	26.7	26.7	25.6
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
4	การออกแบบระบบการประเมินใช้หลักการเดียวกันใน ทุกมาตรฐาน				
4.1	ใช่	66.7	76.7	63.3	68.9
4.2	ไม่ใช่ (เปลี่ยนแปลงตามมาตรฐาน)	33.3	23.3	36.7	31.1
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0

ตอนที่ 2 วิธีการประเมินผลภายในของโรงเรียน

2.1 ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับวิธีการประเมินผลภายใน

ตารางที่ 4.7 แสดงวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนจำแนกตามมาตรฐานด้านผู้เรียนโดยสรุปรวมปรากฏว่า โรงเรียนมีการวางแผนการประเมินให้เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ คิดเป็นร้อยละ 54.1 โรงเรียนที่เน้นการได้ข้อมูลที่น่าไปสู่การพัฒนาผู้เรียนได้เป็นรายบุคคล คิดเป็นร้อยละ 49.5 สิ่งที่โรงเรียนมุ่งประเมินมากที่สุดคือ การประเมินสัมฤทธิผล คิดเป็นร้อยละ 72.2 โรงเรียนมีการกำหนดเกณฑ์การประเมิน คิดเป็นร้อยละ 77.8 สำหรับทุกโรงเรียนที่กำหนดเกณฑ์จะเป็นเกณฑ์ประเภทอิงเกณฑ์ทั้งหมด และเป็นเกณฑ์เชิงปริมาณ ร้อยละ 72.2

โรงเรียนมีการจัดหา/สร้าง/ใช้เครื่องมือในการประเมินคิดเป็นร้อยละ 56.7 เป็นแบบมาตรฐานค่ามากที่สุด (ร้อยละ 59.1) และเครื่องมือประเมินปรากฏอยู่ในชุดเครื่องมือที่ใช้ประเมินหลายมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้พร้อมกันมีเพียงร้อยละ 27.3 จำนวนข้อรายการที่ใช้ในการประเมินมากที่สุดคือ 1-5 ข้อ (ร้อยละ 59.1) รองลงมาคือ 6-10 ข้อ (ร้อยละ 20.9)

การกำหนดขนาดของผู้เรียนที่ถูกประเมินเป็นการประเมินผู้เรียนทุกคนโดยรวมมากที่สุด (ร้อยละ 42.3) การกำหนดแหล่งผู้ให้ข้อมูลในการประเมินเป็น กรรมการประเมิน/กลุ่มผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน/ชุมชนมากที่สุด (ร้อยละ 42.8) รองลงมาคือครูผู้สอนและครูประจำชั้น (ร้อยละ 27.3) และให้ผู้เรียนรายงานตนเอง/ทำแบบสอบถาม ร้อยละ 17.5 ตามลำดับ วิธีการเก็บข้อมูลในการประเมินผลภายในมีการตั้งกรรมการประเมินเป็นผู้เก็บข้อมูลเป็นการเฉพาะกิจมากที่สุด (ร้อยละ 74.2) รองลงมาคือ ครูเก็บข้อมูลโดยแทรกเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน (ร้อยละ 21.6) สำหรับความถี่ของการเก็บข้อมูลเพื่อรายงานผลการประเมิน โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการปีละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 82.0

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินผลภายในพบว่า กรรมการที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้วิเคราะห์มากที่สุด ทั้งในระดับระดับบุคคล/ห้องเรียน ระดับสายชั้น/หมวดวิชา และระดับโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 36.1, 55.7 และ 84.5 ตามลำดับ ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละมากที่สุด (ร้อยละ 51.5) รองลงมาเป็นการวิเคราะห์ด้วยการบรรยาย (ร้อยละ 41.2) สำหรับโรงเรียนที่มีการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า วิเคราะห์ด้วยมือ/เครื่องคิดเลขมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.7

โดยสรุป วิธีการประเมินในมาตรฐานด้านผู้เรียน พบว่าโรงเรียนมากกว่าครึ่งแรกในการเรียนการสอน เน้นประเมินโดยภาพรวม มุ่งประเมินสัมฤทธิผล โดยกำหนดเกณฑ์แบบอิงเกณฑ์เป็นเชิงปริมาณ และโรงเรียนมากกว่าครึ่งใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนใหญ่เป็นแบบมาตรฐานค่า โดยแยกเครื่องมือเป็นชุดตามตัวบ่งชี้ สัดส่วนของโรงเรียนที่ประเมินนักเรียนโดยรวมและประเมินรายบุคคลใกล้เคียงกัน ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากเป็นกรรมการประเมินและครูประจำชั้น การเก็บข้อมูลเป็นการเฉพาะกิจ ส่วนใหญ่ประเมินปีละครั้ง ผู้วิเคราะห์ข้อมูลคือกรรมการประเมินและครูประจำชั้น ส่วนใหญ่ใช้ค่าร้อยละและวิเคราะห์ด้วยมือและเครื่องคิดเลข เมื่อพิจารณารายมาตรฐานพบว่า มาตรฐานที่ 10 (สุขภาพ) และมาตรฐานที่ 12 (สุนทรียภาพ) แทรกในการเรียนการสอนปกติน้อยกว่ามาตรฐานอื่น ในมาตรฐานที่ 4 (การคิดวิเคราะห์) เน้นเก็บข้อมูลด้วยการระดมความคิดจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สำหรับจำนวนข้อรายการในเครื่องมือประเมินมีความแตกต่างระหว่างมาตรฐานมาก ส่วนมาตรฐานอื่นไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.8 แสดงวิธีการประเมินโดยสรุปของโรงเรียนจำแนกตามมาตรฐานด้านกระบวนการปรากฏว่าโรงเรียนที่มีการวางแผนการประเมินให้เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ คิดเป็นร้อยละ 33.7 ซึ่งน้อยกว่าการประเมินเฉพาะกิจ โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่เน้นการได้ข้อมูลที่นำไปสู่การพัฒนาครู/ผู้บริหารได้เป็นรายบุคคล (ร้อยละ 87.2) แต่มีลักษณะการประเมินภาพรวม

การประเมินความตระหนักและความพยายามในการพัฒนางาน มีสัดส่วนใกล้เคียงกับการประเมินสัมฤทธิ์ผล โรงเรียนมีการกำหนดเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 67.4 เป็นเกณฑ์ประเภทอิงเกณฑ์ทั้งหมด และเป็นเกณฑ์เชิงปริมาณมากที่สุด ร้อยละ 75.9 โรงเรียนมีการจัดหา/สร้าง/ใช้เครื่องมือในการประเมินคิดเป็นร้อยละ 53.5 สำหรับโรงเรียนที่มีเครื่องมือในการประเมิน พบว่าลักษณะเครื่องมือเป็นแบบมาตรฐานค่ามากที่สุด (ร้อยละ 56.5) รองลงมาเป็นแบบตรวจสอบรายการ (ร้อยละ 26.1) เครื่องมือประเมินปรากฏอยู่ในชุดเครื่องมือที่ใช้ประเมินหลายมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้พร้อมกัน ร้อยละ 56.5 มีจำนวนข้อรายการที่ใช้ในการประเมิน 6-10 ข้อ มากที่สุด (ร้อยละ 50.0)

การกำหนดขนาดของผู้บริหาร/ครูที่ถูกประเมินพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ประเมินผู้บริหารและครูทุกคน (ร้อยละ 98.8) ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินเป็นกรรมการประเมิน/กลุ่มผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน/ชุมชนมากที่สุด (ร้อยละ 47.7) รองลงมาคือ การให้ผู้บริหาร/ครูรายงานตนเอง (ร้อยละ 29.1) วิธีการเก็บข้อมูลในการประเมินผลภายใน โรงเรียนตั้งกรรมการประเมินเป็นผู้เก็บข้อมูลเป็นการเฉพาะกิจ (ร้อยละ 90.7) การเก็บข้อมูลเพื่อรายงานผลการประเมิน โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการปีละครั้ง (ร้อยละ 86.0) ในการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินผลภายในระดับโรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่ให้กรรมการที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูล (ร้อยละ 82.6) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์ด้วยการบรรยาย (ร้อยละ 47.7) รองลงมาเป็นการใช้ค่าร้อยละ (ร้อยละ 37.2) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยมือและเครื่องคิดเลข (ร้อยละ 86.7)

โดยสรุปวิธีการประเมินในมาตรฐานด้านกระบวนการ พบว่าโรงเรียนประเมินโดยไม่แทรกในการทำงานปกติ เน้นประเมินโดยภาพรวม มุ่งประเมินสัมฤทธิ์ผลและความตระหนัก/ความพยายามในการพัฒนางานในสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินที่โรงเรียนใช้เป็นเกณฑ์แบบอิงเกณฑ์เป็นเชิงปริมาณ และโรงเรียนมากกว่าครึ่งใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นแบบมาตรฐานค่า โดยแยกเครื่องมือเป็นชุดตามตัวบ่งชี้ เน้นประเมินครู/ผู้บริหารทุกคน ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากเป็นกรรมการประเมิน และเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการเฉพาะกิจ โดยกรรมการประเมิน ส่วนใหญ่ประเมินกันปีละครั้ง ผู้วิเคราะห์ข้อมูลคือกรรมการประเมิน ใช้วิธี

วิเคราะห์ข้อมูลใกล้เคียงกันระหว่างการบรรยายและใช้สถิติด้วยค่าร้อยละ และส่วนใหญ่วิเคราะห์ด้วยมือและเครื่องคิดเลข เมื่อพิจารณาวิธีประเมินระหว่างมาตรฐานย่อยพบว่า มาตรฐานที่ 13 (การจัดองค์กรโครงสร้างการบริหาร ใช้เครื่องมือผสมกันหลากหลาย แต่จำนวนข้อรายการจะน้อยกว่ามาตรฐานอื่น และมาตรฐานที่ 18 (เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ) มีแนวโน้มจะใช้เครื่องมือที่มีจำนวนข้อรายการมากกว่ามาตรฐานอื่น ส่วนมาตรฐานอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.8 ร้อยละของโรงเรียนเกี่ยวกับวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนจำแนกตามมาตรฐานด้านกระบวนการ

ที่	ประเด็น	มาตรฐานที่			เฉลี่ยรวม
		13	14	18	
1	การวางแผนการประเมินให้เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ				
1.1	ใช่ (แทรกในการเรียนการสอน)	34.5	32.1	34.5	33.7
1.2	ไม่ใช่ (ประเมินเป็นการเฉพาะกิจ)	65.5	67.9	65.5	66.3
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
2	แนวคิดของการประเมินเน้นการได้ข้อมูลที่นำไปสู่การพัฒนาผู้ถูกประเมินได้เป็นรายบุคคล				
2.1	ใช่	0.0	0.0	37.9	12.8
2.2	ไม่ใช่ (ประเมินภาพรวม)	100.0	100.0	62.1	87.2
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
3	สิ่งที่มุ่งประเมิน				
3.1	Awareness, Attempt	44.8	50.0	51.7	48.8
3.2	Achievement	48.3	46.4	37.9	44.2
3.3	Awareness, Attempt, Achievement	6.9	3.6	10.4	7.0
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
4	การกำหนดเกณฑ์การประเมิน				
4.1	มี	65.5	67.9	69.0	67.4
4.2	ไม่มี	34.5	32.1	31.0	32.6
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
5	ประเภทของเกณฑ์การประเมิน				
5.1	อิงเกณฑ์	100.0	100.0	100.0	100.0
5.2	อิงกลุ่ม	0.0	0.0	0.0	0.0
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
6	ลักษณะของเกณฑ์การประเมิน				
6.1	เชิงปริมาณ (ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย)	78.9	73.7	75.0	75.9
6.2	เชิงคุณภาพ (บรรยายลักษณะที่พึงประสงค์)	21.1	26.3	25.0	24.1
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่	ประเด็น	มาตรฐานที่			เฉลี่ยรวม
		13	14	18	
7	มีการจัดหา/สร้าง/ใช้เครื่องมือในการประเมิน				
7.1	มี	51.7	50.0	58.6	53.5
7.2	ไม่มี (ใช้ระดับความคิด, ความรู้สึกส่วนตัวตัดสิน)	48.3	50.0	41.4	46.5
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
8	ลักษณะของเครื่องมือ				
8.1	แบบทดสอบ	0.0	0.0	0.0	0.0
8.2	มาตรฐานประมาณค่า	46.7	50.0	70.6	56.5
8.3	แบบตรวจสอบรายการ(checklist)	13.3	42.9	23.5	26.1
8.4	อื่น ๆ (ผสม ฯลฯ)	40.0	7.1	5.9	17.4
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
9	เครื่องมือประเมินปรากฏอยู่ในชุดเครื่องมือที่ใช้ประเมินหลายมาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้พร้อมกัน				
9.1	ใช่	66.7	50.0	52.9	56.5
9.2	ไม่ใช่ (มีเครื่องมือประเมินเฉพาะตัวบ่งชี้)	33.3	50.0	47.1	43.5
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
10	จำนวนข้อรายการที่ใช้ในการประเมินตัวบ่งชี้โดยประมาณ				
10.1	1-5 ข้อ	66.7	42.9	29.4	45.7
10.2	6-10 ข้อ	33.3	57.1	58.8	50.0
10.3	มากกว่า 10 ข้อ	0.0	0.0	11.8	4.3
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
11	การกำหนดขนาดของผู้บริหาร/ครูที่ถูกประเมิน				
11.1	ครู/ผู้บริหารทุกคน	100.0	100.0	96.6	98.8
11.2	ครู/ผู้บริหารบางส่วน	0.0	0.0	0.0	0.0
11.3	ประเมินเฉพาะครูที่สอนบางชั้นปี/บางหมวดวิชา	0.0	0.0	0.0	0.0
11.4	ใช้การสุ่มตัวอย่างกระจายทุกชั้นปี/หมวดวิชา	0.0	0.0	3.4	1.2
11.5	อื่น ๆ (ทุกคนโดยรวม)	0.0	0.0	0.0	0.0
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
12	แหล่งผู้ให้ข้อมูล				
12.1	ผู้เรียน	0.0	0.0	6.9	2.3
12.2	ครู/ผู้บริหารรายงานตนเอง	44.8	25.0	17.2	29.1
12.3	พ่อแม่ผู้ปกครอง	0.0	0.0	0.0	0.0
12.4	กรรมการประเมิน/กลุ่มผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน/ชุมชน	44.8	53.6	44.8	47.7
12.5	อื่น ๆ (วิธีผสม ฯลฯ)	10.4	21.4	31.1	20.9
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่	ประเด็น	มาตรฐานที่			เฉลี่ยรวม
		13	14	18	
13	วิธีการเก็บข้อมูล				
13.1	ครูอาจารย์เก็บข้อมูลเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ	13.8	14.3	0.0	9.3
13.2	กรรมการประเมินเป็นผู้เก็บข้อมูลเป็นการเฉพาะกิจ	86.2	85.7	100.0	90.7
13.3	อื่น ๆ (ใช้วิธีผสม ฯลฯ)	0.0	0.0	0.0	0.0
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
14	ความถี่ของการเก็บข้อมูลเพื่อรายงานผลการประเมิน				
14.1	ปีละครั้ง	86.2	85.7	86.2	86.0
14.2	ภาคเรียนละครั้ง	13.8	14.3	13.8	14.0
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
15	ผู้วิเคราะห์ข้อมูลระดับบุคคล/ห้องเรียน				
15.1	ครูผู้สอนที่เก็บข้อมูลในการเรียนการสอน	0.0	0.0	0.0	0.0
15.2	กรรมการประเมินที่ได้รับมอบหมาย	0.0	0.0	0.0	0.0
15.3	อื่น ๆ (ไม่มีกรวิเคราะห์ข้อมูล)	100.0	100.0	100.0	100.0
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
16	ผู้วิเคราะห์ข้อมูลระดับสายชั้น/หมวดวิชา				
16.1	หัวหน้าสายชั้น/หัวหน้าหมวด	0.0	0.0	0.0	0.0
16.2	กรรมการประเมินที่ได้รับมอบหมาย	0.0	0.0	0.0	0.0
16.3	อื่น ๆ (ไม่มีกรวิเคราะห์ข้อมูล)	100.0	100.0	100.0	100.0
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
17	ผู้วิเคราะห์ข้อมูลระดับโรงเรียน				
17.1	กรรมการประเมินที่ได้รับมอบหมาย	82.8	82.1	82.8	82.6
17.2	อื่น ๆ (ไม่มีกรวิเคราะห์ข้อมูล)	17.2	17.9	17.2	17.4
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
18	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล				
18.1	ไม่ใช้สถิติ (วิเคราะห์ด้วยการบรรยาย)	48.3	50.0	44.8	47.7
18.2	ค่าเฉลี่ย	3.4	10.7	10.4	8.1
18.3	ร้อยละ	41.4	32.1	37.9	37.2
18.4	อื่น ๆ (ใช้สถิติผสม ฯลฯ)	6.9	7.2	6.9	7.0
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
19	สื่อเทคโนโลยีที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล (ถ้าใช้สถิติ)				
19.1	วิเคราะห์ด้วยมือ/เครื่องคิดเลข	100.0	85.7	75.0	86.7
19.2	ใช้คอมพิวเตอร์	0.0	14.3	25.0	13.3
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0

หมายเหตุ ประเด็นข้อ 15 และ 16 ไม่เกี่ยวกับมาตรฐานด้านกระบวนการ จึงไม่มีข้อมูล

ตารางที่ 4.9 แสดงวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนจำแนกตามมาตรฐานด้าน ปัจจัยปรากฏว่า โรงเรียนที่มีการวางแผนการประเมินให้เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ (ร้อยละ 37.1) น้อยกว่าการประเมินเฉพาะกิจ (ร้อยละ 62.9) โรงเรียนที่มีลักษณะการประเมินภาพรวม ไม่เน้น การได้ข้อมูลที่น่าไปสู่การพัฒนาครู/ผู้บริหารได้เป็นรายบุคคล คิดเป็นร้อยละ 63.9

สิ่งที่โรงเรียนมุ่งประเมินมากที่สุดคือ การประเมินสัมฤทธิผล (ร้อยละ 60.8) โรงเรียนมี การกำหนดเกณฑ์การประเมิน คิดเป็นร้อยละ 69.1 เป็นแบบอิงเกณฑ์ทั้งหมด และเป็นเกณฑ์เชิง ปริมาณมากที่สุด (ร้อยละ 67.2) โรงเรียนเกินครึ่งมีเครื่องมือในการประเมิน (ร้อยละ 49.5) ลักษณะ เครื่องมือเป็นแบบมาตรประมาณค่ามากที่สุด (ร้อยละ 52.1) รองลงมาเป็นแบบผสม (ร้อยละ 35.4) และออกแบบให้เครื่องมือประเมินแยกชุดตามตัวบ่งชี้ (ร้อยละ 62.5) มีจำนวนข้อรายการที่ใช้ในการ ประเมิน 1-5 ข้อมากที่สุด (ร้อยละ 66.7) รองลงมาคือ 6-10 ข้อ (ร้อยละ 33.3)

การกำหนดขนาดของผู้บริหาร/ครูที่ถูกประเมินพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ทำการ ประเมินผู้บริหารและครูทุกคน (ร้อยละ 84.5) การกำหนดแหล่งผู้ให้ข้อมูลในการประเมินเป็นกรรวมการ ประเมิน/กลุ่มผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนชุมชนมากที่สุด (ร้อยละ 64.9) รองลงมาคือ การกำหนดกลุ่มผู้ให้ ข้อมูลผสมกันหลายแหล่ง (ร้อยละ 22.7) มีการตั้งกรรมการประเมินเป็นผู้เก็บข้อมูลเป็นการเฉพาะกิจ มากที่สุด (ร้อยละ 81.4) สำหรับความถี่ของการเก็บข้อมูลเพื่อรายงานผลการประเมิน โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการปีละครั้ง (ร้อยละ 84.5) ในการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินภายในทั้งระดับบุคคล/ห้อง เรียน ระดับสายชั้น/หมวดวิชา และระดับโรงเรียนพบว่า ผู้รับผิดชอบคือ กรรมการที่ได้รับมอบหมาย การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการบรรยาย (ร้อยละ 51.5) รองลงมาเป็นการวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ (ร้อยละ 40.2) และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยมือ/เครื่องคิดเลข คิดเป็นร้อยละ 87.2

โดยสรุป การประเมินในมาตรฐานด้านปัจจัยพบว่าโรงเรียนประเมินโดยไม่แทรกใน การทำงานปกติ เน้นประเมินโดยภาพรวม มุ่งประเมินสัมฤทธิผล โดยกำหนดเกณฑ์แบบอิงเกณฑ์ เป็นเชิงปริมาณ และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีระดมความคิดเห็น ๗ กัน กรณีที่ใช้เครื่องมือส่วนใหญ่ เป็นแบบมาตรประมาณค่า โรงเรียนมากกว่าที่ครึ่งแยกเครื่องมือเป็นชุดตามตัวบ่งชี้ เน้นประเมินครู/ ผู้บริหารทุกคน ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากเป็นกรรมการประเมิน เก็บข้อมูลเฉพาะกิจโดยกรรมการประเมิน ส่วนใหญ่ประเมินกันปีละครั้ง ผู้วิเคราะห์ข้อมูลคือกรรมการประเมิน และโรงเรียนที่วิเคราะห์ข้อมูล

ด้วยการบรรยายมีสัดส่วนใกล้เคียงกับโรงเรียนที่วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคำร้อยละ ส่วนใหญ่วิเคราะห์ข้อมูลด้วยมือ/เครื่องคิดเลข

เมื่อพิจารณาวิธีประเมินเป็นรายมาตรฐานย่อยพบว่า มาตรฐานที่ 20 (ผู้บริหาร) เน้นการประเมินเพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาผู้บริหารเป็นรายบุคคล โดยเน้นการประเมินผู้บริหารเพียงคนเดียว และมาตรฐานที่ 24 (จำนวนครู/ความถนัด) ใช้วิธีเก็บข้อมูลหลากหลายกว่ามาตรฐานอื่น ส่วนมาตรฐานอื่นไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.9 ร้อยละของโรงเรียนเกี่ยวกับวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนจำแนกตามมาตรฐานด้านปัจจัย

ที่	ประเด็น	มาตรฐานที่				เฉลี่ยรวม
		20	22	24	25	
1	การวางแผนการประเมินให้เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ					
1.1	ใช่ (แทรกในการเรียนการสอน)	37.5	34.8	40.9	35.7	37.1
1.2	ไม่ใช่ (ประเมินเป็นการเฉพาะกิจ)	62.5	65.2	59.1	64.3	62.9
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
2	แนวคิดของการประเมินเน้นการได้ข้อมูลที่นำไปสู่การพัฒนาผู้ถูกประเมินได้เป็นรายบุคคล					
2.1	ใช่	62.5	47.8	40.9	0.0	36.1
2.2	ไม่ใช่ (ประเมินภาพรวม)	37.5	52.2	59.1	100.0	63.9
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
3	สิ่งที่มุ่งประเมิน					
3.1	Awareness, Attempt	37.5	47.8	40.9	32.1	39.2
3.2	Achievement	62.5	52.2	59.1	67.9	60.8
3.3	Awareness, Attempt, Achievement	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
4	การกำหนดเกณฑ์การประเมิน					
4.1	มี	66.7	73.9	63.6	71.4	69.1
4.2	ไม่มี	33.3	26.1	36.4	28.6	30.9
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
5	ประเภทของเกณฑ์การประเมิน					
5.1	อิงเกณฑ์	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
5.2	อิงกลุ่ม	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่	ประเด็น	มาตรฐานที่				เฉลี่ยรวม
		20	22	24	25	
6	ลักษณะของเกณฑ์การประเมิน					
6.1	เชิงปริมาณ (ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย)	75.0	70.6	64.3	60.0	67.2
6.2	เชิงคุณภาพ (บรรยายลักษณะที่พึงประสงค์)	25.0	29.4	35.7	40.0	32.8
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
7	มีการจัดหา/สร้าง/ใช้เครื่องมือในการประเมิน					
7.1	มี	50.0	47.8	45.5	53.6	49.5
7.2	ไม่มี (ใช้ระดมความคิด, ความรู้สึกส่วนตัวตัดสิน)	50.0	52.2	54.5	46.4	50.5
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
8	ลักษณะของเครื่องมือ					
8.1	แบบทดสอบ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
8.2	มาตรฐานค่า	83.3	36.4	10.0	66.7	52.1
8.3	แบบตรวจสอบรายการ(checklist)	8.3	9.1	20.0	13.3	12.5
8.4	อื่น ๆ (ผสม ฯลฯ)	8.3	54.5	70.0	20.0	35.4
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
9	เครื่องมือประเมินปรากฏอยู่ในชุดเครื่องมือที่ใช้ประเมินหลายมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้พร้อมกัน					
9.1	ใช่	41.7	45.5	30.0	33.3	37.5
9.2	ไม่ใช่ (มีเครื่องมือประเมินเฉพาะตัวบ่งชี้)	58.3	54.5	70.0	66.7	62.5
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
10	จำนวนข้อรายการที่ใช้ในการประเมินตัวบ่งชี้โดยประมาณ					
10.1	1-5 ข้อ	41.7	36.4	100.0	86.7	66.7
10.2	6-10 ข้อ	58.3	63.6	0.0	13.3	33.3
10.3	มากกว่า 10 ข้อ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
11	การกำหนดขนาดของผู้บริหาร/ครูที่ถูประเมิน					
11.1	ครู/ผู้บริหารทุกคน	37.5	100.0	100.0	100.0	84.5
11.2	ครู/ผู้บริหารบางส่วน	62.5	0.0	0.0	0.0	15.5
11.3	ประเมินเฉพาะครูที่สอนบางชั้นปี/บางหมวดวิชา	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
11.4	ใช้การสุ่มตัวอย่างกระจายทุกชั้น	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
11.5	อื่น ๆ (ทุกคนโดยรวม)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่	ประเด็น	มาตรฐานที่				รวม
		20	22	24	25	
12	แหล่งผู้ให้ข้อมูล					
12.1	ผู้เรียน	0.0	4.3	0.0	3.6	2.1
12.2	ครู/ผู้บริหารรายงานตนเอง	0.0	13.0	13.6	14.3	10.3
12.3	พ่อแม่ผู้ปกครอง	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
12.4	กรรมการประเมินกลุ่มผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน ชุมชน	87.5	52.2	63.6	57.1	64.9
12.5	อื่น ๆ (วิธีผสม ฯลฯ)	12.5	30.4	22.7	25.0	22.7
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
13	วิธีการเก็บข้อมูล					
13.1	ครู/ผู้บริหารเก็บข้อมูลเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ	0.0	0.0	40.9	0.0	9.3
13.2	กรรมการประเมินเป็นผู้เก็บข้อมูลเป็นการเฉพาะกิจ	100.0	100.0	13.2	100.0	81.4
13.3	อื่น ๆ (ใช้วิธีผสม ฯลฯ)	0.0	0.0	40.9	0.0	9.3
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
14	ความถี่ของการเก็บข้อมูลเพื่อรายงานผลการประเมิน					
14.1	ปีละครั้ง	83.3	82.6	86.4	85.7	84.5
14.2	ภาคเรียนละครั้ง	16.7	17.4	13.6	14.3	15.5
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
15	ผู้วิเคราะห์ข้อมูลระดับบุคคล/ห้องเรียน					
15.1	ครูผู้สอนที่เก็บข้อมูลในการเรียนการสอน	0.0	4.3	4.5	0.0	2.1
15.2	กรรมการประเมินที่ได้รับมอบหมาย	37.5	43.5	36.4	0.0	27.8
15.3	อื่น ๆ (ไม่มีภาควิเคราะห์ข้อมูล)	62.5	52.2	59.1	100.0	70.1
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
16	ผู้วิเคราะห์ข้อมูลระดับสายชั้น/หมวดวิชา					
16.1	หัวหน้าสายชั้น/หัวหน้าหมวด	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
16.2	กรรมการประเมินที่ได้รับมอบหมาย	0.0	21.7	0.0	0.0	5.2
16.3	อื่น ๆ (ไม่มีภาควิเคราะห์ข้อมูล)	100.0	78.3	100.0	100.0	94.8
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
17	ผู้วิเคราะห์ข้อมูลระดับโรงเรียน					
17.1	กรรมการประเมินที่ได้รับมอบหมาย	83.3	82.6	81.8	85.7	83.5
17.2	อื่น ๆ (ผู้ช่วยผู้บริหาร)	16.7	17.4	18.2	14.3	16.5
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่	ประเด็น	มาตรฐานที่				รวม
		20	22	24	25	
18	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล					
18.1	ไม่ใช้สถิติ (วิเคราะห์ด้วยการบรรยาย)	50.0	43.5	59.1	53.6	51.5
18.2	ค่าเฉลี่ย	8.3	4.3	4.5	7.1	6.2
18.3	ร้อยละ	41.7	47.8	36.4	35.7	40.2
18.4	อื่น ๆ (ใช้สถิติผสม ฯลฯ)	0.0	4.3	0.0	3.6	2.1
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
19	สื่อเทคโนโลยีที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล (ถ้าใช้สถิติ)					
19.1	วิเคราะห์ด้วยมือ/เครื่องคิดเลข	83.3	84.6	100.0	84.6	87.2
19.2	ใช้คอมพิวเตอร์	16.7	15.4	0.0	15.4	12.8
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตารางที่ 4.10 แสดงวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนโดยสรุปรวมจำแนกตามมาตรฐานทั้ง 3 ด้าน ปรากฏว่า โรงเรียนที่มีการวางแผนการประเมินให้เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติน้อยกว่าการประเมินที่จัดเฉพาะกิจ เมื่อพิจารณารายมาตรฐานพบว่า มีเพียงมาตรฐานด้านผู้เรียนเท่านั้น ที่มีการวางแผนการประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติมากกว่าการประเมินเฉพาะกิจ แนวคิดการประเมินของโรงเรียนมีลักษณะการประเมินในภาพรวม ซึ่งไม่เน้นการได้ข้อมูลที่นำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน/ครู/ผู้บริหารได้เป็นรายบุคคล เมื่อพิจารณารายมาตรฐานพบว่า สอดคล้องกันทั้งด้านผู้เรียน กระบวนการ และปัจจัย

สิ่งที่โรงเรียนมุ่งประเมินมากที่สุดคือ การประเมินสัมฤทธิ์ผล เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่า มาตรฐานด้านกระบวนการมีสัดส่วนของโรงเรียนที่มุ่งประเมินความตระหนักและความพยายามในการพัฒนางานใกล้เคียงกับโรงเรียนที่มุ่งประเมินผลสัมฤทธิ์ ด้านการกำหนดเกณฑ์การประเมินพบว่า มีโรงเรียนส่วนใหญ่ที่กำหนดเกณฑ์การประเมิน เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเป็นเกณฑ์ประเภทอิงเกณฑ์ เช่นเดียวกันทุกโรงเรียน และเป็นเกณฑ์เชิงปริมาณมากที่สุด

โรงเรียนมากกว่าครึ่งมีการจัดหา/สร้าง/ใช้เครื่องมือในการประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่า ทุกด้านสอดคล้องกับข้อมูลในภาพรวม ยกเว้นมาตรฐานด้านปัจจัย ที่มีสัดส่วนของโรงเรียนที่ใช้เครื่องมือประเมินใกล้เคียงกับการระดมความคิด ที่โรงเรียนที่มีเครื่องมือในการประเมินพบว่าเป็นแบบมาตรฐานค่ามากที่สุด เน้นการออกแบบเครื่องมือประเมินแยกชุดตามตัวบ่งชี้ ยกเว้นมาตรฐานด้านกระบวนการที่เน้นการหลอมรวมเครื่องมือประเมิน เครื่องมือส่วนใหญ่

กำหนดจำนวนข้อรายการที่ใช้ในการประเมินประมาณ 1-5 ข้อ ขนาดของผู้เรียน/ครู/ผู้บริหารที่ถูกประเมินส่วนใหญ่ประเมินกลุ่มผู้ถูกประเมินทุกคน เมื่อพิจารณารายมาตรฐานพบว่า ด้านกระบวนการและปัจจัย มีการกำหนดผู้ถูกประเมินมากที่สุดคือครูและผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับผลสรุปว่ามีเพียงมาตรฐานด้านผู้เรียนเท่านั้นที่ร้อยละของโรงเรียนมากที่สุดอยู่ที่การประเมินผู้เรียนโดยรวม ด้านการกำหนดแหล่งผู้ให้ข้อมูลในการประเมินเป็นกรรมการประเมิน/กลุ่มผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน/ชุมชนมากที่สุด ซึ่งข้อมูลในทุกมาตรฐานก็สอดคล้องกับผลสรุป

วิธีการเก็บข้อมูลในการประเมินผลภายใน โรงเรียนตั้งกรรมการประเมินเป็นผู้เก็บข้อมูลเป็นการเฉพาะกิจมากที่สุด ส่วนความถี่ของการเก็บข้อมูลเพื่อรายงานผลการประเมินโรงเรียนดำเนินการปีละครั้ง ในการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินผลภายในระดับบุคคล/ห้องเรียน ระดับสายชั้น/หมวดวิชา และระดับโรงเรียน กรณีที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้วิเคราะห์ข้อมูลเป็นกรรมการที่ได้รับมอบหมาย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีบรรยายและวิเคราะห์ด้วยสถิติใช้ค่าร้อยละในสัดส่วนใกล้เคียงกัน เมื่อพิจารณารายมาตรฐานพบว่า มาตรฐานด้านผู้เรียนใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละมากที่สุด สำหรับมาตรฐานด้านกระบวนการและปัจจัยใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธีบรรยายมากที่สุด และมาตรฐานทุกด้านเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยมือ/เครื่องคิดเลข

โดยสรุปวิธีการเก็บข้อมูลในการประเมินผลภายใน พบว่าเกินครึ่งประเมินเป็นการเฉพาะกิจ เน้นการประเมินในภาพรวม มุ่งประเมินสัมฤทธิ์ผล ส่วนใหญ่กำหนดเกณฑ์การประเมินและทุกโรงเรียนที่กำหนดเกณฑ์การประเมินจะกำหนดเกณฑ์แบบอิงเกณฑ์ กำหนดเป็นเชิงปริมาณมากกว่าเชิงคุณภาพ โรงเรียนเกินครึ่งมีการจัดหา/สร้าง/ใช้เครื่องมือในการประเมิน และส่วนใหญ่เป็นมาตรฐานค่า โดยแยกชุดเครื่องมือออกตามจำนวนตัวบ่งชี้ แต่ละชุดมีจำนวนข้อรายการ 1-5 ข้อ เน้นประเมินกลุ่มผู้ถูกประเมินทุกคน ส่วนใหญ่กรรมการประเมินเป็นผู้ให้ข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเอง มีความถี่ในการเก็บข้อมูลปีละ 1 ครั้ง และในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละพอ ๆ กับใช้การบรรยาย โดยเน้นการวิเคราะห์ด้วยมือ/เครื่องคิดเลข

ตารางที่ 4.10 ร้อยละของโรงเรียนเกี่ยวกับวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนจำแนกตาม
มาตรฐานทั้ง 3 ด้าน

ร.ร.	ประเด็น	มาตรฐานด้าน			รวม
		ผู้เรียน	กระบวนการ	ปัจจัย	
1	การวางแผนการประเมินให้เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ				
1.1	ใช่ (แทรกในการเรียนการสอน)	54.1	33.7	37.1	45.1
1.2	ไม่ใช่ (ประเมินเป็นการเฉพาะกิจ)	45.9	66.3	62.9	54.9
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
2	แนวคิดของการประเมินเน้นการได้ข้อมูลนำไปสู่การพัฒนาผู้ถูกประเมินเป็นรายบุคคล				
2.1	ใช่	49.5	12.8	36.1	37.7
2.2	ไม่ใช่ (ประเมินภาพรวม)	50.5	87.2	63.9	62.3
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
3	สิ่งที่มุ่งประเมิน				
3.1	Awareness, Attempt	25.3	48.8	39.2	34.2
3.2	Achievement	72.2	44.2	60.8	62.9
3.3	Awareness, Attempt, Achievement	2.6	7.0	0.0	2.9
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
4	การกำหนดเกณฑ์การประเมิน				
4.1	มี	77.8	67.4	69.1	73.2
4.2	ไม่มี	22.2	32.6	30.9	26.8
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
5	ประเภทของเกณฑ์การประเมิน				
5.1	เชิงเกณฑ์	100.0	100.0	100.0	100.0
5.2	เชิงกลุ่ม	0.0	0.0	0.0	0.0
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
6	ลักษณะของเกณฑ์การประเมิน				
6.1	เชิงปริมาณ (ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย)	72.2	75.9	67.2	71.7
6.2	เชิงคุณภาพ (บรรยายลักษณะที่พึงประสงค์)	27.8	24.1	32.8	28.3
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
7	มีการจัดหา/สร้าง/ใช้เครื่องมือในการประเมิน				
7.1	มี	56.7	53.5	49.5	54.1
7.2	ไม่มี (ใช้ระดับความคิด, ความรู้สึกส่วนตัวตัดสิน)	43.3	46.5	50.5	45.9
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0

ร.ร.	ประเด็น	มาตรฐานด้าน			รวม
		ผู้เรียน	กระบวนการ	ปัจจัย	
8	ลักษณะของเครื่องมือ				
8.1	แบบทดสอบ	0.0	0.0	0.0	0.0
8.2	มาตรฐานประมาณค่า	59.1	56.5	52.1	56.9
8.3	แบบตรวจสอบรายการ(checklist)	23.6	26.1	12.5	21.6
8.4	อื่น ๆ (ผสม ฯลฯ)	17.3	17.4	35.4	21.6
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
9	เครื่องมือประเมินปรากฏอยู่ในชุดเครื่องมือที่ใช้ประเมินหลายมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้พร้อมกัน				
9.1	ใช่	27.3	56.5	37.5	36.3
9.2	ไม่ใช่ (มีเครื่องมือประเมินเฉพาะตัวบ่งชี้)	72.7	43.5	62.5	63.7
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
10	จำนวนข้อรายการที่ใช้ในการประเมินตัวบ่งชี้โดยประมาณ				
10.1	1-5 ข้อ	59.1	45.7	66.7	57.8
10.2	6-10 ข้อ	20.9	50.0	33.3	30.4
10.3	มากกว่า 10 ข้อ	20.0	4.3	0.0	11.8
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
11	การกำหนดขนาดของกลุ่มที่ถูกประเมิน				
11.1	ผู้เรียน/ครู/ผู้บริหารทุกคน	37.6	98.8	84.5	63.7
11.2	ผู้เรียน/ครู/ผู้บริหารบางส่วน	3.6	0.0	15.5	5.8
11.3	ประเมินเฉพาะผู้เรียนในชั้นปีสำคัญ / ประเมินตามช่วงชั้น หรือครูที่สอนบางชั้นปีบางหมวดวิชา	1.0	0.0	0.0	0.5
11.4	ใช้การสุ่มตัวอย่างกระจายทุกชั้น	15.5	1.2	0.0	8.2
11.5	อื่น ๆ (ทุกคนโดยรวม)	42.3	0.0	0.0	21.8
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
12	แหล่งผู้ให้ข้อมูล				
12.1	ผู้เรียน	17.5	2.3	2.1	10.1
12.2	ครู/ผู้บริหารรายงานตนเอง	27.3	29.1	10.3	23.3
12.3	พ่อแม่ผู้ปกครอง	0.0	0.0	0.0	0.0
12.4	กรรมการประเมิน/กลุ่มผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน/ชุมชน	42.8	47.7	64.9	49.6
12.5	อื่น ๆ (วิธีผสม ฯลฯ)	12.4	20.9	22.7	17.0
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่	ประเด็น	มาตรฐานด้าน			รวม
		ผู้เรียน	กระบวนการ	ปัจจัย	
13	วิธีการเก็บข้อมูล				
13.1	ครูอาจารย์เก็บข้อมูลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน	21.6	9.3	9.3	15.6
13.2	กรรมการประเมินเป็นผู้เก็บข้อมูลเป็นการเฉพาะกิจ	74.2	90.7	81.4	79.8
13.3	อื่น ๆ (ใช้วิธีผสม ฯลฯ)	4.1	0.0	9.3	4.5
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
14	ความถี่ของการเก็บข้อมูลเพื่อรายงานผลการประเมิน				
14.1	ปีละครั้ง	82.0	86.0	84.5	83.6
14.2	ภาคเรียนละครั้ง	18.0	14.0	15.5	16.4
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
15	ผู้วิเคราะห์ข้อมูลระดับบุคคล/ห้องเรียน				
15.1	ครูผู้สอนที่เก็บข้อมูลในการเรียนการสอน	20.1	0.0	2.1	10.9
15.2	กรรมการประเมินที่ได้รับมอบหมาย	36.1	0.0	27.8	25.7
15.3	อื่น ๆ (ไม่มีการวิเคราะห์ข้อมูล)	43.8	100.0	70.1	63.4
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
16	ผู้วิเคราะห์ข้อมูลระดับสายชั้น/หมวดวิชา				
16.1	หัวหน้าสายชั้น/หัวหน้าหมวด	1.0	0.0	0.0	0.5
16.2	กรรมการประเมินที่ได้รับมอบหมาย	55.7	0.0	5.2	30.0
16.3	อื่น ๆ (ไม่มีการวิเคราะห์ข้อมูล)	43.3	100.0	94.8	69.5
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
17	ผู้วิเคราะห์ข้อมูลระดับโรงเรียน				
17.1	กรรมการประเมินที่ได้รับมอบหมาย	84.5	82.6	83.5	83.8
17.2	อื่น ๆ (ผู้ช่วยผู้บริหาร)	15.5	17.4	16.5	16.2
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
18	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล				
18.1	ไม่ใช้สถิติ (วิเคราะห์ด้วยการบรรยาย)	41.2	47.7	51.5	45.4
18.2	ค่าเฉลี่ย	3.6	8.1	6.2	5.3
18.3	ร้อยละ	51.5	37.2	40.2	45.4
18.4	อื่น ๆ (ใช้สถิติผสม ฯลฯ)	3.6	7.0	2.1	4.0
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
19	สื่อเทคโนโลยีที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล (ถ้าใช้สถิติ)				
19.1	วิเคราะห์ด้วยมือ/เครื่องคิดเลข	73.7	86.7	87.2	79.6
19.2	ใช้คอมพิวเตอร์	26.3	13.3	12.8	20.4
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0

ตารางที่ 4.11 แสดงวิธีการประเมินผลภายใน จำแนกตามสังกัดสำหรับมาตรฐานทั้ง 3 ด้าน ปรากฏว่า ในภาพรวมการวางแผนการประเมินผลภายในของโรงเรียนให้เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ น้อยกว่าการวางแผนการประเมินเฉพาะกิจ เมื่อพิจารณารายสังกัดพบว่า สังกัด สปช. และ สช. ที่การวางแผนให้การประเมินแทรกอยู่ในการทำงานปกติ แนวคิดของการประเมินโดยรวมทุก สังกัด เป็นการประเมินในภาพรวม ไม่เน้นการได้ข้อมูลที่น่าไปสู่การพัฒนาผู้เรียน/ครู/ผู้บริหารเป็น รายบุคคล เมื่อพิจารณารายสังกัดพบว่า มีสังกัด สศ. กทม. และ เทศบาล ที่เน้นการนำข้อมูลไปสู่การ พัฒนาเป็นบุคลากรเป็นรายบุคคล สิ่งที่มุ่งประเมินในภาพรวมทุกสังกัด เป็นการประเมินสัมฤทธิ์ผล (Achievement) ซึ่งมากกว่าการประเมินระดับความตระหนัก (Awareness) และความพยายาม (Attempt) และสังกัดที่สิ่งที่ประเมินสอดคล้องกับผลสรุปรวมคือ สังกัด สศ. กทม. และเทศบาล

ในภาพรวม โรงเรียนส่วนใหญ่มีการกำหนดเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาราย สังกัดพบว่า สังกัด สศ. กทม. และเทศบาล มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินทุกโรงเรียน สำหรับสังกัด สปช. และ สช. มีการกำหนดเกณฑ์เพียงร้อยละ 28.6 และ 47.4 ตามลำดับ สำหรับโรงเรียนที่มีการ กำหนดเกณฑ์การประเมินของทุกสังกัดพบว่า เกณฑ์ที่ใช้เป็นเกณฑ์แบบอิงเกณฑ์ทุกโรงเรียน และเป็น เกณฑ์เชิงปริมาณมากกว่าเกณฑ์เชิงคุณภาพ และสอดคล้องกันในทุกสังกัด

โรงเรียนมีการจัดหา/สร้าง/ใช้เครื่องมือในการประเมินเกินกว่าครึ่ง เมื่อพิจารณา รายสังกัดพบว่า ทุกสังกัดมีเครื่องมือในการประเมิน ยกเว้นสังกัด สช. ที่ใช้การระดมความคิดเห็น (ร้อยละ 100) สำหรับเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบมาตรฐานค่ามากที่สุด รองลงมาเป็นเครื่องมือ แบบผสม (แบบทดสอบ มาตรฐานค่า และแบบตรวจสอบรายการ) และเป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมิน เฉพาะรายตัวบ่งชี้เกินกว่าครึ่ง จำนวนข้อรายการที่โรงเรียนใช้ในการประเมินตัวบ่งชี้ ประมาณ 1-5 ข้อ

การกำหนดขนาดผู้ถูกประเมิน ทุกสังกัดเน้นการประเมินผู้ถูกประเมินทุกคน โดย แหล่งผู้ให้ข้อมูลในการประเมินเป็นกรรมการประเมิน/กลุ่มผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนชุมชน การเก็บข้อมูล ของโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นการเฉพาะกิจ โดยกรรมการประเมินเป็นผู้เก็บข้อมูล การเก็บข้อมูลเพื่อ รายงานผลการประเมินนี้ โรงเรียนดำเนินการปีละครั้ง ผู้วิเคราะห์ข้อมูลระดับบุคคล/ห้องเรียน ระดับ สายชั้น/หมวดวิชา และระดับโรงเรียน คือ กรรมการประเมินที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์มากที่สุดคือ ค่าร้อยละ และเป็นการวิเคราะห์ด้วยมือและ เครื่องคิดเลข เป็นหลัก

ที่	ประเด็น	สังกัด					เฉลี่ยรวม
		สศ.	สปช.	สช.	กทม.	เทศบาล	
3	สิ่งที่มุ่งประเมิน						
3.1	Awareness, Attempt	1.6	59.5	82.1	4.5	13.1	34.2
3.2	Achievement	84.4	40.5	17.9	92.5	86.9	62.9
3.3	Awareness, Attempt, Achievement	14.1	0.0	0.0	3.0	0.0	2.9
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
4	การกำหนดเกณฑ์การประเมิน						
4.1	มี	100.0	28.6	47.4	100.0	100.0	73.2
4.2	ไม่มี	0.0	71.4	52.6	0.0	0.0	26.8
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
5	ประเภทของเกณฑ์การประเมิน						
5.1	เชิงเกณฑ์	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
5.2	เชิงกลุ่ม	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
6	ลักษณะของเกณฑ์การประเมิน						
6.1	เชิงปริมาณ (ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย)	64.1	95.8	59.5	100.0	53.6	71.7
6.2	เชิงคุณภาพ (บรรยายลักษณะที่พึงประสงค์)	35.9	4.2	40.5	0.0	46.4	28.3
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
7	มีการจัดนา/สร้าง/ใช้เครื่องมือในการประเมิน						
7.1	มี	92.2	44.0	0.0	91.0	56.0	54.1
7.2	ไม่มี (ใช้ระดับความคิด, ความรู้สึกส่วนตัวตัดสิน)	7.8	56.0	100.0	9.0	44.0	45.9
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
8	ลักษณะของเครื่องมือ						
8.1	แบบทดสอบ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
8.2	มาตรฐานประมาณค่า	88.1	54.1	0.0	13.1	76.6	56.9
8.3	แบบตรวจสอบรายการ(checklist)	3.4	29.7	0.0	49.2	2.1	21.6
8.4	อื่น ๆ (ผสม ฯลฯ)	8.5	16.2	0.0	37.7	21.3	21.6
	รวม	100.0	100.0	0.0	100.0	100.0	100.0
9	เครื่องมือประเมินปรากฏอยู่ในชุดเครื่องมือที่ใช้ประเมินหลายมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้พร้อมกัน						
9.1	ใช่	47.5	64.9	0.0	11.5	31.9	36.3
9.2	ไม่ใช่ (มีเครื่องมือประเมินเฉพาะตัวบ่งชี้)	52.5	35.1	0.0	88.5	68.1	63.7
	รวม	100.0	100.0	0.0	100.0	100.0	100.0

ที่	ประเด็น	สังกัด					เฉลี่ยรวม
		สศ.	สปช.	สธ.	กทม.	เทศบาล	
15	ผู้วิเคราะห์ข้อมูลระดับบุคคล/ห้องเรียน						
15.1	ครูผู้สอนที่เก็บข้อมูลในการเรียนการสอน	0.0	2.4	0.0	22.4	28.6	10.9
15.2	กรรมการประเมินที่ได้รับมอบหมาย	60.9	13.1	2.6	41.8	20.2	25.7
15.3	อื่น ๆ (ไม่มีการวิเคราะห์)	39.1	84.5	97.4	35.8	51.2	63.4
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
16	ผู้วิเคราะห์ข้อมูลระดับสายชั้น/หมวดวิชา						
16.1	หัวหน้าสายชั้น/หัวหน้าหมวด	0.0	0.0	2.6	0.0	0.0	0.5
16.2	กรรมการประเมินที่ได้รับมอบหมาย	57.8	13.1	0.0	50.7	36.9	30.0
16.3	อื่น ๆ (ไม่มีการวิเคราะห์)	42.2	86.9	97.4	49.3	63.1	69.5
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
17	ผู้วิเคราะห์ข้อมูลระดับโรงเรียน						
17.1	กรรมการประเมินที่ได้รับมอบหมาย	98.4	48.8	82.1	100.0	96.4	83.8
17.2	อื่น ๆ (ผู้ช่วยผู้บริหาร)	1.6	51.2	17.9	0.0	3.6	16.2
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
18	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล						
18.1	ไม่ใช้สถิติ (วิเคราะห์ด้วยการบรรยาย)	6.3	59.5	96.2	9.0	42.9	45.4
18.2	ค่าเฉลี่ย	9.4	16.7	0.0	0.0	0.0	5.3
18.3	ร้อยละ	60.9	23.8	3.8	91.0	57.1	45.4
18.4	อื่น ๆ (ใช้สถิติผสม ฯลฯ)	23.4	0.0	0.0	0.0	0.0	4.0
	รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
19	สื่อเทคโนโลยีที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล (ถ้าใช้สถิติ)						
19.1	วิเคราะห์ด้วยมือ/เครื่องคิดเลข	43.8	76.5	66.7	98.4	100.0	79.6
19.2	ใช้คอมพิวเตอร์	50.0	23.5	33.3	1.6	0.0	20.4
	รวม	93.8	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

หมายเหตุ ประเด็นที่ 15 และ 16 วิเคราะห์เฉพาะมาตรฐานด้านผู้เรียน

ตารางที่ 4.12 แสดงวิธีการประเมินผลภายในของโรงเรียนแต่ละสังกัดโดยภาพรวมพบว่า โรงเรียนในสังกัด สปช. บางส่วนและ สช. ทั้งหมดการวางแผนการประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ ส่วนสังกัด สศ. กทม. และเทศบาล ดำเนินการประเมินเป็นการเฉพาะกิจ สำหรับแนวคิดในการประเมินเพื่อนำ ข้อมูลไปพัฒนาเป็นรายบุคคลปรากฏในสังกัด สศ. กทม. และเทศบาล

ตารางที่ 4.12 สรุปวิธีการประเมินผลภายในของโรงเรียนจำแนกตามสังกัด

ที่	ประเด็น	สังกัด				
		สศ.	สปช.	สช.	กทม.	เทศบาล
1	การกำหนดแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการประเมิน					
1.1	มีวางแผนการประเมินให้เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ	X	●	✓	X	X
1.2	มีแนวคิดของการประเมินที่เน้นการนำข้อมูลนำไปพัฒนาได้เป็นรายบุคคล	●	X	X	✓	●
1.3	มุ่งประเมินสัมฤทธิ์ผล	✓	●	X	✓	✓
1.4	กำหนดเกณฑ์การประเมินแบบอิงเกณฑ์	✓	✓	✓	✓	✓
1.5	มีการจัดหาสร้าง ใช้เครื่องมือในการประเมิน	✓	●	X	✓	●
1.6	ใช้เครื่องมือชุดเดียวประเมินได้หลายมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้พร้อมกัน	●	✓	ไม่มีเครื่องมือ	X	X
2	การออกแบบวิธีการเก็บข้อมูล					
2.1	กลุ่มฝึกประเมินได้รับการประเมินทั้งประชากร	✓	●	●	✓	✓
2.2	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	รายงานตนเอง+ ผสม	กรรมการ	กรรมการ	ครู + ผสม	ครู+กรรมการ
2.3	การเก็บข้อมูลเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ	X	X	X	X	X
2.4	เก็บข้อมูลเพื่อรายงานผลการประเมินปีละ 1 ครั้ง	✓	✓	✓	●	✓
3	การกำหนดวิธีการประมวลผลข้อมูล					
3.1	กรรมการประเมินเป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูล	✓	✓	✓	✓	✓
3.2	ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล	✓	●	X วิธีบรรยาย	✓	●

หมายเหตุ

- ✓ หมายถึง โรงเรียนส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นไปตามประเด็นที่กำหนด
- X หมายถึง โรงเรียนส่วนใหญ่/ทั้งหมด ไม่มีลักษณะตามประเด็นที่กำหนด
- หมายถึง โรงเรียนที่มีและไม่มีลักษณะตามประเด็นที่กำหนดจำนวนใกล้เคียงกัน

สำหรับการกำหนดสิ่งที่มีประเมนพบว่าสังกัด สศ. กทม. และเทศบาล มุ่งประเมนสัมฤทธิ์ผล ส่วนสังกัด สปช. และ สช. เน้นประเมนความตระหนักและความพยายามในการพัฒนา ในด้านการกำหนดเกณฑ์การประเมนพบว่า ทุกสังกัดกำหนดเกณฑ์แบบอิงเกณฑ์ เมื่อพิจารณาประเด็นการจัดหาเครื่องมือประเมน พบว่าสังกัด สช. ไม่มีเครื่องมือประเมนในการเก็บรวบรวมข้อมูล แต่ใช้การระดมความคิดจากผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมนแต่ละมาตรฐาน และพบว่า สังกัดที่เครื่องมือเป็นแบบหลอมรวมได้แก่ สังกัด สศ. และสปช.

สำหรับประเด็นที่เกี่ยวกับการออกแบบวิธีการเก็บข้อมูลพบว่า ในการกำหนดขนาดของผู้ถูกประเมนของโรงเรียนสังกัด สศ. กทม. และเทศบาล ส่วนใหญ่ประเมนทั้งประชากรโดยไม่มี การสุ่ม ด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูลพบว่า กรรมการประเมนเป็นผู้ให้ข้อมูลเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นสังกัด สศ. ที่ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้รายงานตนเอง และมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลผสมกันหลายแหล่ง ส่วนสังกัด กทม. และเทศบาล มีอีกหนึ่งแหล่งข้อมูลที่ให้ข้อมูลร่วมกับกรรมการประเมนคือครู ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อรายงานผลการประเมนส่วนใหญ่จะดำเนินการปีละ 1 ครั้ง ยกเว้นบางโรงเรียนในสังกัด กทม. ที่มีบางส่วนดำเนินการเก็บข้อมูลภาคเรียนละ 1 และทุกสังกัดใช้วิธีเก็บข้อมูลเป็นการเฉพาะกิจ

ในประเด็นการกำหนดวิธีประมวลผลข้อมูล พบว่าทุกสังกัดมอบหมายให้กรรมการประเมนเป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูล และทุกสังกัดวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ยกเว้น สังกัด สช. ทุกแห่ง และ สปช. บางแห่งที่วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการบรรยาย

2.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับวิธีการประเมนผลภายใน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบดำเนินการประเมนผลภายในศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รายงานการประเมนตนเองของโรงเรียน (SSR) เอกสารประกอบการประเมน เอกสารชุดเครื่องมือที่ใช้ในการประเมน เพื่อมุ่งศึกษาวิธีการที่โรงเรียนใช้ในการประเมนผลภายใน จากการวิจัยพบว่าวิธีการประเมนของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 30 โรงเรียนมีความหลากหลาย บางโรงเรียนอาจจะมียุทธวิธีในแนวเดียวกันแต่ก็มีความแตกต่างกันในรายละเอียดตามประเด็นหลัก ๆ ที่เกี่ยวข้อง 5 ประเด็น ได้แก่ การกำหนดเกณฑ์การประเมน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมน วิธีการเก็บข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และวิธีการรายงานผลการประเมน ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอรายละเอียดของผลการวิจัยในแต่ละประเด็นตามลำดับ

2.2.1 การกำหนดเกณฑ์การประเมิน

จากการเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาวิธีการกำหนดเกณฑ์การประเมินของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 30 โรงเรียน พบว่าทุกโรงเรียนที่กำหนดเกณฑ์สำหรับตัดสินคุณภาพได้กำหนดเกณฑ์แบบอิงเกณฑ์ทั้งหมด โดยมีลักษณะเป็นเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สำหรับเกณฑ์ที่เป็นเชิงปริมาณส่วนใหญ่กำหนดเป็นร้อยละ ค่าเฉลี่ย และมีบางโรงเรียนที่กำหนดเกณฑ์เป็นคะแนนหรือจำนวนที่สามารถนับได้แต่ปรากฏเพียงเล็กน้อย สำหรับเกณฑ์เชิงคุณภาพซึ่งกำหนดในรูปของข้อความบรรยายลักษณะที่พึงประสงค์นั้น จะปรากฏในบางมาตรฐานโดยเฉพาะมาตรฐานด้านกระบวนการและปัจจัย นอกจากนี้ยังพบว่าโรงเรียนได้กำหนดเกณฑ์ตามระดับหน่วยของวิเคราะห์ เช่น ระดับบุคคล ระดับห้องเรียน ระดับโรงเรียน บ้างก็กำหนดเพียงระดับเดียวอาจจะเป็นระดับบุคคลหรือระดับโรงเรียน แต่จะพบการกำหนด 2- 3 ระดับในการประเมินคุณภาพของกลุ่มบุคคล ได้แก่ มาตรฐานที่ประเมินผู้เรียน และมาตรฐานที่ประเมินครู โดยอาจจะกำหนดเป็นร้อยละเพียงอย่างเดียว หรือกำหนดแบบผสมกัน เช่น คะแนนกับร้อยละ การกำหนดลักษณะที่พึงประสงค์กับร้อยละ ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอรายละเอียดของผลการวิจัยเกี่ยวกับวิธีกำหนดเกณฑ์การประเมิน โดยจำแนกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นการกำหนดเกณฑ์ในมาตรฐานด้านผู้เรียน กลุ่มที่สองเป็นการกำหนดเกณฑ์ในมาตรฐานด้านกระบวนการ กลุ่มที่ 3 เป็นการกำหนดเกณฑ์ในมาตรฐานด้านปัจจัย และกลุ่มสุดท้ายเป็นการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้กับทุกมาตรฐานที่ประเมิน ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะแสดงตัวอย่างเกณฑ์การประเมินตามลักษณะของการกำหนดเกณฑ์ คือ การกำหนดเกณฑ์ที่เป็นเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพดังนี้

1. มาตรฐานด้านผู้เรียน

1.1 การกำหนดเกณฑ์ที่เป็นเชิงปริมาณ

(1) การกำหนดเกณฑ์ที่เป็นเชิงปริมาณในรูปของร้อยละ

เกณฑ์ระดับบุคคล นักเรียนได้รับการประเมินจากครูประจำชั้นให้ผ่าน 3 ใน 5 ข้อ
ของรายการพฤติกรรมที่ใช้ประเมิน

เกณฑ์ระดับห้องเรียน ร้อยละ 70 ของนักเรียนในห้องผ่านเกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์ระดับโรงเรียน ร้อยละ 70 ของนักเรียนในโรงเรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน
(โรงเรียนกทม 3)

เกณฑ์ระดับบุคคล ผู้เรียนประเมินตนเองให้ได้คะแนนตั้งแต่ 30 คะแนนขึ้นไปถือว่า
ผ่านเกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์ระดับโรงเรียน ร้อยละ 80 ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผ่านเกณฑ์การประเมิน
(โรงเรียนสปช.1)

เกณฑ์ระดับบุคคล ผู้เรียนมีความคิดริเริ่ม สามารถคาดการณ์ และกำหนดเป้าหมายผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ของข้อคำถาม

เกณฑ์ระดับโรงเรียน ร้อยละ 80 ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผ่านเกณฑ์การประเมิน (โรงเรียนสปช.1)

เกณฑ์ระดับบุคคล นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย สปช. และ สลน. จำนวน 3 ใน 4 จุดประสงค์ หรือผ่าน 70% ของจุดประสงค์ที่ประเมิน

เกณฑ์ระดับห้องเรียน ร้อยละ 65 ของนักเรียนในห้องผ่านเกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์ระดับโรงเรียน ร้อยละ 65 ของนักเรียนในโรงเรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน (โรงเรียนกทม 3)

ระดับ 1 ผู้เรียนร้อยละ 0-20 มีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน

ระดับ 2 ผู้เรียนร้อยละ 21-40 มีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน

ระดับ 3 ผู้เรียนร้อยละ 41-60 มีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน

ระดับ 4 ผู้เรียนร้อยละ 61-80 มีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน

ระดับ 5 ผู้เรียนทุกคนมีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน

(โรงเรียนเทศบาล 2)

นักเรียนร้อยละ 70 มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

(โรงเรียนเทศบาล 4)

นักเรียนร้อยละ 60 สามารถทำงานตามลำดับขั้นตอนและผลงานมีประสิทธิภาพ

(โรงเรียนสช 2)

(2) การกำหนดเกณฑ์ที่เป็นเชิงปริมาณในรูปของค่าเฉลี่ย

ระดับ 1 ผู้เรียนในโรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดังกล่าวเฉลี่ย 0-0.99

ระดับ 2 ผู้เรียนในโรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดังกล่าวเฉลี่ย 1.00-0.99

ระดับ 3 ผู้เรียนในโรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดังกล่าวเฉลี่ย 2.00-2.99

ระดับ 4 ผู้เรียนในโรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดังกล่าวเฉลี่ย 3.00-3.59

ระดับ 5 ผู้เรียนในโรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดังกล่าวเฉลี่ย 3.60-4.00

(โรงเรียนเทศบาล 2)

(3)การกำหนดเกณฑ์ที่เป็นเชิงปริมาณ โดยการผสมกันระหว่างการกำหนดเป็น

คะแนนกับการกำหนดเป็นร้อยละ

นักเรียนที่ได้ระดับผลการเรียน 1 ขึ้นไป และกำหนดระดับคุณภาพเป็น 3 ระดับ

ระดับดี หมายถึง มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 95 ขึ้นไป

ระดับพอใช้ หมายถึง มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80 ขึ้นไป

แต่น้อยกว่าร้อยละ 95

ระดับปรับปรุง หมายถึง มีนักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินต่ำกว่าร้อยละ 80
(โรงเรียนสามัญ 1 และสามัญ 3)

ร้อยละ 70 ของนักเรียนชั้น ป.6 มีผลการเรียน 60 คะแนนขึ้นไปทุกกลุ่มประสบการณ์
(โรงเรียน สข 5)

เกณฑ์ระดับบุคคล ระดับคุณภาพที่พึงพอใจคือระดับ 2 ขึ้นไป
เกณฑ์ระดับโรงเรียน นักเรียนร้อยละ 60 ขึ้นไป ได้คุณภาพระดับ 2, 3, 4
โดยเกณฑ์ระดับบุคคลพิจารณาจาก 4 ระดับ คือ
ระดับ 4 ดีมาก (80-100 คะแนน) ระดับ 3 ดี (70-79 คะแนน)
ระดับ 2 พอใช้ (60-69 คะแนน) ระดับ 1 ปรับปรุง (0-59 คะแนน)
(โรงเรียน เทศบาล 6)

1.2 การกำหนดเกณฑ์ที่เป็นเชิงคุณภาพ

ระดับดี หมายถึง การให้สิ่งของอย่างประหยัดและคุ้มค่าของนักเรียน
มีค่าร้อยละสูงสุดในระดับคุณภาพ 4 หรือ 5

ระดับพอใช้ หมายถึง การให้สิ่งของอย่างประหยัดและคุ้มค่าของนักเรียน
มีค่าร้อยละสูงสุดในระดับคุณภาพ 2 หรือ 3

ระดับปรับปรุง หมายถึง การให้สิ่งของอย่างประหยัดและคุ้มค่าของนักเรียน
มีค่าร้อยละสูงสุดในระดับคุณภาพ 1

โดยโรงเรียนได้สร้างเครื่องมือเป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งแต่ละระดับมี
ข้อความบรรยายถึงลักษณะการปฏิบัติของผู้เรียน และใช้เหมือนกันเกือบทุกมาตรฐาน

- (1) ปฏิบัติตามคำสั่ง คำบอก และมีผู้ควบคุมดูแล กำกับให้ปฏิบัติ
 - (2) ปฏิบัติโดยอาศัยผู้อื่นคอยเตือนให้ปฏิบัติ
 - (3) ปฏิบัติเองโดยไม่มีผู้สั่ง ผู้เตือนให้ปฏิบัติ
 - (4) ปฏิบัติเองจนเป็นนิสัย เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้
 - (5) ปฏิบัติเองจนเป็นนิสัย เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้ และแนะนำ ชักชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติ
- (โรงเรียนสามัญ3 สามัญ5 และสามัญ6)

2. มาตรฐานด้านกระบวนการ

2.1 การกำหนดเกณฑ์ที่เป็นเชิงปริมาณ

(1) การกำหนดเกณฑ์ที่เป็นเชิงปริมาณในรูปของร้อยละ

ร้อยละ 70 มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

(โรงเรียนเทศบาล 4)

ร้อยละ 60 ของครูคิดว่าการปฏิบัติงานของโรงเรียนสอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในแผนภูมิ
การจัดองค์กรโครงสร้างการบริหาร

มีการแจ้งข่าวสารให้ชุมชนทราบร้อยละ 70 ของกิจกรรมที่ควรแจ้งให้ทราบ

(โรงเรียนกทม 2)

ร้อยละ 60 ของผู้ตอบแบบสอบถามในโรงเรียนให้ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ครูร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

(โรงเรียนกทม 3)

(2) การกำหนดเกณฑ์ที่เป็นเชิงปริมาณในรูปของค่าเฉลี่ย

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.00 ดี

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.49 พอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 ปรับปรุง

(โรงเรียนสามัญ 1)

2.2 การกำหนดเกณฑ์ที่เป็นเชิงคุณภาพ

ระดับ 1 มีปรัชญา แผนพัฒนา/ธรรมนูญโรงเรียน แผนการดำเนินงานเป็นลายลักษณ์อักษร

ระดับ 2 มีปรัชญา แผนพัฒนา/ธรรมนูญโรงเรียน แผนการดำเนินงานเป็นลายลักษณ์อักษร
ชัดเจน

ระดับ 3 มีปรัชญา แผนพัฒนา/ธรรมนูญโรงเรียน แผนการดำเนินงานเป็นลายลักษณ์อักษร
ชัดเจน และมีกลไกดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย

ระดับ 4 มีปรัชญา แผนพัฒนา/ธรรมนูญโรงเรียน แผนการดำเนินงานเป็นลายลักษณ์อักษร
ชัดเจนและมีกลไกดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งมีการเผยแพร่ให้บุคลากรใน
โรงเรียนและผู้ปกครองทราบมากกว่า 1 วิธี

ระดับ 5 มีปรัชญา แผนพัฒนา/ธรรมนูญโรงเรียน แผนการดำเนินงานเป็นลายลักษณ์อักษร
ชัดเจนและมีกลไกดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายรวมทั้งมีการเผยแพร่ให้บุคลากรใน
โรงเรียนและผู้ปกครองทราบมากกว่า 1 วิธี มีการรับรู้ของผู้ปกครองและนักเรียน
มากกว่าร้อยละ 90

(โรงเรียนเทศบาล 2)

3. มาตรฐานด้านปัจจัย

3.1 การกำหนดเกณฑ์ที่เป็นเชิงปริมาณ

(1) การกำหนดเกณฑ์ที่เป็นเชิงปริมาณในรูปของร้อยละ

ผู้บริหารได้รับคะแนนการประเมินจากครูทุกคนร้อยละ 70 ของคะแนนรวมทั้งหมด

(โรงเรียนสามัญ 2)

ครูอย่างน้อยร้อยละ 50 ได้คะแนนรวม 4 คะแนนขึ้นไป ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดี

จำนวนครูที่จบการศึกษาในสาขาวิชาที่ตรงกับงานที่ปฏิบัติมีไม่ต่ำกว่า 80% ของจำนวนครู

(โรงเรียนสภข 1)

ครูมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคนิคการประเมินผลอย่างน้อยร้อยละ 60 ของจำนวนครู
มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ร้อยละ 70

(โรงเรียนสช 1)

ร้อยละ 60 ของครูที่คิดว่าตนเองได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย

ผู้ประเมินร้อยละ 60 มีความเห็นว่าผู้บริหารมีลักษณะตามตัวบ่งชี้

ครูผู้สอนร้อยละ 60 มีความเข้าใจและเห็นว่าหลักสูตรเหมาะสมกับนักเรียนและท้องถิ่น

(โรงเรียน กทม 2)

โรงเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินในด้านการมีหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตรสอดคล้องกับเป้าหมาย และความต้องการของของผู้เรียนและท้องถิ่นร้อยละ 70

(โรงเรียน กทม 3)

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.00(ดี)

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.49 (พอใช้)

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 (ปรับปรุง)

(โรงเรียนสามัญ 1)

ระดับ 1 ครูร้อยละ 0-20 รู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายของการจัดการศึกษา

ระดับ 2 ครูร้อยละ 21-40 รู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายของการจัดการศึกษา

ระดับ 3 ครูร้อยละ 41-60 รู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายของการจัดการศึกษา

ระดับ 4 ครูร้อยละ 61-80 รู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายของการจัดการศึกษา

ระดับ 5 ครูทุกคนรู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายของการจัดการศึกษา

(โรงเรียนเทศบาล 2)

(3) การกำหนดเกณฑ์ที่เป็นเชิงปริมาณในรูปของจำนวนที่สามารถนับได้

ระดับดี หมายถึง มีเอกสารครบทั้ง 6 รายการ

ระดับพอใช้ หมายถึง มีเอกสารระหว่าง 3-5 รายการ

ระดับปรับปรุง หมายถึง มีเอกสารน้อยกว่า 2 รายการ

(โรงเรียนสามัญ 3)

3.2 การกำหนดเกณฑ์ที่เป็นเชิงคุณภาพ

ระดับ 1 ผู้บริหารมีวุฒิการศึกษาที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

ระดับ 2 มี (1) + มีการจัดแผนระยะยาว แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ

ระดับ 3 มี (2) + ผู้บริหารจัดให้มีการดำเนินงานตามแผน มีการประเมินและนำผลการประเมินมาปรับปรุงเป้าหมายและการดำเนินงาน

ระดับ 4 มี (3) + ผู้บริหารสามารถนำโรงเรียนไปสู่การเป็นโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

ระดับ 5 มี (4) + ชุมชนและหน่วยงานอื่นให้การยกย่องว่าเป็นผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล บริหารโรงเรียนได้ดี

(โรงเรียนเทศบาล 2)

4. การกำหนดเกณฑ์ที่สามารถใช้กับทุกมาตรฐาน

4.1 การกำหนดเกณฑ์ที่เป็นเชิงปริมาณในรูปของร้อยละ

ระดับดี ร้อยละ 80 ของคะแนนทั้งหมด

ระดับพอใช้ ร้อยละ 70 ของคะแนนทั้งหมด

ระดับปรับปรุง ร้อยละ 60 ของคะแนนทั้งหมด

(โรงเรียนสามัญ 4)

4.2 การกำหนดเกณฑ์ที่เป็นเชิงปริมาณในรูปของค่าเฉลี่ย โรงเรียนกำหนดเกณฑ์สำหรับประเมินตัวบ่งชี้ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง ไม่มีการดำเนินการหรือไม่จัดทำเลยหรือมีค่าคะแนนร้อยละ 0-20

ไม่มีผลการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน

ระดับ 2 หมายถึง มีการดำเนินงานน้อยหรือจัดทำเป็นบางครั้งหรือมีค่าคะแนนร้อยละ

21-40 มีผลการปฏิบัติอยู่ระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับปานกลาง ผลการปฏิบัติเป็นที่น่าพอใจ

มีผลค่าคะแนนร้อยละ 41-60 และนำผลการปฏิบัติแจ้งผู้ปฏิบัติทราบ

ระดับ 4 หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับมาก จัดทำบ่อยครั้ง มีการนิเทศติดตามผล

การปฏิบัติ มีผลการปฏิบัติเป็นที่น่าพอใจมากแจ้งผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

มีค่าคะแนนคิดเป็นร้อยละ 61-80

ระดับ 5 หมายถึง มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ผลการปฏิบัติเป็นที่

ประจักษ์ชัด มีการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง นำผลการประเมินมาใช้ในการ

การแก้ไข ปรับปรุง/พัฒนา และแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบโดยการประชาสัมพันธ์

ในเชิงรุก ผลค่าคะแนนเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป

กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพของมาตรฐาน กำหนดเป็นค่าเฉลี่ยโดย

เฉลี่ยจากผลการประเมินตัวบ่งชี้เป็นรายมาตรฐาน ซึ่งกำหนดเกณฑ์และแปรผลดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.45 มีความหมายอย่างเดียวกับระดับ 1

คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.45 มีความหมายอย่างเดียวกับระดับ 2

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.45 มีความหมายอย่างเดียวกับระดับ 3

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.45 มีความหมายอย่างเดียวกับระดับ 4

คะแนนเฉลี่ย 4.50 ขึ้นไป มีความหมายอย่างเดียวกับระดับ 5

(โรงเรียนเทศบาล 1)

2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

จากการวิจัยเพื่อศึกษาวิธีการประเมินผลภายในของโรงเรียนในประเด็นของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพบว่า เครื่องมือที่โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 โรงเรียนใช้สำหรับเก็บข้อมูลในการประเมินนั้น มีแหล่งที่มา 4 แหล่งด้วยกัน แหล่งแรกคือ คู่มือการประเมินผลภายในของโรงเรียน เล่ม 1-3 ซึ่งเป็นคู่มือประกอบการวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในสถานศึกษา ของ สุวิมล ว่องวานิช (2543) ภายในคู่มือดังกล่าวจะแสดงตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในมาตรฐานด้านผู้เรียน กระบวนการ และปัจจัย เพื่อเป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนในโครงการนำร่องของงานวิจัย โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเรียกคู่มือนี้ว่า "คู่มือของ สกศ." ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) เป็นผู้ให้ทุนสนับสนุนในการทำวิจัย แหล่งที่สองคือ เอกสารชุดการประเมินคุณภาพภายในโรงเรียน เล่ม 2 ฉบับ พ.ศ. 2543 และ ฉบับ พ.ศ. 2544 เอกสารทั้ง 2 เล่มนี้มีตัวอย่างเครื่องมือที่กรมสามัญศึกษาให้ไว้เป็นแนวทาง สำหรับโรงเรียนในโครงการนำร่องการประเมินคุณภาพภายใน แหล่งที่สาม คือ วิทยากรที่ได้รับเชิญมาบรรยายเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลภายใน ได้แก่ คณาจารย์จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ศึกษานิเทศก์ บุคลากรแกนนำจากโรงเรียนที่ดำเนินการประเมินผลภายในจนประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับ บุคลากรเหล่านี้จะนำตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมาใช้ประกอบการบรรยาย และแหล่งที่สี่ คือ โรงเรียนที่ทำการประเมินผลภายในเอง โดยดำเนินการสร้างเครื่องมือขึ้นเองตามบริบทของโรงเรียน และพบว่าเครื่องมือที่ปรากฏจากแหล่งต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นมาตรฐานค่า แบบตรวจสอบรายการ แบบบันทึกข้อมูล และแบบทดสอบ

ในการเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน โรงเรียนจะกำหนดรูปแบบของเครื่องมือเพื่อให้สะดวกต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลมากขึ้น และจากการวิจัยพบว่า ประมาณร้อยละ 40 ของโรงเรียนที่ใช้เครื่องมือในการประเมิน มีการหลอมรวมเครื่องมือให้มีหลายมาตรฐานหรือหลายตัวบ่งชี้ อยู่ในชุดเดียวกัน และโรงเรียนอีกส่วนหนึ่งก็ยังคงใช้เครื่องมือแยกชุดตามตัวบ่งชี้ในมาตรฐานที่ประเมิน นอกจากนี้ได้ค้นพบว่าเครื่องมือประเมินที่ใช้ในการประเมินมาตรฐานด้านผู้เรียน ทั้งแบบที่มีและไม่มีการหลอมรวมได้รับการออกแบบให้ใช้เก็บข้อมูลกับนักเรียนทั้งห้อง และสามารถเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคลได้ ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนที่ใช้เครื่องมือประเมินนักเรียนทั้งห้องและเป็นรายบุคคลในทุกมาตรฐานด้านผู้เรียน ร้อยละ 28 ของโรงเรียนที่มีเครื่องมือในการประเมิน เครื่องมือรูปแบบต่าง ๆ ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจะได้นำเสนอโดยจำแนกตามเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมาตรฐานในแต่ละด้าน และเครื่องมือประเมินที่ใช้ชุดเดิมในทุกมาตรฐาน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ประเมินมาตรฐานด้านผู้เรียน

1.1 เครื่องมือประเมินที่ออกแบบให้มีหลายมาตรฐาน หลายตัวบ่งชี้อยู่ในชุดเดียวกัน

(1) เครื่องมือหนึ่งชุดสามารถใช้เก็บข้อมูลนักเรียนได้ทั้งหมด

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน
โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องที่นักเรียนมีพฤติกรรมตามที่ระบุ (ชั้น.....)

ที่	ชื่อ-สกุล	มีวินัย และ ความ รับผิดชอบ (1/1)	ชื่อ สัตย์ สุจริต (1/2)	เมตตา กรุณา เอื้อ เพื่อ เพื่อน เสียสละ (1/3)	ใช้ของ ส่วนรวม อย่าง ประ หยัด คุ้มค่า (1/4)	กระตือ รือร้น ตั้งใจ ถามครู เพื่อหา เหตุผล (6/1)	สรุปประ เด็นการ เรียนรู้ ได้ด้วย ตนเอง (6/3)	ทำ งานตาม ลำดับ ขั้นตอน ได้ (9/1)	ขยัน รอบคอบ พัฒนา งาน ทำงาน อย่างมี ความ สุข (9/2)	ช่วยเหลือ เพื่อน ทำงาน ไม่เอา เปรียบ ยอมรับฟัง ความ คิดเห็น (9/3)
1										
2										
...										
40										

(โรงเรียนสภ. 6)

แบบประเมินคุณภาพภายในโรงเรียนมาตรฐานด้านผู้เรียน
มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน... ตัวบ่งชี้ที่ 1 2 3 4

ชื่อ-นามสกุล	พฤติกรรมที่พึงประสงค์														
	มีการกำหนดเป้าหมายและขั้นตอนการทำงาน	ผลงานมีความประณีตสวยงาม เรียบร้อย	ส่งงานตามกำหนดเวลา	มีความตั้งใจและภูมิใจในผลงาน	มีความอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค	มีความสุขในการทำงาน	มีความรับผิดชอบและรับผิดชอบต่อความคิดเห็นผู้อื่น	เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	มีความภูมิใจในอาชีพของพ่อแม่	รู้จักช่วยเหลือพ่อแม่ในกาประกอบอาชีพ	รวมคะแนน	ร้อยละ		
	ต1	ต1	ต2	ต2	ต2	ต2	ต3	ต3	ต4	ต4	ต4				
1															
2															
40															

เกณฑ์การให้คะแนน 4 หมายถึง ดีมาก (80% ขึ้นไป) 3 หมายถึง ดี (70-79%)
2 หมายถึง พอใช้ (50-69%) 1 หมายถึง ต้องปรับปรุง (0-49%)

(โรงเรียนเทศบาล 4)

(1.2) เครื่องมือหนึ่งชุดสามารถใช้เก็บข้อมูลนักเรียนได้เพียงคนเดียว

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
โปรดเลือกเขียนเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมที่ท่านปฏิบัติ

ระดับการประเมิน

ระดับการปฏิบัติน้อย = 1 หมายถึง ยังปฏิบัติด้วยตนเองไม่ได้ต้องมีผู้สั่ง บอก ควบคุม ดูแล
หรือกำกับ ให้ปฏิบัติ

ระดับการปฏิบัติค่อนข้างน้อย = 2 หมายถึง ปฏิบัติด้วยตนเองได้บ้างและต้องมีผู้อื่นคอยเตือนให้ปฏิบัติ

ระดับการปฏิบัติปานกลาง = 3 หมายถึง ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีผู้สั่ง ผู้เตือนให้ปฏิบัติ

ระดับการปฏิบัติค่อนข้างมาก = 4 หมายถึง ปฏิบัติได้ด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย หรือเป็น
แบบอย่างแก่ผู้อื่นได้

ระดับการปฏิบัติมาก = 5 หมายถึง ปฏิบัติด้วยตนเองจนเป็นนิสัย เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้ และ
สามารถแนะนำ ให้ความรู้เพื่อชักชวนให้ผู้อื่นให้ปฏิบัติได้

รายการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				
	น้อย	→			มาก
	1	2	3	4	5
ตัวชี้วัดที่ 1 มีความกระตือรือร้นและมีความสนใจที่จะเรียนรู้จากแหล่ง ความรู้ต่าง ๆ และรู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล					
1. ให้ความร่วมมือปฏิบัติกิจกรรมในชั้นเรียน					
2. ศึกษาค้นคว้าความรู้เรื่องต่าง ๆ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้					
...					
6. ใช้คำถามว่า ทำไม เพราะอะไร เพื่อหาเหตุผล					
ตัวชี้วัดที่ 2 มีนิสัยรักการอ่านและค้นคว้าหาความรู้...					
1. อ่านหนังสือหลาย ๆ เล่ม ในการศึกษาค้นคว้าแต่ละเรื่อง					
...					
4. ใช้วิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการหาความรู้แต่ละเรื่อง					
ตัวชี้วัดที่ 3 ...					
ตัวชี้วัดที่ 4 ...					
...					

(โรงเรียนสามัญ 5)

2. เครื่องมือประเมินที่ออกแบบให้แยกชุดตามตัวบ่งชี้
 (2) เครื่องมือหนึ่งชุดสามารถเก็บข้อมูลนักเรียนได้ทั้งห้อง

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
 ชั้น ป. ภาคเรียนที่ ปีการศึกษา โรงเรียน.....
 มาตรฐานที่ 1 คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
 ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา

ลำดับที่	รายการ ชื่อ - สกุล	แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ	ประพฤติตามระเบียบและกฎเกณฑ์ที่กำหนด	มาโรงเรียนสม่ำเสมอ	ตั้งใจทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด	ผลงานเป็นระเบียบเรียบร้อย	สรุป			หมายเหตุ
								ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	
1											ให้สรุปว่าเด็กแต่ละคนอยู่ในเกณฑ์ระดับใด ดี 4-6 ข้อ ปานกลาง 2-3 ข้อ ปรับปรุงต่ำกว่า 1 ข้อ
2											
...											
29											
30											

(โรงเรียน กทม 4)

แบบประเมินพฤติกรรมด้านผู้เรียน
 มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
 ตัวบ่งชี้ที่ 2 รักการอ่าน สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้และสื่อต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน

ที่	ชื่อ - นามสกุล	พฤติกรรมชีวิต															รวม	
		ชอบอ่านหนังสือ					เข้าห้องสมุดสม่ำเสมอ					มีความสุขที่ได้อ่านหนังสือ						
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
1																		
2																		
...																		
45																		
รวมคะแนน ΣX																		
คะแนนเฉลี่ย \bar{X}																		
ร้อยละ $X\%$																		

เกณฑ์การตัดสิน 5 คือ มากที่สุด 4 คือ มาก 3 คือ ปานกลาง 2 คือ น้อย 1 คือ น้อยที่สุด
 (โรงเรียนเทศบาล 2 และเทศบาล 5)

ในการสร้างเครื่องมือประเมินพบว่า บางโรงเรียนมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนทั้งห้องโดยออกแบบให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ ด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษากับจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชา จากนั้นนำจุดประสงค์ต่าง ๆ ที่วิเคราะห์แล้วมาเป็นข้อรายการในการประเมิน และบางตัวบ่งชี้มีเครื่องมือประเมิน 2 ชุดด้วยกัน คือ เครื่องมือสร้างขึ้นจากการวิเคราะห์จุดประสงค์ และเครื่องมือที่สร้างขึ้นจากการนิยามตัวแปรที่มุ่งวัดพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกนอกเหนือไปจากการเรียนการสอนในรายวิชา

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	ระดับ ชั้น	วิชา					
			ไทย	คณิต	ส.ป.ช.	ส.ล.น.	ก.พ.อ.	E
ด้านผู้เรียน 1.นักเรียนมีคุณ ธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึง ประสงค์	1.มีวินัยความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามระเบียบและหลักกรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา	ป.1-2	4,8	-	17,19, 20	4,5,6	-	-
		ป3-4	4,8	-	18,20	4,5,6 26	-	-
		ป.5-6	4,8, 24	-	18,19, 20	4,5,6	-	-
	2.ซื่อสัตย์สุจริต	ป.1-2	-	-	17,18, 19	4,5,6	-	-
		ป3-4	-	-	18,19, ,20	4,5,6	-	-
		ป.5-6	-	-	18,19, 20	4,5,6	-	-
	3.เมตตา กรุณา เชื้อ เพื่อเนื้อแม่	ป.1-2	-	-	17,18, 19,20	4,5,6	-	-
		ป3-4	-	-	11,18	4,5,6	-	-
		ป.5-6	-	-	11,18 19,20	4,5,6	-	-
	4.ประหยัด ใช้สิ่งของ ทรัพย์สินของตนเอง และส่วนรวม	ป.1-2	-	-	17,18, 19,20, 21	4,5,6	-	-
		ป3-4	-	-	18,19, 20	4,5,6	-	-
		ป.5-6	-	-	18,19, 20	4,5,6	-	-

หมายเหตุ ตัวเลขในแต่ละสทคมีของรายวิชาเป็นข้อของจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละรายวิชา (โรงเรียน กทม 3)

ในการประเมินมาตรฐานที่ 1 โรงเรียน กทม 3 ใช้เครื่องมือ 2 ชุด ในทุกตัวบ่งชี้ ชุดแรกเป็นเครื่องที่สร้างขึ้นจากการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ และชุดที่สองสร้างขึ้นจากการนิยามตัวแปรตามบริบทของโรงเรียนและในเครื่องมือแต่ละชุดได้กำหนดเกณฑ์การประเมินระดับบุคคล และระดับห้องเรียนเอาไว้ด้วย ตัวอย่างที่จะแสดงต่อไปนี้เป็นเครื่องมือสำหรับประเมินในตัวบ่งชี้ที่ 1

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน
 มาตรฐานที่ 1 ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีวินัย ความเป็นมิตร ชอบ ปฏิบัติตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา
 (สำหรับนักเรียนชั้น ป.5-6) นักเรียนชั้น ป. /

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงช่องที่ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่นักเรียนผ่านการประเมิน

เลขที่	ชื่อ - สกุล	จุดประสงค์การเรียนรู้วิชา									ผลการประเมิน	
		ไทย			ส.ป.ช.			ส.สน.			ผ่าน	ไม่ผ่าน
		4	8	24	18	19	20	4	5	6		
1												
2												
3												
...	...											
39												
40												
รวม												

เกณฑ์ระดับบุคคล นักเรียนต้องผ่าน 7 ใน 9 จุดประสงค์ เกณฑ์ระดับห้องเรียน ร้อยละ 70 ของนักเรียนผ่านการประเมิน
 (โรงเรียน กทม 3)

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน
 มาตรฐานที่ 1 ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีวินัย ความเป็นมิตร ชอบ ปฏิบัติตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา
 (นักเรียนชั้น ป. /

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนซึ่งเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์

เลขที่	ชื่อ - สกุล	การมาเรียนตรงเวลา ไม่ขาดเรียน บ่อย	การแต่งกาย	การเดินแถว	การถอดและวางรองเท้า	การร่วมกิจกรรม สวดมนต์และ กิจกรรมทางศาสนา	ผลการประเมิน	
							ผ่าน	ไม่ผ่าน
1								
2								
...								
40								
รวม								

เกณฑ์ระดับบุคคล ได้รับการประเมินให้ผ่าน 3 ใน 5 ข้อ เกณฑ์ระดับห้องเรียน ร้อยละ 70 ของนักเรียนผ่านการประเมิน
 (โรงเรียน กทม 3)

(2.2) เครื่องมือหนึ่งชุดสามารถเก็บข้อมูลนักเรียนได้เพียงคนเดียว

แบบสัมภาษณ์ (สำหรับนักเรียนชั้น ป.1-ป.2)

โรงเรียน.....เขต.....

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

ชั้นประถมศึกษาปีที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2544

1 อาชีพที่หนูอยากเป็น คือ.....

2. ทำไมหนูถึงอยากทำอาชีพนี้

.....

.....

.....

3. แล้วหนูคิดว่าทำอย่างไรจึงจะทำอาชีพนี้ได้

.....

.....

.....

ผู้บันทึกข้อมูล.....
(.....)
...../...../.....
(โรงเรียน กทม2)

แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

มาตรฐานที่ 10 ตัวบ่งชี้ที่ 5 ระดับประถมศึกษาปีที่ 5,6

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย / ลงหน้าข้อความที่ถูกต้อง

1. สิ่งเสพติดที่ทำให้ผู้เสพยาเกิดอาการคุ้มคลั่ง

ก. กัญชา ข. ยาบ้า ค. มึน ง. ทินเนอร์

2. สิ่งเสพติดที่ปัจจุบันมีผู้ค้า และเสพกันมาก

ก. กาว ข. มอร์ฟิน ค. กัญชา ง. ยาบ้า

.....

10. สิ่งเสพติดมักเข้ามาในโรงเรียน เด็กเล็ก ได้โดยทาง

ก. นักเรียนโต ข. อาหารจากโรงครัว

ค. ขนมน้ำดื่ม ลูกอม จากบุคคลภายนอก ง. ผู้ปกครองนำมา

(โรงเรียน กทม2)

แบบสังเกตพฤติกรรม

ชื่อ.....ชั้น.....ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ที่ 2 นักเรียนมีความซื่อสัตย์ สุจริต

ลำดับที่	รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน		หมายเหตุ
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	
1	การรักษาสิ่งของ			
2	ใช้วาจาสุภาพ ไพเราะ			
3	ไม่ล้อชื่อพ่อแม่ ของเพื่อน			
...	...			
8	ไม่ลักขโมย			
9	ไม่ลอกการบ้าน			
10	ไม่ทุจริตในการสอบ			
รวมจำนวนข้อ				
สรุปผลการประเมิน				

เกณฑ์การประเมิน นักเรียนต้องผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่า 7 ข้อ

ข้อมูลเพิ่มเติม.....

ลงชื่อ.....ครูประจำชั้น

(โรงเรียนเทศบาล 6)

(2.3) เครื่องมือหนึ่งชุดสามารถเก็บข้อมูลนักเรียนได้ทั้งโรงเรียนในภาพรวม

แบบสำรวจการใช้บริการยืม-คืนหนังสือ

ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

ชั้น/เดือน	พ.ค. จำนวน	มิ.ย. จำนวน	ก.ค. จำนวน	ส.ค. จำนวน	ก.ย. จำนวน	รวม	ร้อยละ
ป.1							
ป.2							
ป.3							
ป.4							
ป.5							
ป.6							

(โรงเรียนเทศบาล 5)

2. เครื่องมือที่ใช้ประเมินมาตรฐานด้านกระบวนการ

2.1 เครื่องมือประเมินที่ออกแบบให้มีหลายมาตรฐาน หลายตัวบ่งชี้อยู่ในชุดเดียวกัน

แบบประเมินกระบวนการจัดเก็บเอกสาร

โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....

สังกัด.....เขตการศึกษาที่.....

จำนวนนักเรียนทั้งหมด.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน

งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน/ปกครอง งานธุรการและการเงิน

งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานสัมพันธ์ชุมชน

ระดับคุณภาพ

3 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับดี

2 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้

1 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับควรปรับปรุง

รายการ	ไม่มี	มี	ระดับคุณภาพ ในกรณีที่ต้องว่ามี		
			3	2	1
มาตรฐานที่ 13					
โรงเรียนมีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครอบคลุม ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา					
ตัวบ่งชี้ :					
1. มีการจัดองค์กร/โครงสร้างการบริหารองค์กรชัดเจน					
2. มีปรัชญาแผนพัฒนา ธรรมนูญโรงเรียน แผนการดำเนินงานของโรงเรียน และตัวชี้วัดความสำเร็จ					
3. มีการปฏิบัติตามแผน					
4. ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม					
5. มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล เปรียบเทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง					
6. มีระบบข้อมูลสารสนเทศครบถ้วน ถูกต้องตรงกับความต้องการและทันต่อการใช้งาน					
7. มีบันทึกและรายงานผลการประเมิน					
8. มีการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและพัฒนางาน					
บันทึกความคิดเห็น :					
.....					
.....					

(โรงเรียนเทศบาล 5)

2.2 เครื่องมือประเมินที่ออกแบบให้แยกชุดตามตัวบ่งชี้

แบบประเมินด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนต่อชุมชน

มาตรฐานที่ 14 ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา
ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

.....

ผู้ให้ข้อมูล.....ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....โรงเรียน.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

รายการ	ใช่	ไม่ใช่
1. โรงเรียนมีแผนการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนชัดเจน		
2. มีการเผยแพร่ข่าวสารการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน		
3. มีการแจ้งข่าวสารที่สำคัญทางด้านการสอน ให้ผู้ปกครองทราบอย่างรวดเร็ว และทันเหตุการณ์		
4. มีการเชิญชวนผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน		
5. มีการปรับปรุงและพัฒนาการประชาสัมพันธ์ด้านกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ		
รวม		

สรุปผลการประเมิน ผ่าน (4 ข้อขึ้นไป) ไม่ผ่าน (น้อยกว่า 4 ข้อ)

(โรงเรียน กทม 4)

3. เครื่องมือที่ใช้ประเมินมาตรฐานด้านปัจจัย

3.1 เครื่องมือประเมินที่ออกแบบให้มีหลายมาตรฐาน หลายตัวบ่งชี้อยู่ในชุดเดียวกัน

แบบประเมินคุณภาพในโรงเรียน มาตรฐานด้านปัจจัย

ผู้ให้ข้อมูล.....ตำแหน่ง.....โรงเรียน.....

มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ ตัวบ่งชี้ที่ 1, 2, 3

ตัวบ่งชี้ ที่	รายการประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ประเมิน			
		4	3	2	1
1	มีแผนพัฒนาโรงเรียน				
...	...				
1-3	มีการแจ้งผลการประเมินให้ทุกคนทราบเพื่อปรับปรุง				
3	มีการแบ่งสายงานการบริหาร				
	รวม				
	คิดเป็นร้อยละ				

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 70 มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

รายการเกณฑ์ที่ประเมิน 1 = ต่ำ (0-49) 2 = มีบางส่วน (50-69)
3 = มีครบ (70-79) 4 = มีครบและเป็นระบบ(80 ขึ้นไป)

(โรงเรียนเทศบาล4)

3.2 เครื่องมือประเมินที่ออกแบบให้แยกชุดตามตัวบ่งชี้

(1) เครื่องมือหนึ่งชุดสามารถประเมินได้ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป

แบบประเมินความสามารถในการประเมินผลของครูโดยหัวหน้ากลุ่ม/หมวด/คณะ

มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ครูมีความสามารถในการประเมินผลการเรียนการสอน และการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพ

.....

ชื่อวิชา.....ชั้น.....

ครูผู้สอนชื่อ.....ภาคการศึกษาที่.....ปีการศึกษา.....

โปรดให้ระดับคะแนน 3.2.1 ลงในช่องคุณภาพข้อสอบ และการตัดสินผลการเรียน และรวมระดับคะแนน

ชื่อครูผู้สอน	คุณภาพของข้อสอบ	การตัดสินผลการเรียน	รวมระดับคะแนน	หมายเหตุ
1.				
2.				
...				
5.				
จำนวนผู้ผ่านเกณฑ์				
% ผู้ผ่านเกณฑ์				

เกณฑ์การประเมิน

คุณภาพของข้อสอบ

3 แสดงตารางวิเคราะห์โครงสร้างของเนื้อหาตามหลักสูตร ออกข้อสอบตามโครงสร้าง ใช้ภาษาที่ชัดเจน ไม่คลุมเครือ วัดจุดหมายที่ต้องการวัดได้จริง คุณภาพของข้อสอบร้อยละ 70 อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ

2 ข้อสอบคลุมเครือเนื้อหาตามหลักสูตร ข้อสอบร้อยละ 50-71 อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ และไม่มีหลักฐานการจัดทำตารางวิเคราะห์โครงสร้างเนื้อหา

1 ไม่มีหลักฐานการจัดทำตารางวิเคราะห์โครงสร้างของเนื้อหา ข้อสอบไม่ครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตร ข้อสอบที่มีคุณภาพดีไม่ถึงร้อยละ 70

ความเหมาะสมในการตัดสินผลการเรียน

3 แสดงหลักฐานที่มาของคะแนนชัดเจน ระบุการให้น้ำหนักความสำคัญของงานที่ให้ผู้เรียนทำแต่ละส่วน ระบุเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดเกรด แสดงลักษณะการกระจายของคะแนน การให้ระดับคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

2 มีหลักฐานที่มาของคะแนน และมีเกณฑ์ตัดสินชัดเจน

1 ไม่มีหลักฐานชัดเจนถึงที่มาของคะแนน เกณฑ์การตัดสินไม่ชัดเจน มีการยืดหยุ่นในการให้ระดับผลคะแนน อธิบายให้ชัดเจนไม่ได้

สรุปผลการประเมินรวม

ครูอย่างน้อยร้อยละ 50 ได้คะแนนรวม 4 คะแนนขึ้นไป ถือว่าอยู่ในระดับดี

ผู้ประเมิน.....(หัวหน้ากลุ่ม/หมวด/คณะ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(โรงเรียน สปช.1)

(2) เครื่องมือหนึ่งชุดสามารถประเมินได้เพียงคนเดียว

แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและเป้าหมายของการจัดการศึกษา
มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ตัวบ่งชี้ที่ 1 ครูรู้เป้าหมายของหลักสูตร และเป้าหมายของการจัดการศึกษา

ชื่อครูผู้สอน.....โรงเรียน.....
ชื่อวิชาที่สอน.....ชั้นประถมศึกษาปีที่.....ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

รายการ	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)
1. ท่านมีความเข้าใจหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของผู้เรียนในระดับที่ท่านสอน			
2. ท่านศึกษาเป้าหมายของการจัดการศึกษา และเป้าหมายของหลักสูตรก่อนสอน			
3. ท่านสามารถสอนเนื้อหาได้ตรงตามเป้าหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้			
4. ท่านนำหลักสูตรมาประยุกต์ใช้ได้สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของผู้เรียน			
5. ท่านสามารถนำหลักสูตรไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน			
รวมคะแนนที่ได้ทั้งหมด (คะแนนเต็ม 15 คะแนน)			

สรุปผลการประเมิน

ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและเป้าหมายของการจัดการศึกษาของครูอยู่ในระดับ

- ดีมาก (14-15 คะแนน)
 ดี (12-13 คะแนน)
 พอใช้ (10-11 คะแนน)
 ควรปรับปรุง (≤ 9 คะแนน)

(โรงเรียน กทม 4)

4. เครื่องมือประเมินที่ใช้ชุดเดียวกับทุกมาตรฐาน

แบบประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน						
โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านโดยพิจารณาระดับคุณภาพของการดำเนินงานของโรงเรียนในแต่ละตัวบ่งชี้ พร้อมทั้งให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งหลักฐาน และจุดอ่อน/แรงหรือวิธีแก้ไขเสริม						
มาตรฐานที่	ตัวบ่งชี้	ผลการประเมิน			แหล่งหลักฐาน	จุดอ่อน/แรง วิธีแก้ไขเสริม
		3	2	1		
1. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	1. มีวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามระเบียบและหลักกรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา					
	2. ซื่อสัตย์สุจริต					
	3. ...					
	4. ...					
4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ...	1.					
	2.					
	3.					
.....					
25. โรงเรียนมี...	1.					
	2.					

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 3 คุณภาพที่มีผลน่าพอใจขั้นสูง

ระดับ 2 คุณภาพที่มีผลน่าพอใจค่อนข้างสูง

ระดับ 1 คุณภาพที่มีผลน่าพอใจต่ำ

(โรงเรียนสปช.3)

2.2.3 วิธีการเก็บข้อมูล

จากการวิจัยพบว่าการออกแบบวิธีการเก็บข้อมูลของโรงเรียน มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ส่วน ประกอบด้วย การกำหนดแหล่งผู้ให้ข้อมูล วิธีการสุ่มตัวอย่าง ขนาดของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจากตารางที่ 4.1ค-4 ค ในภาคผนวกที่แสดงร้อยละของโรงเรียนที่มีวิธีการเก็บข้อมูลในแต่ละส่วนเอาไว้

1. การกำหนดแหล่งผู้ให้ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่ามีวิธีการกำหนดแหล่งผู้ให้ข้อมูล 2 วิธี วิธีแรกเป็นการกำหนดแหล่งผู้ให้ข้อมูลเพียงแหล่งเดียว (ร้อยละ 83.3) วิธีที่สองเป็นการกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตั้งแต่ 2 แหล่งขึ้นไป (ร้อยละ 16.7) ส่วนใหญ่โรงเรียนจะใช้วิธีแรกโดยให้เหตุผลว่า

สะดวกต่อการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือเนื่องจากเลือกแหล่งที่คิดว่าสำคัญที่สุด

“มาตรฐานด้านผลผลิตเรามีแบบสอบถามให้นักเรียนตอบ ก็ให้นักเรียนเท่านั้นเพราะเก็บข้อมูลง่าย ที่เดียวไปเลย รู้สึกเราจะใช้แจกตอนช่วงสอบปลายภาคนะ มีอยู่ด้านหนึ่ง เป็นด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการใช้ภาษาสื่อสาร อันนี้เราไม่มีแบบสอบถามก็ขอข้อมูลผลการเรียนจากครูวัดผล ครูภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพราะไม่รู้จะเก็บยังไง ก็เลยคิดว่าขอข้อมูลจากครูที่เขารับผิดชอบโดยตรงจะสะดวกที่สุด ทำครั้งแรกก็ถูกละหุทหน่อยเลยทำเท่าที่ได้ไปก่อน...มาตรฐานด้านกระบวนการและปัจจัยเธอ อันนี้ผมใช้แบบสอบถามให้ครูทุกคนตอบ...ไม่มีบุคคลภายนอกให้ข้อมูลเลย มันไม่สะดวกที่จะต้องไปตามเก็บในช่วงนั้นเพราะเรารีบทำกัน”

(ผู้ประสานงาน โรงเรียน สามัญ 4 / 17 ธ.ค.44)

“ทุกมาตรฐานเราให้ครูประเมิน เป็นครูทุกคนเลยนะ ก็ใช้เครื่องมือชุดเดียวกันทั้งโรงเรียน คือเราต้องการประเมินตนเองโดยภาพรวม ๆ คิดว่าครูน่าจะให้ข้อมูลได้ดีที่สุดเพราะเขาเป็นคนปฏิบัติและใกล้ชิดเด็ก เราให้เขามองทีละตัวบ่งชี้เลยว่าโรงเรียนควรมีคุณภาพอยู่ที่ระดับไหน 3 2 หรือ 1 ก็กำหนดแค่ 3 ระดับ คิดว่าได้ผลยังไงจะได้ใช้เป็นข้อมูลในการประเมินครั้งใหม่”

(ผู้บริหาร โรงเรียน สปช 3 / 1 ก.พ.45)

“มาตรฐานด้านผู้เรียนเราให้ครูประเมินเด็กทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นครูประจำชั้นและครูประจำวิชา คิดว่าข้อมูลที่ได้น่าเชื่อถือได้มากกว่าให้นักเรียนหรือผู้ปกครองประเมิน อย่างนักเรียนเขาจะตอบแบบดี ๆ เพราะรู้ว่ากำลังจะถูกประเมิน ส่วนผู้ปกครองถ้าให้เขาประเมินลูก เขาก็กลัวลูกจะเสียหายเขาจะประเมินไม่ค่อยตรงกับความจริง คือเราเคยใช้วิธีที่ใช้หลายแหล่งในการประเมินครั้งแรกผลก็ออกมาอย่างที่เล่าให้ฟัง ก็เลยมาคิดรูปแบบกันใหม่คือเราตกลงกันว่าประเมินทุกเทอม...ข้อมูลที่ได้ครั้งหลังที่ให้ครูประเมิน ก็ OK นะ ข้อมูลตรงกับความจริงขึ้นเยอะเลย...มาตรฐานด้านอื่นๆเราประเมินจากร่องรอยหลักฐานครูที่รับผิดชอบงานต่างๆเขาก็จะให้ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้อง ผลออกมาก็พอใช้ได้”

(ผู้ประสานงาน โรงเรียนเทศบาล 2 / 30 ม.ค.45)

สำหรับโรงเรียนที่ใช้วิธีที่สอง คือ กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตั้งแต่ 2 แหล่งขึ้นไป กล่าวว่าการให้ข้อมูลน่าเชื่อถือมากขึ้นและเป็นการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ไปด้วย นอกจากนี้ยังทำให้ได้ข้อมูลที่สามารนำมาแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ และรับเหตุผลจากบางโรงเรียนว่าใช้แหล่งข้อมูลตามตัวอย่างการออกแบบวิธีการเก็บข้อมูล ที่ระบุไว้ในคู่มือของหน่วยงานอื่นที่โรงเรียนนำมาใช้เป็นแนวทางในการเก็บข้อมูล

“เราทำแบบสอบถามไว้เป็นปึกเป็นชุดเลย แล้วให้นักเรียนเขาประเมินตัวเอง ให้เพื่อนประเมิน ให้ครูประเมิน และให้ผู้ปกครองประเมิน แบบประเมินชุดเดียวก็จะเก็บจากทั้ง 4 แหล่งเลย เราคิดว่าวิธีนี้จะช่วยตรวจสอบข้อมูลไปในตัวเลยว่าแต่ละแหล่งให้ข้อมูลตรงกันมากน้อยแค่ไหน ข้อมูลที่ได้คงจะน่าเชื่อถือมากขึ้นนะ”

(ผู้ประสานงาน โรงเรียนสามัญ 1 / 1 ก.พ.45)

“ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน เรามีแบบสอบถามให้นักเรียนประเมินตัวเขาเอง และมีแบบสอบถามให้ผู้ปกครอง ใช้คำถามเหมือนกันทุกอย่างแต่ของผู้ปกครองจะเพิ่มปลายเปิดไว้ด้วย เพื่อเขาจะเสนอแนะอะไรเพิ่มเติม คือเราอยากรู้ว่าเด็กอยู่ที่โรงเรียนกับอยู่ที่บ้าน มีพฤติกรรมต่างกันหรือเปล่า เราจะเอาข้อมูลมาลองเทียบกันจากที่เด็กตอบกับที่ผู้ปกครองตอบ มา แต่เราไม่รู้จะเกี่ยวกับเด็กเยอะแยะเลยเพราะผู้ปกครองเขาเขียนบอกอะไรมาหลายอย่าง ซึ่งข้อมูลบางอย่างเราก็ไม่มีโอกาสได้รู้จากเด็กหรอก เด็กคงไม่กล้าเล่าแน่ ๆ เราได้เอาข้อมูลตรงนี้ไปช่วยเด็กที่มีปัญหา โรงเรียนก็ให้ทุนไปหลายรายเหมือนกัน และก็ดูแลเขามากขึ้น”

(ผู้รับผิดชอบมาตรฐาน โรงเรียนสามัญ 1 / 1 ก.พ.45)

“เราใช้เครื่องมือของ สกศ. ก็กำหนดแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ตามนั้นหมดเลย ก็ใช้หลายแหล่งนะ ทั้งนักเรียน ครู ผู้บริหาร และผู้ปกครอง ก็ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ประเมินว่าประเมินอะไรอย่างไร ประเมินเรื่องความสัมพันธ์กับชุมชน เราก็ให้ครู และผู้ปกครองซึ่งถือว่าเป็นชุมชนไปด้วย ตอบแบบสอบถาม อย่างด้านคุณธรรมนักเรียนเราก็ให้ทั้งนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ตอบแบบสอบถามที่ทำขึ้นมา”

(ผู้รับผิดชอบมาตรฐาน โรงเรียน กทม 1)

2. วิธีการสุ่มตัวอย่าง จากการวิจัยเกี่ยวกับการสุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลพบว่า โรงเรียนมีวิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งตามแหล่งผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มแรกคือผู้ให้ข้อมูลที่เป็นครูและผู้บริหาร ซึ่งมีวิธีการสุ่มตัวอย่าง 2 วิธี คือ (1) กำหนดผู้ให้ข้อมูลเป็นครูและผู้บริหารทั้งประชากรโดยไม่มีการสุ่ม (ร้อยละ 46.7) วิธีนี้ส่วนใหญ่ปรากฏในโรงเรียนที่ใช้เครื่องมือในการประเมิน (2) สุ่มตัวอย่างครูและผู้บริหารบางส่วน (ร้อยละ 53.3) วิธีนี้ปรากฏในโรงเรียนที่ใช้เก็บข้อมูลด้วยการประชุมเพื่อระดมความคิดจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และพบได้ในโรงเรียนที่ประเมินโดยใช้ร่องรอย หลักฐานจากการทำงานปกติ

กลุ่มที่สองคือผู้ให้ข้อมูลที่เป็นนักเรียน พบว่ามีวิธีการสุ่มตัวอย่างหลายวิธี ได้แก่ (1) ใช้นักเรียนทั้งประชากรโดยไม่มีการสุ่ม คิดเป็นร้อยละ 16.6 (2) กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจาก

นักเรียนบางชั้น โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทุกคนในชั้นนั้น ๆ เช่น เก็บข้อมูลเฉพาะนักเรียน ป.3-ป.6 ทุกคน หรือเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้น ป.5-ป.6 ทุกคน คิดเป็นร้อยละ 6.7 (3) กำหนดผู้ให้ข้อมูลจากนักเรียนทุกชั้น โดยกระจายในทุกห้องเรียน เช่น สุ่มตัวอย่างจากนักเรียนทุกชั้นทุกห้อง ห้องละ 15 คน หรือ สุ่มตัวอย่างนักเรียน ป.1-ป.2 ห้องละ 10 คน ส่วน ป.4-ป.6 ใช้ทุกคน คิดเป็นร้อยละ 6.7 (4) สุ่มตัวอย่างนักเรียนทุกชั้น แต่ใช้เพียงบางห้อง บางคน เช่น สุ่มนักเรียน ม.1-ม.6 ชั้นละ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 (5) สุ่มตัวอย่างเฉพาะนักเรียนชั้นประโยค เช่น นักเรียน ป.6 หรือนักเรียน ม.3 และ ม.6 คิดเป็นร้อยละ 6.7 และ (6) ไม่มีการกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 60.0 ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าวิธีการสุ่มตัวอย่างในการกำหนดผู้ให้ข้อมูลที่เป็นนักเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีที่ 1 ส่วนใหญ่ปรากฏในโรงเรียนสังกัด สศ. กทม. และเทศบาล ส่วนวิธีอื่น ๆ ก็จะกระจายกันไปไม่ค่อย มีความแตกต่างกันมากนัก

กลุ่มที่สามเป็นผู้ให้ข้อมูลที่เป็นบุคคลภายนอก เช่น ผู้ปกครอง กรรมการโรงเรียน และชุมชน ผลจากการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่กำหนดแหล่งผู้ให้ข้อมูลเป็นกรรมการโรงเรียนจะใช้ทั้งประชากร ร้อยละ 11.1 เช่น โรงเรียนเทศบาล 6 ส่วนแหล่งข้อมูลที่เป็นชุมชนจะรวมอยู่ในแหล่งข้อมูลที่เป็นผู้ปกครอง ซึ่งโรงเรียนมีวิธีการสุ่มตัวอย่างผู้ปกครองที่ให้ข้อมูลหลายวิธี คือ (1) ใช้ทั้งประชากรโดยไม่มีการสุ่ม คิดเป็นร้อยละ 37.5 (2) กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ปกครองของนักเรียนทุกชั้น แต่ใช้การสุ่มกระจายในทุกห้อง เช่น ผู้ปกครองนักเรียน ม.1-ม.6 ห้องละ 15 คน หรือผู้ปกครองของนักเรียน ป.1-ป.2 ห้องละ 10 คน และผู้ปกครองป.3-ป.6 ทุกคน คิดเป็นร้อยละ 37.5 (3) กำหนดกลุ่มผู้ปกครองของนักเรียนบางชั้น โดยใช้ผู้ปกครองของนักเรียนทุกคนในห้อง เช่น ผู้ปกครองของนักเรียน ป.3-ป.6 ทุกคน คิดเป็นร้อยละ 12.5 (4) สุ่มผู้ปกครองของนักเรียนบางชั้น บางห้อง โดยการสุ่มแบบบังเอิญ เช่น สุ่มผู้ปกครองของนักเรียนที่มาติดต่อกับโรงเรียน หรือมารับ-ส่งนักเรียนในช่วงที่มีการเก็บข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 12.5 ทั้งนี้แต่ละวิธีก็จะใช้กระจายกันไปในกลุ่มโรงเรียนที่ใช้แหล่งผู้ให้ข้อมูลจากภายนอก ได้แก่ โรงเรียนสามัญญ 1 สามัญญ 3 สามัญญ 6 สปช 1 กทม 1 กทม 2 กทม 4 และเทศบาล 6

3. การกำหนดขนาดของผู้ถูกประเมิน จากการวิจัยพบว่าโรงเรียนได้กำหนดขนาดของผู้ถูกประเมิน ในแต่ละวิธีดังนี้

3.1 ขนาดของผู้ถูกประเมินที่เป็นครูและผู้บริหาร พบว่ามีการกำหนดขนาดของครูหรือผู้บริหารเป็น 3 วิธี (1) ครูหรือผู้บริหารทุกคนเป็นรายบุคคล คิดเป็นร้อยละ 73.3 (2) ครูและ

ผู้บริหาร ร้อยละ 40-60 ของประชากรทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 6.7 และ (3) ครูและผู้บริหารทุกคนโดยภาพรวม คิดเป็นร้อยละ 20.0

3.2 ขนาดของผู้ถูกประเมินที่เป็นนักเรียน จากการวิจัยพบว่ากำหนดขนาดของผู้ถูกประเมิน ที่เป็นนักเรียนแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม กลุ่มแรกคือนักเรียนทุกคนเป็นรายบุคคล คิดเป็นร้อยละ 36.6 กลุ่มที่สอง คือนักเรียนประมาณร้อยละ 41-60 ของนักเรียนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 10.0 กลุ่มที่สามคือ นักเรียนน้อยกว่าร้อยละ 41 ของนักเรียนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 6.7 และกลุ่มที่สี่คือนักเรียนทุกคนโดยรวม คิดเป็นร้อยละ 46.7 และพบว่าสังกัดที่กำหนดขนาดของผู้ถูกประเมินที่เป็นนักเรียนร้อยละ 100 ได้แก่ โรงเรียนในสังกัด สศ. กทม. และเทศบาล

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการวิจัยเพื่อศึกษาวิธีการประเมินผลภายในของโรงเรียนในประเด็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่าในแต่ละมาตรฐานจะใช้วิธีที่แตกต่างกันโดยเฉพาะมาตรฐานด้านผู้เรียนซึ่งต้องเก็บข้อมูลจากกลุ่มคนจำนวนมาก ส่วนมาตรฐานด้านกระบวนการและปัจจัยมีวิธีการที่คล้ายกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอรายละเอียดของผลการวิจัยตามมาตรฐานซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือมาตรฐานด้านผู้เรียน และมาตรฐานด้านกระบวนการและปัจจัย

4.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในมาตรฐานด้านผู้เรียน จากการวิจัยพบว่าในการประเมินคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี ได้แก่ การใช้เครื่องมือประเมิน และการระดมความคิดจากบุคลากรภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแต่ละวิธีมีรายละเอียดในการดำเนินการหลายรูปแบบ ทำให้วิธีการประเมินผลภายในของโรงเรียนมีความหลากหลาย ดังนี้

4.1.1 การใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

กลุ่มที่ 1 ให้นักเรียนประเมินหรือรายงานตนเอง (ร้อยละ 33.3) พบว่าโรงเรียนมีดำเนินการหลายรูปแบบ ได้แก่ (1) กรรมการประเมินนำเครื่องมือประเมินไปเก็บข้อมูลจากนักเรียนแต่ละห้องด้วยตนเองโดยการนัดหมายช่วงเวลาที่สะดวก (2) ขอความร่วมมือจากครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาในการนำเครื่องมือประเมินไปเก็บข้อมูลจากนักเรียนในช่วงต้นหรือท้ายชั่วโมงเรียน (3) กรรมการประเมินร่วมมือกับครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาในการเก็บข้อมูลจากนักเรียนในทุกมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดให้เป็นช่วงเวลาเดียวกันทั้งโรงเรียน พบว่ามีโรงเรียน 2 แห่งเก็บข้อมูลด้วยวิธีการดังกล่าวใช้เวลาในการเก็บข้อมูลแตกต่างกันโรงเรียนแรกใช้เวลาประมาณหนึ่งวันครึ่ง

ส่วนอีกโรงเรียนหนึ่งใช้เวลาเก็บข้อมูลในช่วงเช้าของเวลาเรียนปกติ ทั้งนี้แต่ละห้องจะมีครูประจำชั้นหรือครูที่ได้รับการมอบหมายคอยดูแลความเรียบร้อยในลักษณะเดียวกับการจัดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ช่วงปลายภาคเรียน

กลุ่มที่ 2 ให้ผู้เกี่ยวข้องประเมินนักเรียนพบว่า โรงเรียนใช้วิธีดังกล่าวหลายแห่ง ซึ่งมีรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ (1) ให้ผู้เกี่ยวข้องจากหลากหลายแหล่งร่วมประเมินนักเรียนด้วยเครื่องมือชุดเดียวกัน เช่น ให้เพื่อน ผู้ปกครอง และครูประจำชั้น ประเมินพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียน (2) ใช้ผู้เกี่ยวข้องจากหลายแหล่งโดยแต่ละแหล่งจะประเมินนักเรียนในด้านต่างกัน เช่น ครูประจำชั้น ประเมินพฤติกรรมด้านความมีวินัย ความรับผิดชอบ และผู้ปกครองประเมินพฤติกรรมด้านความเมตตาากรุณา เป็นต้น (3) ครูประจำชั้นประเมินนักเรียนในห้องที่ตนเองรับผิดชอบ หรือครูประจำวิชา ประเมินนักเรียนทุกคนในห้องที่ตนเองสอน เช่น ให้ครูประจำชั้นประเมินพฤติกรรมการกระตือรือร้น การศึกษาค้นคว้า รักการอ่าน หรือครูที่สอนวิชาภาษาไทยและภาษาอังกฤษประเมินความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสารของนักเรียน ครูที่สอนวิชาคณิตศาสตร์ประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยประเมินนักเรียนทั้งห้องเป็นรายบุคคล ผลการวิจัยพบว่าวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนตามรูปแบบแรกที่ถูกกล่าวมานั้น จะปรากฏในโรงเรียนสังกัด สศ. รูปแบบที่สองพบในโรงเรียนสังกัด สปช. และ สศ. สำหรับรูปแบบที่สามพบในโรงเรียนสังกัด กทม. และ เทศบาล

4.1.2 ใช้การระดมความคิด

ในกรณีที่โรงเรียนดำเนินการประเมินผลภายในโดยไม่ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่า วิธีการที่ใช้กันมากที่สุดคือการประชุมเพื่อระดมความคิดจากบุคลากรภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หัวหน้าฝ่าย/งาน หัวหน้าหมวดวิชา/กลุ่มประสบการณ์ ครูประจำชั้น/ครูประจำวิชาเจ้าของงานประจำที่เกี่ยวข้อง บุคลากรเหล่านี้มีทั้งส่วนที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการประเมินในแต่ละมาตรฐานตามงานที่เกี่ยวข้อง และส่วนที่ต้องให้ความร่วมมือกับกรรมการประเมินที่แต่งตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะกิจ ในการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการระดมความคิดนี้พบว่าโรงเรียนดำเนินการเพื่อจุดมุ่งหมาย 2 ประการ

ประการแรกมีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินคุณภาพของโรงเรียนโดยพิจารณาทีละตัวบ่งชี้ตามลำดับของมาตรฐานจะปรากฏในโรงเรียนสังกัดเทศบาล และ สช. บางแห่ง เช่น แต่งตั้งหัวหน้างานและหัวหน้าสายชั้นเป็นกรรมการประเมินแล้วมีการประชุมกันเพื่อตัดสินคุณภาพของการดำเนิน

งานในแต่ละตัวบ่งชี้ (โรงเรียนเทศบาล 1 และเทศบาล 3) หรือกรรมการประเมินขอความร่วมมือจากครูประจำชั้นเข้าร่วมประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนในด้านต่าง ๆ โดยสรุปจำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในห้องที่ตนเองรับผิดชอบอย่างคร่าว ๆ แล้วกรรมการประเมินก็นำข้อมูลดังกล่าวใช้ในการตัดสินคุณภาพของนักเรียนในแต่ละมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ (สข. 2) หรือแต่งตั้งกรรมการประเมินโดยแยกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ตามหน้าที่ปกติ แล้วให้บุคลากรในฝ่ายช่วยกันสำรวจว่ามีเอกสาร หลักฐานใด ที่แสดงถึงความก้าวหน้าหรือการพัฒนา จากนั้นช่วยกันพิจารณาในภาพรวมว่าจากหลักฐานทั้งหมดที่ปรากฏในแต่ละมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ โรงเรียนควรมีคุณภาพของการดำเนินงานอยู่ในระดับ 3 ระดับ 2 หรือ ระดับ 1 (สข 4)

ประการที่สองมีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจผลที่เป็นเอกสาร หลักฐาน จากการทำงานแล้วเชื่อมโยงสู่มาตรฐานต่าง ๆ เป็นการแสดงให้เห็นถึงความพยายามและผลงานของโรงเรียนที่จะทำให้เกิดการพัฒนาในแต่ละมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัด สปช. และ สข. บางแห่ง ตัวอย่างเช่น โรงเรียนได้แต่งตั้งหัวหน้าฝ่าย/งาน เป็นกรรมการประเมินแล้วจัดประชุมเพื่อร่วมกันคิดว่าในแต่ละมาตรฐาน โรงเรียนมีการดำเนินงานอะไรไปบ้าง จะแสดงได้โดยเอกสารหรือหลักฐานใด (สปช 2 สปช 4 และ สปช 5) หรือบางโรงเรียนได้แต่งตั้งกรรมการประเมินตามหน้าที่ที่รับผิดชอบปกติ โดยแบ่งมาตรฐานไปให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แล้วให้แต่ละฝ่ายประชุมและสรุปผลงานจากการทำงานโดยพิจารณาว่ามีเอกสาร หลักฐานใด สามารถแสดงถึงการพัฒนา ความก้าวหน้าของโรงเรียนได้ สอดคล้องกับมาตรฐานหรือตัวบ่งชี้ต่าง ๆ (สข 3 สข 5 และ สข 6) โรงเรียนที่มีจุดมุ่งหมายดังกล่าว จะไม่มีการตัดสินคุณภาพของมาตรฐานที่ประเมิน

4.2 วิธีการเก็บข้อมูลในมาตรฐานด้านกระบวนการและปัจจัย ในการประเมินผลภายในด้านกระบวนการและปัจจัย พบว่าโรงเรียนมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในลักษณะเดียวกัน นั่นคือกรณีที่กำหนดแหล่งผู้ให้ข้อมูลเป็นครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองหรือนักเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือประเมิน ซึ่งจะปรากฏในโรงเรียนสังกัด สศ. ทุกแห่ง ส่วนสังกัด สปช. กทม. และเทศบาล จะปรากฏเพียงบางแห่ง แต่ไม่ปรากฏในโรงเรียนสังกัด สข. เนื่องจากโรงเรียนในสังกัด สข. ทุกแห่งไม่มีเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับกรณีที่ไม่มีเครื่องมือก็ใช้การระดมความคิดเห็นจากบุคลากรภายในโรงเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งมีวิธีดำเนินการเหมือนกับการระดมความคิดเห็นในมาตรฐานด้านผู้เรียน ส่วนใหญ่พบในสังกัด สข. และสังกัด สปช. เทศบาล และ กทม. บางแห่ง

ตอนที่ 3 ความเหมาะสมของระบบการประเมินผลภายใน

ความเหมาะสมของวิธีการประเมินผลภายในของโรงเรียน พิจารณาจากเกณฑ์การวิเคราะห์ความเหมาะสม 7 ประการตามแนวคิดของ Divorski & Scheirer (2001) และมาตรฐานการประเมินของ Stufflebeam และคณะ (1981) ประกอบด้วย (1) ความตรง (2) ความครบถ้วน (3) ความถูกต้อง (4) ความคงที่ (5) ความทันกาล (6) ความง่ายต่อการปฏิบัติ และ (7) ความประหยัด ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การประเมินความเหมาะสมในแต่ละด้าน เป็น 3 ระดับ ข้อมูลที่ใช้ในการพิจารณาความเหมาะสมได้จากการวิเคราะห์วิธีการประเมินผลภายในของแต่ละโรงเรียน ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมเป็นดังนี้

ตอนที่ 3.1 ระดับความเหมาะสมของวิธีการที่ใช้ในการประเมินผลภายใน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่าโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความเหมาะสมของวิธีการที่ใช้ในการประเมินผลภายในมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 2.95 และคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด 1.71 โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาความเหมาะสม 7 ด้าน ได้แก่ ความตรง ความครบถ้วน ความถูกต้อง ความคงที่ ความทันกาล ความง่าย และความประหยัด ซึ่งได้กำหนดระดับการให้คะแนนของเกณฑ์แต่ละข้อเป็น 3 ระดับ ทั้งนี้เนื่องจากวิธีการประเมินของโรงเรียนมีระดับความแตกต่างที่ลดหลั่นกัน และพิจารณาความเหมาะสมของวิธีการประเมิน 3 ด้าน คือความเหมาะสมของวิธีการประเมินในมาตรฐานด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าโรงเรียนที่มีความเหมาะสมของวิธีการประเมินในแต่ละระดับมีวิธีการที่ใช้ในการประเมินดังนี้

1. **ความตรง** เป็นการพิจารณาว่าโรงเรียนกำหนดสิ่งที่มุ่งวัดตรงตามคุณลักษณะของตัวบ่งชี้หรือไม่ กรณีที่โรงเรียนมีเครื่องมือสามารถสามารถพิจารณาความเหมาะสมตามเกณฑ์ข้อนี้ได้ จากข้อรายการที่ปรากฏในเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนโรงเรียนที่ไม่มีเครื่องมือก็พิจารณาจากประเด็นที่นำมาใช้ในการตัดสินคุณภาพของโรงเรียน โรงเรียนที่มีระดับคะแนนด้านความตรงสูงสุด เป็นโรงเรียนที่มีเครื่องมือประเมิน โดยสร้างเครื่องมือขึ้นใหม่หรือปรับเครื่องมือของหน่วยงานอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ซึ่งมีข้อรายการที่ตรงตามสาระของมาตรฐาน

ส่วนโรงเรียนที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เป็นโรงเรียนที่กำหนดสิ่งที่มุ่งวัดหรือไม่ตรงตามสาระของมาตรฐานโดยสังเกตจากข้อรายการในเครื่องมือ หรือโรงเรียนที่นำตัวบ่งชี้ใน

มาตรฐานต่าง ๆ มาเป็นข้อรายการในการประเมิน โดยไม่ได้กำหนดสิ่งที่มีงัดในแต่ละตัวบ่งชี้ ซึ่งจะ
 ทำให้ผลการวัดออกมาเป็นภาพรวม หรือโรงเรียนที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการระดมความคิดจาก
 บุคลากรภายในโรงเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง แล้วตัดสินคุณภาพทีละตัวบ่งชี้เรียงลำดับไปตามมาตรฐาน
 หรือโรงเรียนที่ใช้หลายวิธีผสมกัน เช่น บางมาตรฐานใช้เครื่องมือที่มีข้อรายการของสิ่งที่มีงัด ใช้
 เครื่องมือที่นำตัวบ่งชี้ไปกำหนดเป็นข้อรายการ และใช้การสำรวจร่องรอยหลักฐานแล้วนำมาตีค่าเป็น
 ระดับคุณภาพ โดยใช้ทั้ง 3 วิธีในมาตรฐานที่แตกต่างกัน ทำให้ไม่สามารถวัดได้ตรงตามเนื้อหาสาระ
 ในมาตรฐาน

สำหรับโรงเรียนที่มีระดับคะแนนต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนที่ไม่ได้มีงัดและตัดสินคุณภาพ
 ในแต่ละมาตรฐาน เพียงแต่สำรวจร่องรอย หลักฐาน ที่ปรากฏแล้วเชื่อมโยงให้สอดคล้องกับมาตรฐาน
 หรือตัวบ่งชี้ ในการวางแผนการประเมินผลภายใน บุคลากรทุกคนในโรงเรียนจะต้องร่วมกันกำหนด
 นิยามตัวแปรหรือคำอธิบายในแต่ละตัวบ่งชี้ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน บุคลากรจะได้รับทราบ
 ว่าโรงเรียนมีงัดอะไรในแต่ละตัวบ่งชี้ และถ้าต้องการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลก็นำสิ่งที่
 มีงัดที่กำหนดขึ้น มาใช้เป็นข้อรายการในเครื่องมือ หรือถ้าต้องการระดมความคิดเห็นก็นำสิ่งที่มีงัด
 มาเป็นประเด็นหลักในการพิจารณาตัดสินคุณภาพ จะสามารถทำให้การวัดมีความตรงและส่งผลกระทบต่อ
 ความคุณภาพของการประเมินด้วย

2. **ความครบถ้วน** เป็นการพิจารณาว่าการกำหนดกลุ่มผู้ถูกประเมินหรือผู้ให้ข้อมูล
 ของโรงเรียนว่ามีปริมาณและมีความหลากหลายมากพอ ที่จะทำให้ผลจากประเมินเป็นตัวแทนของ
 ข้อมูลทั้งหมด กำหนดให้โรงเรียนที่มีระดับความเหมาะสมด้านความครบถ้วนสูงสุด โดยกำหนด
 ขนาดของผู้ถูกประเมินร้อยละ 100 ในทุกมาตรฐานด้านผู้เรียนและกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในมาตรฐาน
 ด้านกระบวนการและปัจจัยตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไป โดยเน้นการประเมินเป็นรายบุคคล

ส่วนโรงเรียนที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เป็นโรงเรียนที่กำหนด
 ผู้ถูกประเมินโดยการสุ่มตัวอย่าง และกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแหล่งเดียวซึ่งส่วนใหญ่เป็นครูในโรงเรียน
 อาจประเมินเป็นรายบุคคลหรือประเมินโดยรวม แต่จะต้องมีการตัดสินระดับคุณภาพเสมอ

สำหรับโรงเรียนที่มีความเหมาะสมในระดับต่ำสุด จะไม่ได้กำหนดผู้ถูกประเมินและ
 ไม่มีการตัดสินคุณภาพในแต่ละมาตรฐาน เป็นเพียงการสำรวจเอกสาร ร่องรอย หลักฐาน ที่ปรากฏ
 แล้วเชื่อมโยงให้สอดคล้องกับมาตรฐานหรือตัวบ่งชี้

3. **ความถูกต้อง** หมายถึง มีวิธีเก็บข้อมูลที่ทำให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ พิจารณาจากวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยลักษณะของความเหมาะสมมากคือ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้เครื่องมือหรือการระดมความคิดแต่ต้องมีการกำหนดสิ่งที่มุ่งวัดอย่างชัดเจน และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นลำดับขั้นตอน สามารถแสดงรายละเอียดของข้อมูลได้ ความเหมาะสมปานกลางเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้เครื่องมือประเมินหรือการระดมความคิดโดยนำตัวบ่งชี้มาเป็นข้อรายการในการประเมิน เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม และความเหมาะสมน้อย ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสำรวจเอกสารหลักฐานให้สอดคล้องมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีบรรยาย โดยไม่มีการตัดสินระดับคุณภาพ

4. **ความคงที่** เป็นการพิจารณาว่าโรงเรียนออกแบบวิธีการประเมินผลภายในเป็นระบบเดียวกันทุกมาตรฐานหรือไม่ โดยพิจารณาการกำหนดขนาดของผู้ถูกประเมินและผู้ให้ข้อมูล การกำหนดเกณฑ์การประเมิน และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการวิจัยพบว่าโรงเรียนที่มีระดับความเหมาะสมด้านความคงที่สูงที่สุด ได้แก่ โรงเรียนที่กำหนดขนาดของผู้ถูกประเมินและผู้ให้ข้อมูลในลักษณะเดียวกันในมาตรฐานแต่ละด้าน เช่น มาตรฐานด้านผู้เรียนกำหนดผู้ให้ข้อมูลเป็นนักเรียนทุกชั้น ทุกห้อง ๆ ละ 15 คน หรือกำหนดผู้ให้ข้อมูลเป็นนักเรียนทุกชั้น โดยชั้น ป.1-2 สุ่ม ห้องละ 10 คน ส่วนชั้น ป.3-6 ใช้หมดทุกคน หรือกำหนดผู้ให้ข้อมูลเป็นครูประจำชั้น/ครูประจำวิชา ทำการประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคลในห้องที่ตนเองรับผิดชอบ ส่วนมาตรฐานด้านกระบวนการและปัจจัยก็กำหนดขนาดผู้ให้ข้อมูลเป็นครูและผู้บริหารทุกคน สำหรับความคงที่เกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์การประเมินก็มีหลายลักษณะ เช่น กำหนดเกณฑ์เป็นเชิงปริมาณ การกำหนดเกณฑ์เป็นร้อยละ กำหนดเกณฑ์เป็น 5 ระดับคุณภาพ เป็นต้น โดยกำหนดเหมือนกันในทุกมาตรฐานที่ทำกรประเมิน ส่วนความคงที่เกี่ยวกับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมีหลายลักษณะ เช่น ใช้การระดมความคิด ใช้เครื่องมือประเมินที่เป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ ใช้วิธีการกำหนดเวลาให้ตรงกันเพื่อเก็บข้อมูลจากนักเรียนทั้งโรงเรียนโดยดำเนินการเหมือนกันในทุกมาตรฐาน

โรงเรียนที่มีความเหมาะสมด้านความคงที่ในระดับปานกลาง ได้แก่โรงเรียนที่ดำเนินการด้านการกำหนดขนาดของผู้ถูกประเมินหรือผู้ให้ข้อมูล เกณฑ์การประเมิน หรือวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเหมือนกันเป็นบางมาตรฐาน เช่น วิธีการประเมินมาตรฐานด้านผู้เรียน ได้กำหนดให้ประเมินนักเรียนทุกคน และเน้นประเมินเป็นรายคนในมาตรฐานที่ 1, 6, 9 และ 12 ส่วนมาตรฐานด้านผู้เรียนอื่น ๆ ใช้วิธีการประเมินโดยสำรวจร่องรอยหลักฐานที่ปรากฏแล้วตีค่าเป็นคะแนนตามระดับคุณภาพ

ของนักเรียนทั้งหมดโดยรวมหรือกำหนดเกณฑ์การประเมินในแต่ละมาตรฐานแตกต่างกัน บ้างก็กำหนดเป็นเชิงปริมาณ บ้างก็กำหนดเป็นเชิงคุณภาพ ส่วนวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลก็มีความแตกต่างกัน เช่น บางมาตรฐานใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล บางมาตรฐานก็ตัดสินคุณภาพโดยรวมจากหลักฐานที่ปรากฏ สำหรับมาตรฐานด้านกระบวนการและปัจจัยก็มีลักษณะเดียวกันกับด้านผู้เรียน โดยหลักก็คือ มีบางมาตรฐานที่กำหนดเกณฑ์ และวิธีเก็บข้อมูลเหมือนกันแต่ไม่หมดทุกมาตรฐาน

สำหรับโรงเรียนที่มีระดับความเหมาะสมต่ำสุด คือโรงเรียนที่กำหนดขนาดของผู้ถูกประเมิน ผู้ให้ข้อมูล เกณฑ์การประเมิน และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แตกต่างกันทุกมาตรฐาน ปรากฏในโรงเรียนขนาดใหญ่ที่กำหนดกรรมการประเมินเฉพาะกิจ โดยไม่คำนึงถึงหน้าที่งานประจำ แล้วให้กรรมการประเมินแต่ละมาตรฐานออกแบบวิธีการประเมินกันเอง ตามที่เห็นควรว่าเหมาะสม และทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศออกมา แล้วนำรายงานวิธีดำเนินการพร้อมทั้งผลการประเมินแก่ผู้บังคับบัญชา และโรงเรียนขนาดใหญ่ที่กำหนดกรรมการประเมินโดยคำนึงถึงหน้าที่ประจำ แต่ไม่มีการประชุมเพื่อออกแบบวิธีการประเมินร่วมกัน ให้กรรมการที่รับผิดชอบแต่ละมาตรฐานออกแบบวิธีการประเมินกันเอง ตามที่เห็นว่าเหมาะสม แล้วนำเสนอผลการประเมินให้แก่ผู้บังคับบัญชาทราบ โดยไม่ต้องรายงานวิธีดำเนินการใด ๆ

5. ความทันกาล เป็นการพิจารณาความเหมาะสมในแง่ของการนำข้อมูลที่เป็นปัจจุบันมาใช้ประกอบการประเมิน เพื่อให้สามารถนำผลการประเมินมาใช้ในการวางแผน พัฒนาและปรับปรุงงานอย่างทันท่วงทีและต่อเนื่อง โรงเรียนที่มีระดับความเหมาะสมด้านนี้สูงสุด คือ โรงเรียนที่ทำการประเมินสัมฤทธิ์ผลเพื่อพิจารณาว่าผลการดำเนินงานเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และมีช่วงเวลาของการประเมินภาคเรียนละ 1 ครั้ง ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนจะได้นำผลการประเมินมาเป็นสารสนเทศในการปรับปรุงการทำงานในภาคเรียนต่อไป ซึ่งถ้าค้นพบความบกพร่องตรงส่วนใดก็สามารถทำการแก้ไขได้ทันเวลา

ส่วนโรงเรียนที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ได้แก่ โรงเรียนที่มุ่งประเมินสัมฤทธิ์ผล แต่ช่วงระยะเวลาในการประเมินยาวนานกว่าโดยประเมินภาคเรียนละครั้ง ซึ่งจะได้ผลการประเมินในลักษณะของการสรุปผลการทำงานทั้งปีที่ผ่านมา ถ้าค้นพบข้อผิดพลาดใดก็นำไปใช้วางแผนสำหรับปรับปรุงในปีการศึกษาถัดไป ในบางกรณีปัญหาบางอย่างจะต้องรอปรับปรุงในปีต่อไปไม่ได้เนื่องกระบวนการในการศึกษาเกี่ยวข้องกับการวางรากฐานของชีวิตให้แก่เยาวชนของชาติ

สำหรับโรงเรียนที่มีความเหมาะสมในระดับต่ำสุด คือโรงเรียนที่มุ่งประเมินความตระหนักหรือความพยายาม โดยสำรวจร่องรอย หลักฐานจากกระบวนการทำงานแล้วเชื่อมโยงไปสู่มาตรฐานหรือตัวบ่งชี้ เพื่อเป็นการแสดงว่าโรงเรียนมีความพยายามที่จะพัฒนางานในแต่ละด้านตามที่ปรากฏในผลงานต่าง ๆ ที่นำเสนอ บางโรงเรียนก็ตั้งเกณฑ์เพื่อประเมินคุณภาพของเอกสารและหลักฐานที่ใช้ประกอบ แต่บางโรงเรียนก็เสนอเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ ตามมาตรฐานหรือตัวบ่งชี้ โดยไม่มีการตัดสินคุณภาพ

6. ความง่าย เป็นการพิจารณาว่าโรงเรียนมีวิธีการประเมินที่ง่ายต่อการปฏิบัติหรือไม่ โรงเรียนที่มีความง่ายในระดับสูงสุด เป็นโรงเรียนที่ออกแบบวิธีการประเมินให้เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติหรือแทรกอยู่ในระบบการเรียนการสอน เช่น ให้ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาประเมินนักเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ โดยใช้ร่องรอย หลักฐานจากการทำกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน มาเป็นข้อมูลประกอบการประเมิน หรือแต่งตั้งกรรมการประเมินให้สอดคล้องกับงานในหน้าที่ปกติ เพราะบุคลากรที่เป็นเจ้าของงานจะทราบว่า ข้อมูลสารสนเทศลักษณะใดสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงงานได้ แต่จะต้องมีความคงที่ในเรื่องของการกำหนดขนาดของแหล่งผู้ให้ข้อมูลและเกณฑ์การประเมิน หรือโรงเรียนที่ประเมินโดยการระดมความคิดในทุกมาตรฐานอาจจะตัดสินคุณภาพ

ส่วนโรงเรียนที่มีความง่ายในระดับปานกลาง คือโรงเรียนที่ออกแบบวิธีการประเมินให้เป็นการเฉพาะกิจ มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและกำหนดเกณฑ์การประเมินเหมือนกันเพียงบางมาตรฐาน เช่น แต่งตั้งครูหมวดวิชา/กลุ่มประสบการณ์ให้รับผิดชอบในประเมินในแต่ละมาตรฐาน ซึ่งบางมาตรฐานก็ตรงกับงานที่รับผิดชอบ แต่บางมาตรฐานไม่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ปกติ ดังนั้นการออกแบบวิธีการประเมินจึงขึ้นอยู่กับข้อตกลงของครูในหมวด/กลุ่มจะตกลงกัน บางมาตรฐานกำหนดขนาดของแหล่งผู้ให้ข้อมูลโดยการสุ่มตัวอย่าง แต่บางมาตรฐานก็ใช้ทั้งประชากรโดยไม่สุ่ม และในมาตรฐานเดียวกันออกแบบการเก็บข้อมูลมีทั้งที่แทรกเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนรายวิชา และเก็บข้อมูลเป็นการเฉพาะกิจ หรือบางโรงเรียนใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลในบางมาตรฐาน ส่วนที่เหลือก็ใช้การสำรวจข้อมูลที่มีอยู่แล้วนำมาตีค่าเป็นคะแนนแล้วสรุปเป็นผลการประเมินในภาพรวมทั้งโรงเรียน วิธีการเหล่านี้ทำให้วิธีประเมินมีความแตกต่างกันและไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลตามสภาพจริงได้ สำหรับโรงเรียนที่มีความเหมาะสมด้านความง่ายต่ำสุด คือโรงเรียนที่มีวิธีเก็บข้อมูลและการกำหนดเกณฑ์การประเมินแตกต่างกันทุกมาตรฐาน ถึงแม้จะออกแบบวิธีการประเมินให้

เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ เพราะกรรมการประเมินต่างก็ดำเนินการประเมินตามแนวคิดของกลุ่มโดยไม่มี การวางแผนให้เป็นระบบเดียวกัน

7. ความประหยัด เป็นการพิจารณาความเหมาะสมของวิธีการประเมินในด้านค่าใช้จ่ายและเวลาที่ใช้ในการประเมิน ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากการกำหนดรูปแบบของเครื่องมือประเมิน และเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล โรงเรียนที่มีระดับความเหมาะสมด้านความประหยัดสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนที่ออกแบบเครื่องมือประเมิน ให้สามารถใช้เครื่องมือชุดเดิมในการเก็บรวบรวมข้อมูลหลาย ๆ มาตรฐาน หรือทั้งมาตรฐาน และกรณีที่ประเมินมาตรฐานด้านผู้เรียนก็สามารถใช้เครื่องมือที่หลอมรวมชุดเดิมประเมินนักเรียนได้ทั้งห้อง และขอความร่วมมือจากครูประจำชั้นและครูประจำวิชาประเมินนักเรียนในห้องที่ตนรับผิดชอบโดยใช้เครื่องมือดังกล่าว นอกจากนี้พบว่า โรงเรียนที่ดำเนินการประเมินอย่างประหยัด ยังหมายถึงโรงเรียนที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการระดมความคิดจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีผลการตัดสินคุณภาพในแต่ละมาตรฐาน

ส่วนโรงเรียนที่มีความเหมาะสมด้านความประหยัดในระดับปานกลาง คือโรงเรียนที่มีการหลอมรวมเครื่องมือแต่ให้ผู้ให้ข้อมูลเพียงคนเดียว โดยที่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มต่าง ๆ ประเมินตนเองหรือให้ผู้ที่เกี่ยวข้องประเมิน และเครื่องมือที่แยกชุดตามตัวบ่งชี้ แต่สามารถใช้ประเมินนักเรียนได้ทั้งห้องหรือใช้ประเมินกลุ่มบุคคลได้ โดยให้ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาประเมินนักเรียน ให้หัวหน้าหมวดวิชาประเมินบุคลากรในหมวด ถือเป็นส่วนหนึ่งในการทำงานปกติและการเรียนการสอน ไม่ต้องใช้เวลาในการเก็บข้อมูลเฉพาะกิจ สำหรับโรงเรียนที่มีความเหมาะสมในระดับต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนที่ใช้เครื่องมือในการประเมินโดยแยกชุดเครื่องมือตามตัวบ่งชี้ทั้งหมด และใช้เครื่องมือ 1 ชุดกับผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ถูกประเมินเพียงคนเดียว โดยดำเนินการเก็บข้อมูลเป็นการเฉพาะกิจ อาจจะแทรกเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติในบางมาตรฐานแต่เป็นส่วนน้อยเท่านั้น

ตารางที่ 4.13 แสดงความเหมาะสมของวิธีการประเมินผลภายในจำแนกตามโรงเรียน ปรากฏว่า โรงเรียนที่มีความเหมาะสมของวิธีการประเมินผลภายในระดับมาก มีร้อยละ 16.7 โรงเรียนที่มีระดับความเหมาะสมปานกลางค่อนข้างมาก คิดเป็น ร้อยละ 53.3 ส่วนโรงเรียนที่มีระดับความเหมาะสมปานกลางค่อนข้างน้อยมีร้อยละ 30 สำหรับโรงเรียนที่มีความเหมาะสมของวิธีการประเมินในระดับมาก พบว่า เกณฑ์การวิเคราะห์ที่มีความเหมาะสมในระดับมากสอดคล้องกัน คือ ความตรง ความคงที่ และความง่ายต่อการปฏิบัติ

ตารางที่ 4.13 ระดับความเหมาะสมของวิธีการประเมินผลภายในจำแนกตามโรงเรียน

สังกัด	ร.ร.	ความ ตรง	ความ ครบถ้วน	ความ ถูกต้อง	ความคง ที่	ความ ทันเวลา	ความ ง่าย	ความ ประหยัด	ระดับ ความเหมาะสม
สศ.	1	3.00	1.33	1.33	2.67	2.00	2.67	2.67	ปานกลางค่อนข้างมาก
สศ.	2	3.00	2.33	2.00	1.00	2.00	1.00	1.33	ปานกลางค่อนข้างน้อย
สศ.	3	3.00	2.00	2.00	2.67	2.00	2.33	2.00	ปานกลางค่อนข้างมาก
สศ.	4	3.00	2.00	2.00	3.00	2.00	3.00	2.67	มาก
สศ.	5	3.00	2.00	2.00	3.00	2.00	3.00	2.67	มาก
สศ.	6	2.67	2.33	2.33	2.67	2.00	2.00	1.00	ปานกลางค่อนข้างมาก
เจดีย์		2.95	2.00	1.94	2.50	2.00	2.33	2.06	ปานกลางค่อนข้างมาก
สพช	1	3.00	2.33	2.33	1.67	2.00	2.00	1.00	ปานกลางค่อนข้างมาก
สพช	2	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00	3.00	2.00	ปานกลางค่อนข้างน้อย
สพช	3	2.00	2.00	2.00	3.00	1.67	3.00	3.00	ปานกลางค่อนข้างมาก
สพช	4	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00	3.00	2.00	ปานกลางค่อนข้างน้อย
สพช	5	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00	3.00	2.00	ปานกลางค่อนข้างน้อย
สพช	6	2.00	2.00	2.00	2.67	2.00	2.33	2.33	ปานกลางค่อนข้างมาก
เจดีย์		1.67	1.56	1.56	2.72	1.44	2.72	2.06	ปานกลางค่อนข้างน้อย
สข	1	2.00	1.33	1.33	1.67	1.67	2.33	3.00	ปานกลางค่อนข้างน้อย
สข	2	2.00	1.33	1.33	2.00	1.67	2.00	3.00	ปานกลางค่อนข้างน้อย
สข	3	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00	3.00	2.00	ปานกลางค่อนข้างน้อย
สข	4	2.00	1.33	1.33	3.00	1.00	3.00	3.00	ปานกลางค่อนข้างมาก
สข	5	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00	3.00	2.00	ปานกลางค่อนข้างน้อย
สข	6	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00	3.00	2.00	ปานกลางค่อนข้างน้อย
เจดีย์		1.50	1.17	1.17	2.61	1.22	2.72	2.50	ปานกลางค่อนข้างน้อย
กทม	1	3.00	2.67	2.67	3.00	2.00	2.00	1.00	ปานกลางค่อนข้างมาก
กทม	2	2.67	2.67	2.33	2.00	3.00	2.00	1.00	ปานกลางค่อนข้างมาก
กทม	3	3.00	2.67	2.67	3.00	3.00	3.00	2.00	มาก
กทม	4	2.67	2.67	2.67	2.67	2.00	2.67	1.33	ปานกลางค่อนข้างมาก
กทม	5	2.00	1.67	1.67	2.67	1.67	2.67	3.00	ปานกลางค่อนข้างมาก
กทม	6	3.00	2.33	2.33	3.00	2.00	2.00	1.00	ปานกลางค่อนข้างมาก
เจดีย์		2.72	2.44	2.39	2.72	2.28	2.39	1.56	ปานกลางค่อนข้างมาก
เทศบาล	1	2.00	1.33	1.33	3.00	1.33	3.00	3.00	ปานกลางค่อนข้างมาก
เทศบาล	2	3.00	1.33	1.67	3.00	3.00	3.00	2.67	มาก
เทศบาล	3	2.00	1.33	1.33	3.00	1.33	3.00	3.00	ปานกลางค่อนข้างมาก
เทศบาล	4	3.00	3.00	2.67	3.00	3.00	3.00	3.00	มาก
เทศบาล	5	2.67	2.33	2.33	3.00	1.67	3.00	2.00	ปานกลางค่อนข้างมาก
เทศบาล	6	3.00	1.67	2.00	3.00	2.33	3.00	1.33	ปานกลางค่อนข้างมาก
เจดีย์		2.61	1.83	1.89	3.00	2.11	3.00	2.50	ปานกลางค่อนข้างมาก
เจดีย์รวม		2.29	1.80	1.79	2.71	1.81	2.63	2.13	ปานกลางค่อนข้างมาก

หมายเหตุ คะแนนความเหมาะสมรวม 1.00-1.50 หมายถึง ระดับความเหมาะสมน้อย, 1.51-2.00 หมายถึง ระดับความเหมาะสมปานกลาง ค่อนข้างน้อย, 2.01-2.50 หมายถึง ระดับความเหมาะสมปานกลางค่อนข้างมาก และ 2.51-3.00 หมายถึง ระดับความเหมาะสมมาก

ตารางที่ 4.14 ร้อยละของโรงเรียนเกี่ยวกับระดับความเหมาะสมของวิธีการประเมินผลภายใน จำแนกตามเกณฑ์การวิเคราะห์ความเหมาะสมและสังกัด เมื่อพิจารณาความเหมาะสมของวิธีการประเมินทั้ง 7 ด้าน โดยสรุปพบว่า โรงเรียนที่การออกแบบวิธีการประเมินมีความเหมาะสมระดับมาก มากกว่าระดับปานกลางและน้อย ได้แก่ ความคงที่ ความง่ายและความตรง คิดเป็นร้อยละ 83.3 66.7 และ 53.3 ตามลำดับ ส่วนความเหมาะสมด้านอื่นพบว่า อยู่ในระดับปานกลางหรือน้อย

ตารางที่ 4.14 ร้อยละของโรงเรียนเกี่ยวกับระดับความเหมาะสมของวิธีการประเมินผลภายใน จำแนกตามเกณฑ์การวิเคราะห์ความเหมาะสมและสังกัด

เกณฑ์การวิเคราะห์ความเหมาะสม	ระดับความเหมาะสม	ศศ.		สง.ช.		สช.		กทม.		เทศบาล		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
ความตรง	น้อย	-	-	3	50.0	3	50.0	-	-	-	-	6	20.0
	ปานกลางค่อนข้างน้อย	-	-	2	33.3	3	50.0	1	16.7	2	33.3	8	26.7
	ปานกลางค่อนข้างมาก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	มาก	6	100.0	1	16.7			5	83.3	4	66.7	16	53.3
	รวม	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	30	100.0
ความครบถ้วน	น้อย	1	16.7	3	50.0	6	100.0	-	-	3	50.0	13	43.3
	ปานกลางค่อนข้างน้อย	3	50.0	2	33.3	-	-	1	16.7	1	16.7	7	23.3
	ปานกลางค่อนข้างมาก	2	33.3	1	16.7	-	-	1	16.7	1	16.7	5	16.7
	มาก	-	-	-	-	-	-	4	66.7	1	16.7	5	16.7
	รวม	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	30	100.0
ความถูกต้อง	น้อย	1	16.7	3	50.0	6	100.0	-	-	2	33.3	12	40.0
	ปานกลางค่อนข้างน้อย	4	66.7	2	33.3	-	-	1	16.7	2	33.3	9	30.0
	ปานกลางค่อนข้างมาก	1	16.7	1	16.7	-	-	2	33.3	1	16.7	5	16.7
	มาก	-	-	-	-	-	-	3	50.0	1	16.7	4	13.3
	รวม	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	30	100.0
ความคงที่	น้อย	1	16.7	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3.3
	ปานกลางค่อนข้างน้อย	-	-	1	16.7	2	33.3	1	16.7	-	-	4	13.3
	ปานกลางค่อนข้างมาก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	มาก	5	83.3	5	83.3	4	66.7	5	83.3	6	100.0	25	83.3
	รวม	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	30	100.0
ความทันกาล	น้อย	-	-	3	50.0	4	66.7	-	-	2	33.3	9	30.0
	ปานกลางค่อนข้างน้อย	6	100.0	3	50.0	2	33.3	4	66.7	1	16.7	16	53.3
	ปานกลางค่อนข้างมาก	-	-	-	-	-	-	-	-	1	16.7	1	3.3
	มาก	-	-	-	-	-	-	2	33.3	2	33.3	4	13.3
	รวม	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	30	100.0

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

เกณฑ์การวิเคราะห์ ความเหมาะสม	ระดับความเหมาะสม	สศ.		สปช.		สช.		กทม.		เทศบาล		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
ความง่ายต่อการปฏิบัติ	น้อย	1	16.7	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3.3
	ปานกลางค่อนข้างน้อย	1	16.7	1	16.7	1	16.7	3	50.0	-	-	6	20.0
	ปานกลางค่อนข้างมาก	1	16.7	1	16.7	1	16.7	-	-	-	-	3	10.0
	มาก	3	50.0	4	66.7	4	66.7	3	50.0	6	100.0	20	66.7
	รวม	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	30	100.0
ความประหยัด	น้อย	2	33.3	1	16.7	-	-	4	66.7	1	16.7	8	26.7
	ปานกลางค่อนข้างน้อย	1	16.7	3	50.0	3	50.0	1	16.7	1	16.7	9	30.0
	ปานกลางค่อนข้างมาก	-	-	1	16.7	-	-	-	-	-	-	1	3.3
	มาก	3	50.0	1	16.7	3	50.0	1	16.7	4	66.7	12	40.0
	รวม	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	6	100.0	30	100.0

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนความเหมาะสมของวิธีการประเมินผลภายในของโรงเรียนจำแนกตามสังกัดปรากฏว่า ในภาพรวมด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ด้านความคงที่ รองลงมาคือ ความง่ายต่อการปฏิบัติ ความตรง ความประหยัด ความทันกาล ความครบถ้วน และความถูกต้อง ตามลำดับ เมื่อพิจารณาความเหมาะสมรายสังกัดพบว่า แต่ละสังกัดมีคะแนนความเหมาะสมแต่ละด้านมากที่สุด ดังนี้ สังกัด สศ. (ความตรง) สปช. (ความคงที่และความง่ายต่อการปฏิบัติ) สช. (ความง่ายต่อการปฏิบัติ) กทม. (ความตรงและความคงที่) และสังกัดเทศบาล (ความคงที่และความง่ายต่อการปฏิบัติ)

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมของวิธีการประเมินผลภายในของโรงเรียนจำแนกตามสังกัด

เกณฑ์การวิเคราะห์ ความเหมาะสม	สศ.		สปช.		สช.		กทม.		เทศบาล		รวม	
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
1. ความตรง	2.94	0.14	1.67	0.82	1.50	0.55	2.72	0.39	2.61	0.49	2.29	0.77
2. ความครบถ้วน	2.00	0.37	1.56	0.62	1.17	0.18	2.44	0.40	1.83	0.69	1.80	0.63
3. ความถูกต้อง	1.94	0.33	1.56	0.62	1.17	0.18	2.39	0.39	1.89	0.54	1.79	0.58
4. ความคงที่	2.50	0.75	2.72	0.53	2.61	0.61	2.72	0.39	3.00	0.00	2.71	0.52
5. ความทันกาล	2.00	0.00	1.44	0.50	1.22	0.34	2.28	0.57	2.11	0.78	1.81	0.63
6. ความง่ายต่อการปฏิบัติ	2.33	0.76	2.72	0.44	2.72	0.44	2.39	0.44	3.00	0.00	2.63	0.51
7. ความประหยัด	2.06	0.74	2.06	0.65	2.50	0.55	1.56	0.81	2.50	0.69	2.13	0.74

ตารางที่ 4.16 แสดงผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของวิธีการประเมินผลภายในของโรงเรียนแต่ละสังกัดปรากฏว่า สังกัดที่ความเหมาะสมแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.51-3.00) เป็นดังนี้ ด้านความตรง ได้แก่ สศ. กทม. และเทศบาล ด้านความคงที่ ได้แก่ สปช. สช. กทม. และเทศบาล ส่วนความง่ายต่อการปฏิบัติ ได้แก่ สปช. สช. และเทศบาล ส่วนความเหมาะสมในด้านอื่น ๆ มีความเหมาะสมในระดับปานกลางและน้อย

ตารางที่ 4.16 ความเหมาะสมของวิธีการประเมินผลภายในจำแนกตามสังกัด

เกณฑ์การวิเคราะห์ความเหมาะสม	สศ.	สปช.	สช.	กทม.	เทศบาล
1. ความตรง	★★★★	★★	★	★★★★	★★★★
2. ความครบถ้วน	★★	★★	★	★★★	★★
3. ความถูกต้อง	★★	★★	★	★★★	★★
4. ความคงที่	★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★
5. ความทันกาล	★★	★	★	★★★	★★★
6. ความง่ายต่อการปฏิบัติ	★★★	★★★★	★★★★	★★★	★★★★
7. ความประหยัด	★★★	★★★	★★★	★★	★★★

หมายเหตุ ★★★★★ หมายถึง เหมาะสมในระดับมาก, ★★★ หมายถึง เหมาะสมในระดับปานกลางค่อนข้างมาก,

★★ หมายถึง เหมาะสมในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย, ★ หมายถึง เหมาะสมในระดับน้อย

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความเหมาะสมระหว่างสังกัด โดยการทดสอบด้วยค่าเอฟ ดังที่ปรากฏในตารางที่ 4.17 พบว่า คะแนนความเหมาะสมของวิธีการประเมินผลภายในระหว่างสังกัดมีความแตกต่างกัน และผลการทดสอบรายคู่ ในตารางที่ 4.18 พบว่าโรงเรียนในสังกัด สช. มีความเหมาะสมของวิธีการประเมินผลภายในแตกต่างกับสังกัด กทม. และเทศบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่มีความแตกต่างกับสังกัด สศ. และ สปช.

ตารางที่ 4.17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนความเหมาะสมของวิธีการประเมินผลภายในระหว่างสังกัด

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ระหว่างสังกัด	1.541	4	0.385	6.122*	0.001
ภายในสังกัด	1.573	25	0.063		
รวม	3.115	29			

* $P < .05$

หมายเหตุ ผลการทดสอบ Homogeneity of Variances ด้วยสถิติ Levene Statistic พบว่า ข้อมูลไม่ฝ่าฝืนข้อตกลงโดยค่าสถิติสำหรับตัวแปรอิสระ เท่ากับ 0.735 , $p = 0.577$ การทดสอบรายคู่จึงใช้สูตรโดยไม่สร้างข้อตกลงเรื่อง Homogeneity of Variances ของ Scheffe

ตารางที่ 4.18 ผลการทดสอบรายคู่ของความเหมาะสมของวิธีการประเมินผลภายในระหว่าง
สังกัด

สังกัด	ค่าเฉลี่ย	สังกัด				
		สค.	สปช.	สช.	กทม.	เทศบาล
สค.	2.25					
สปช.	1.96	-.2937				
สช.	1.84	-.4127	-.1190			
กทม.	2.36	.1032	.3968	.5159*		
เทศบาล	2.42	.1667	.4603	.5794*	0.0635	

*p < .05

ตารางที่ 4.19 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมของวิธีการประเมินผลภายในระหว่างด้านของความเหมาะสมที่มีสังกัดต่างกันปรากฏว่า ความเหมาะสมด้านที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ความตรง ความครบถ้วน ความถูกต้อง ความทันกาล ผลการทดสอบรายคู่ ในตารางที่ 4.20 พบว่า สังกัด สช. มีความเหมาะสมด้านความตรงแตกต่างจากสังกัดอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น สปช. ที่ไม่พบความแตกต่าง ส่วนด้านความครบถ้วน ความ ถูกต้อง และความทันกาล พบว่า สังกัด กทม. และสค. มีความเหมาะสมแตกต่างกับสช. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสังกัดอื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความเหมาะสมของวิธีการประเมินผลภายใน
ระหว่างเกณฑ์การวิเคราะห์ความเหมาะสมที่มีสังกัดต่างกัน

เกณฑ์การวิเคราะห์ความเหมาะสม	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ความตรง	ระหว่างสังกัด	10.3850	4	2.5960	9.4220*	0.0000
	ภายในสังกัด	6.8890	25	0.2760		
	รวม	17.2740	29			
ความครบถ้วน	ระหว่างสังกัด	5.5040	4	1.3760	5.7690*	0.0020
	ภายในสังกัด	5.9630	25	0.2390		
	รวม	11.4670	29			
ความถูกต้อง	ระหว่างสังกัด	5.0150	4	1.2540	6.4350*	0.0010
	ภายในสังกัด	4.8700	25	0.1950		
	รวม	9.8850	29			
ความคงที่	ระหว่างสังกัด	0.8300	4	0.2070	0.7530	0.5660
	ภายในสังกัด	6.8890	25	0.2760		
	รวม	7.7190	29			

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

เกณฑ์การวิเคราะห์ ความเหมาะสม	แหล่งความ แปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ความทันกาล	ระหว่างสังกัด	4.9480	4	1.2370	4.7310*	0.0060
	ภายในสังกัด	6.5370	25	0.2610		
	รวม	11.4850	29			
ความง่ายต่อการปฏิบัติ	ระหว่างสังกัด	1.8000	4	0.4500	1.9290	0.1370
	ภายในสังกัด	5.8330	25	0.2330		
	รวม	7.6330	29			
ความประหยัด	ระหว่างสังกัด	3.6890	4	0.9220	1.9210	0.1380
	ภายในสังกัด	12.0000	25	0.4800		
	รวม	15.6890	29			

* $P < .05$

หมายเหตุ ผลการทดสอบ Homogeneity of Variances ด้วยสถิติ Levene Statistic พบว่า ข้อมูลผ่านข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้ ANOVA โดยค่าสถิติสำหรับด้านความตรง เท่ากับ 5.879, $p = 0.002$ ความครบถ้วน เท่ากับ 4.044, $p = 0.012$ ความถูกต้อง เท่ากับ 4.294, $p = 0.009$ ความทันกาล เท่ากับ 12.118, $p = 0.000$ ความง่ายต่อการปฏิบัติ เท่ากับ 4.366, $p = 0.008$ การทดสอบรายคู่จึงใช้สูตรโดยไม่สร้างข้อตกลงเรื่อง Homogeneity of Variances ของ Dunnett T3 (ยกเว้นด้านความง่ายต่อการปฏิบัติ) ส่วนด้านที่ข้อมูลไม่ผ่านข้อตกลง ได้แก่ ความคงที่ ค่าสถิติ เท่ากับ 2.676, $p = 0.055$ ความประหยัด เท่ากับ 0.402, $p = 0.805$

ตารางที่ 4.20 ผลการทดสอบรายคู่ของความเหมาะสมของวิธีการประเมินผลภายในระหว่างเกณฑ์การวิเคราะห์ความเหมาะสมที่มีสังกัดต่างกัน

เกณฑ์การวิเคราะห์ ความเหมาะสม	สังกัด	ค่าเฉลี่ย	สังกัด				
			สศ.	สปช.	สช.	กทม.	เทศบาล
ความตรง	สศ.	2.94					
	สปช.	1.67	-1.2778				
	สช.	1.50	-1.4444*	-0.1667			
	กทม.	2.72	-0.2222	1.0556	1.2222*		
	เทศบาล	2.61	-0.3333	0.9444	1.1111*	-0.1111	
ความครบถ้วน	สศ.	2.00					
	สปช.	1.56	-0.4444				
	สช.	1.17	-0.8333*	-0.3889			
	กทม.	2.44	0.4444	0.8889	1.2778*		
	เทศบาล	1.83	-0.1667	0.2778	0.6667	-0.6111	

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

เกณฑ์การวิเคราะห์ ความเหมาะสม	สังกัด	ค่าเฉลี่ย	สังกัด				
			สศ.	สปช.	สช.	กทม.	เทศบาล
ความถูกต้อง	สศ.	1.94					
	สปช.	1.56	-0.3889				
	สช.	1.17	-0.7778*	-0.3889			
	กทม.	2.39	0.4444	0.8333	1.2222*		
	เทศบาล	1.89	-0.0556	0.3333	0.7222	-0.5000	
ความทันกาล	สศ.	2.00					
	สปช.	1.44	-0.5556				
	สช.	1.22	-0.7778*	-0.2222			
	กทม.	2.28	0.2778	0.8333	1.0556*		
	เทศบาล	2.11	0.1111	0.6667	0.8889	-0.1667	

* p < .05

ตอนที่ 3.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสังเกตของผู้วิจัยเกี่ยวกับความเหมาะสมของวิธีการประเมินผลภายในของโรงเรียน

จากผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยเกณฑ์การประเมินความเหมาะสม 7 ด้าน ประกอบด้วย (1) ความตรง (2) ความครบถ้วน (3) ความถูกต้อง (4) ความคงที่ (5) ความทันกาล (6) ความง่ายต่อการปฏิบัติ และ (7) ความประหยัด โดยพิจารณาความเหมาะสมของมาตรฐานเป็นรายด้าน คือมาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย แล้วนำคะแนนความเหมาะสมของมาตรฐานทั้ง 3 ด้าน มาคำนวณหาคะแนนเฉลี่ยรวมของความเหมาะสม พบว่าคะแนนความเหมาะสมของวิธีการประเมินในแต่ละโรงเรียนมีหลายระดับ ทั้งนี้วิธีการประเมินผลภายในของโรงเรียนตามประเด็นสำคัญ ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการประเมิน การออกแบบวิธีเก็บข้อมูล และการกำหนดวิธีการประมวลผลข้อมูล จะส่งผลต่อระดับความเหมาะสมของวิธีการประเมินของโรงเรียน ซึ่งจะแสดงกรณีตัวอย่างของโรงเรียนที่มีการดำเนินงานด้านการประเมินผลภายในในระดับดีที่สุด ระดับดี และระดับพอใช้ โดยพิจารณาตามเกณฑ์การวิเคราะห์ความเหมาะสมด้านต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 กรณีตัวอย่างจำแนกตามความเหมาะสมของวิธีการประเมินแต่ละด้าน

กรณีตัวอย่างที่	ระดับคุณภาพ	โรงเรียน	ความเหมาะสมของวิธีการประเมิน						
			ตรง	ครบถ้วน	ถูกต้อง	คงที่	ทันกาล	ง่าย	ประหยัด
1	ดีที่สุด	เทศบาล 4	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2	ดี	กทม. 3	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
3	พอใช้	สปช. 3				✓		✓	
4	พอใช้	เทศบาล 1				✓		✓	✓
		เทศบาล 3				✓		✓	✓
5	พอใช้	สปช. 2				✓		✓	✓
		สปช. 4				✓		✓	✓
		สปช. 5				✓		✓	✓
		สช. 4				✓		✓	✓
		สช. 5				✓		✓	✓
		สช. 6				✓		✓	✓

กรณีตัวอย่างที่ 1 โรงเรียนที่มีการดำเนินงานด้านการประเมินผลภายในระดับดีที่สุด

การประเมินผลภายในด้วยวิธีประเมินในระดับดีที่สุด พิจารณาจากความเหมาะสมในด้านความตรง ความครบถ้วน ความถูกต้อง ความคงที่ ความทันกาล ความง่ายต่อการปฏิบัติ และความประหยัด (โรงเรียนเทศบาล 4)

สิ่งแรกที่จะกล่าวถึงคือ เครื่องมือประเมินที่โรงเรียนใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่า โรงเรียนเทศบาล 4 ออกแบบเครื่องมือโดยหลอมรวมตัวบ่งชี้ของทั้งมาตรฐานไว้ด้วยกัน และมีการหลอมรวมเครื่องมือโดยรวมทุกตัวบ่งชี้ไว้ในชุดเดียวกันในทุก ๆ มาตรฐาน แสดงว่าโรงเรียนมีเครื่องมือประเมินเท่าจำนวนมาตรฐานที่ประเมิน ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อจัดหาทรัพยากรสำหรับเตรียมเครื่องมือประเมินได้มาก สำหรับเครื่องมือประเมินที่แสดงตัวอย่างประกอบในกรณีตัวอย่างที่ 1 นี้ เป็นเครื่องมือประเมินสำหรับมาตรฐานที่ 9 และมาตรฐานที่ 20

เครื่องมือประเมินในมาตรฐานที่ 9 สังเกตได้ว่าในแต่ละตัวบ่งชี้มีข้อรายการเพื่อวัดพฤติกรรมนักเรียน ซึ่งพฤติกรรมที่มุ่งวัดแต่ละข้อตรงกับลักษณะของตัวบ่งชี้ นอกจากนี้สามารถใช้เครื่องมือเพียงชุดเดียวประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคลได้ทั้งห้องเรียน ทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนเพราะประเมินนักเรียนทุกคน และมีความถูกต้องเนื่องจากได้ประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคล ส่วนเครื่องมือในมาตรฐานที่ 20 หนึ่งชุดสำหรับผู้ให้ข้อมูลเพียงคนเดียวแต่ก็ถือว่ามีความประหยัด เพราะมีการ

หลอมรวมเครื่องมือ และมาตรฐานด้านกระบวนการและปัจจัยส่วนใหญ่เป็นการประเมินคุณภาพของ
การดำเนินงาน ประเมินตนเอง หรือประเมินผู้อื่นเป็นรายบุคคล

แบบประเมินคุณภาพภายในโรงเรียนมาตรฐานด้านผู้เรียน
 มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน... ตัวบ่งชี้ที่ 1, 2, 3, 4

ชื่อ-นามสกุล		พฤติกรรมที่พึงประสงค์														
		มีการกำหนดเป้าหมายและขั้นตอนการทำงาน	ผลงานมีความประณีตสวยงาม เรียบร้อย	ส่งงานตามกำหนดเวลา	มีความตั้งใจและภูมิใจในผลงาน	มีความอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค	มีความสุจริตในการทำงาน	มีความรับผิดชอบและรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น	เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	มีความภูมิใจในอาชีพของพ่อแม่	รู้จักช่วยเหลือพ่อแม่ในการประกอบอาชีพ	รวมคะแนน	ร้อยละ		
		ค1	ค1	ค2	ค2	ค2	ค2	ค2	ค3	ค3	ค4	ค4	ค4	ค4		
1																
2																
...																

เกณฑ์การให้คะแนน 4 หมายถึง ดีมาก (80% ขึ้นไป) 3 หมายถึง ดี (70-79%)
 2 หมายถึง พอใช้ (50-69%) 1 หมายถึง ต้องปรับปรุง (0-49%)

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมิน นักเรียนร้อยละ 70 มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

วิธีคิด % $\frac{\text{คะแนนที่ได้}}{\text{คะแนนเต็ม}} \times 100$ วิธีคิดผลสรุป $\frac{\text{จำนวนเด็กที่ผ่านเกณฑ์}}{\text{จำนวนเด็กทั้งหมด}} \times 100$

สรุป ห้อง.....มีคะแนนผ่านร้อยละ..... (โรงเรียนเทศบาล 4)

แบบประเมินคุณภาพภายในโรงเรียนมาตรฐานด้านกระบวนการ
 มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ ตัวบ่งชี้ที่ 1, 2, 3

ตัวบ่งชี้ ที่	รายการประเมิน	เกณฑ์ที่ใช้ประเมิน			
		4	3	2	1
1	มีแผนพัฒนาโรงเรียน				
1-3	มีรายงานการประชุมสัมมนา				
1	มีการจัดอบรมสัมมนาในโรงเรียนนอกโรงเรียน				
1-3	มีเอกสารส่งครูเข้าร่วมอบรมสัมมนา				
...	...				
1-3	มีการแจ้งผลการประเมินให้ทุกคนทราบเพื่อปรับปรุง				
3	มีการแบ่งสายงานการบริหาร				
	รวม				
	คิดเป็นร้อยละ				

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 70 มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

เกณฑ์ที่ประเมิน 1=ตระหนัก (0-49), 2 มีบางส่วน (50-69), 3=มาตรฐาน (70-79), 4=มีครบและเป็นระบบ (80 ขึ้นไป)

(โรงเรียนเทศบาล 4)

นอกจากนี้โรงเรียนเทศบาล4 มีการออกแบบระบบการประเมินโดยใช้หลักการเดียวกันในทุกมาตรฐาน โดยให้ครูประจำชั้นประเมินนักเรียนในห้องที่ตนเองรับผิดชอบพร้อมทั้งประมวลผลในระดับห้องเรียนในมาตรฐานด้านผู้เรียน ส่วนมาตรฐานด้านกระบวนการและปัจจัยทุกมาตรฐานได้เก็บข้อมูลจากครูทุกคน มีบางมาตรฐานเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร และผู้ปกครอง ผู้รับผิดชอบในการวิเคราะห์ข้อมูลระดับชั้นเรียนหรือระดับโรงเรียนคือกรรมการประเมินในแต่ละมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์ในการตัดสินคุณภาพเหมือนกันทุกมาตรฐาน คือร้อยละ 70 พร้อมทั้งแสดงวิธีคิดคำนวณสำหรับการสรุปผลการประเมินในเครื่องมือทุกชุดอย่างชัดเจน แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงช่วงเวลาหรือผู้รับผิดชอบในการเก็บข้อมูลก็ยังคงใช้วิธีดำเนินการแบบเดียวกันนี้

จากตัวอย่าง 30 ตัวอย่างพบว่า โรงเรียนเทศบาล 4 เป็นตัวอย่างที่ดีที่สุด และควรนำมาเป็นกรณีตัวอย่าง เนื่องจากมีการออกแบบวิธีการประเมินดังตัวอย่าง

กรณีตัวอย่างที่ 2 โรงเรียนที่มีการปฏิบัติงานด้านการประเมินผลภายในระดับดี

การประเมินผลภายในด้วยวิธีประเมินในระดับดี พิจารณาจากความเหมาะสมในด้านความตรง ความครบถ้วน ความถูกต้อง ความคงที่ ความทันกาล และความง่ายต่อการปฏิบัติ (โรงเรียน กทม. 3)

จากการวิจัยพบว่า โรงเรียน กทม.3 ได้ออกแบบวิธีประเมินในมาตรฐานด้านผู้เรียน โดยวางแผนประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการศึกษากับจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาทั้ง 6 กลุ่มประสบการณ์

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	ระดับ ชั้น	วิชา					
			ไทย	คณิต	ส.ป.ช.	ส.ล.น.	ก.พ.อ.	E
ด้านผู้เรียน 1.นักเรียนมีคุณ ธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมที่พึง ประสงค์	1.มีวินัยความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามระเบียบและ หลักธรรมเบื่องต้นของ แต่ละศาสนา	ป.1-2	4,8	-	17,19 ,20	4,5,6	-	-
		ป.3-4	4,8	-	18,20	4,5,6 26	-	-
		ป.5-6	4,8, 24	-	18,19 ,20	4,5,6	-	-
	2. ...							
3. ...								
4. ...								

(โรงเรียน กทม 3)

ในการออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมาตรฐานด้านผู้เรียน พบว่ามีการสร้างเครื่องมือแยกชุดตามตัวบ่งชี้ โดยแต่ละตัวบ่งชี้มีเครื่องมือ 2 ชุด ชุดแรกเป็นเครื่องมือที่ได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้วยการนำจุดประสงค์ต่าง ๆ ที่วิเคราะห์ไว้มาเป็นข้อรายการในการประเมิน และชุดที่สองเป็นเครื่องมือสำหรับประเมินพฤติกรรมของนักเรียน เช่น มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน
มาตรฐานที่ 1 ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีวินัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ปฏิบัติตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา
(สำหรับนักเรียนชั้น ป.5-6)

นักเรียนชั้น ป. /

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงช่องที่ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่นักเรียนผ่านการประเมิน

เลขที่	ชื่อ - สกุล	จุดประสงค์การเรียนรู้วิชา									ผลการประเมิน	
		ไทย			สปร.			สสน.			ผ่าน	ไม่ผ่าน
		4	8	24	18	19	20	4	5	6		
1												
2												
3												
...	...											
40												
รวม												

เกณฑ์ระดับบุคคล ต้องผ่าน 7 ใน 9 จุดประสงค์ **เกณฑ์ระดับห้องเรียน** ร้อยละ 70 ของนักเรียนผ่านการประเมิน
 (โรงเรียน กทม 3)

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน
มาตรฐานที่ 1 ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีวินัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ปฏิบัติตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา
(นักเรียนชั้น ป. /

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนซึ่งเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์

เลขที่	ชื่อ - สกุล	การมาเรียนตรงเวลาไม่ขาดเรียนบ่อย	การแต่งกาย	การเดินแถว	การถอดและวางรองเท้า	การร่วมกิจกรรมสวดมนต์และกิจกรรมทางศาสนา	ผลการประเมิน	
							ผ่าน	ไม่ผ่าน
1								
...								
40								
รวม								

เกณฑ์ระดับบุคคล ได้รับการประเมินให้ผ่าน 3 ใน 5 ข้อ **เกณฑ์ระดับห้องเรียน** ร้อยละ 70 ของนักเรียนผ่านการประเมิน
 (โรงเรียน กทม 3)

การออกแบบเครื่องมือลักษณะดังกล่าว ทำให้สามารถประเมินนักเรียนทั้งหมดเป็นรายบุคคล และในแต่ละตัวบ่งชี้ก็มีเครื่องมือ 2 ชุด ทำให้ผลการวัดน่าเชื่อถือเพราะได้ตรวจสอบข้อมูลจาก 2 ด้าน คือ สังเกตพฤติกรรมแสดงออกและนำผลการทดสอบจุดประสงค์รายวิชามาเป็นข้อมูลในการประเมิน ซึ่งทำให้ผลการวัดมีความครบถ้วนและความถูกต้อง เมื่อสังเกตจากข้อรายการที่ปรากฏในเครื่องมือก็สามารถบอกได้ว่าสิ่งที่มุ่งวัดมีความตรงตามลักษณะของตัวบ่งชี้ แต่การออกแบบเครื่องมือลักษณะนี้ถือว่ามีความประหยัดอยู่ในระดับปานกลาง แม้จะใช้เครื่องมือแต่ละชุดประเมินนักเรียนได้ทั้งหมด แต่แยกชุดเครื่องมือตามจำนวนตัวบ่งชี้ ซึ่งตัวบ่งชี้หนึ่ง ๆ มีเครื่องมือ 2 ชุด จึงต้องใช้ทรัพยากรและเสียค่าใช้จ่ายในการเตรียมเก็บข้อมูลด้วยเงินจำนวนมาก

ส่วนมาตรฐานด้านกระบวนการและปัจจัย ก็ออกแบบเครื่องมือให้สามารถประเมินตัวบ่งชี้ในมาตรฐานด้วยเครื่องมือชุดเดียวกันและเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลเป็นรายบุคคล เมื่อพิจารณาด้านความประหยัด ความครบถ้วน และความถูกต้อง ถือว่าอยู่ในระดับมาก และได้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าโรงเรียนมีช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลเพื่อรายงานผลการประเมินภาคเรียนละ 1 ครั้งในทุกมาตรฐาน แสดงว่าโรงเรียนจะได้รับข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเสมอ และสามารถนำสารสนเทศมาใช้ปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการดำเนินงานได้ทันท่วงที

วิธีการประเมินในมาตรฐานแต่ละด้านก็จะใช้หลักการเดียวกัน โดยพิจารณาจากมีวิธีเก็บข้อมูล ขนาดของผู้ประเมิน และผู้ให้ข้อมูลตั้งที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ที่สำคัญคือได้กำหนดเกณฑ์การประเมินเป็นร้อยละในทุกมาตรฐาน ทำให้วิธีการประเมินเป็นระบบเดียวกันทั้งหมด

กรณีตัวอย่างที่ 3 โรงเรียนที่มีการปฏิบัติงานด้านการประเมินผลภายในระดับพอใช้

การประเมินผลภายในด้วยวิธีประเมินในระดับพอใช้ พิจารณาจากความเหมาะสมของวิธีการประเมินในด้านความคงที่ และความง่ายต่อการปฏิบัติ (โรงเรียน สปข. 3)

โรงเรียนใช้วิธีประเมินโดยการสร้างเครื่องมือ 1 ชุด ที่หลอมรวมทุกมาตรฐานไว้ด้วยกันและนำตัวบ่งชี้มาเป็นข้อรายการในการประเมิน โดยกำหนดเกณฑ์ตัดสินคุณภาพในแต่ละตัวบ่งชี้เป็น 3 ระดับ ได้แก่

ระดับ 3 คุณภาพที่มีผลน่าพอใจขั้นสูง

ระดับ 2 คุณภาพที่มีผลน่าพอใจค่อนข้างสูง

ระดับ 1 คุณภาพที่มีผลน่าพอใจต่ำ

ผู้ให้ข้อมูลคือครูทุกคนในโรงเรียน โดยให้ครูพิจารณาในภาพรวมว่าคุณภาพของผล
งานที่ผ่านมามีอยู่ในระดับใด พร้อมทั้งระบุแหล่งหลักฐานและจุดอ่อน/จุดแข็ง วิธีแก้ไขและวิธีการ
ส่งเสริมเพื่อให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น จากนั้นนำผลการประเมินของครูทุกคนมาหาค่าเฉลี่ยเป็นรายตัวบ่งชี้
แล้วสรุปเป็นรายมาตรฐาน และในขั้นสุดท้ายนำค่าเฉลี่ยของทุกมาตรฐานมาคิดรวมทั้ง 14 มาตรฐาน
จากนั้นจึงจะสรุปรวมว่าโรงเรียนมีคุณภาพที่ระดับใด โดยนำค่าเฉลี่ยในขั้นสุดท้ายไปเทียบกับเกณฑ์
การประเมิน 3 ระดับที่ใช้ในการประเมินตัวบ่งชี้

แบบประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน

โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านโดยพิจารณาระดับคุณภาพของการดำเนินงานของ
ของโรงเรียนในแต่ละตัวบ่งชี้ พร้อมทั้งให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งหลักฐาน และจุดอ่อน/แข็งหรือวิธีแก้ไขเสริม

มาตรฐานที่	ตัวบ่งชี้	ผลการประเมิน			แหล่งหลักฐาน	จุดอ่อน/แข็ง วิธีแก้ไขเสริม
		3	2	1		
1. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ที่พึงประสงค์	1. มีวินัย มีความรับผิดชอบ และ ปฏิบัติตามระเบียบและหลัก ธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา					
	2. ซื่อสัตย์สุจริต					
	3. มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม					
	4. ประหยัด					
4. ผู้เรียนมีความ สามารถในการคิด วิเคราะห์...	1.					
	2.					
	3.					
...	...					
14. โรงเรียนส่งเสริม ความสัมพันธ์และ ความร่วมมือกับชุมชน ในการพัฒนาการ ศึกษา	1.					
	2.					
	3.					
	4.					
...	...					
25. โรงเรียนมีหลัก สูตรที่เหมาะสมกับผู้ เรียนและท้องถิ่น...	1.					
	2.					

(โรงเรียน สปข. 3)

วิธีการประเมินของโรงเรียน สปช.3 มีความประหยัดมาก สามารถดำเนินการเป็นระบบเดียวกันในทุกมาตรฐาน และปฏิบัติได้ง่าย แต่เป็นการประเมินในภาพรวมไม่มีการกำหนดสิ่งที่มุ่งวัดในแต่ละตัวบ่งชี้ ไม่ได้เน้นการประเมินเพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาเป็นรายบุคคล ดังนั้นวิธีการประเมินจะทำให้ข้อมูลที่ได้รับมีความตรงและความถูกต้องน้อย ผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนประเมินคุณภาพของแต่ละตัวบ่งชี้โดยพิจารณาจากผลการดำเนินงานตามความคิดของตนเอง อาจจะทำให้มองไปคนละแง่มุม นอกจากนี้พบว่าการนำผลการประเมินมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยหลายครั้ง ทำให้ข้อมูลจากผลการประเมินในขั้นสุดท้ายต่างไปจากความเป็นจริงและไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนางาน สำหรับการเก็บข้อมูลเพื่อรายงานผลการประเมินนั้น โรงเรียนได้ดำเนินการปีการศึกษาละครั้ง ซึ่งจะมีผลต่อการนำสารสนเทศมาใช้เนื่องจากข้อมูลไม่เป็นปัจจุบันและอาจจะไม่ทันกาลสำหรับการปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องที่สำคัญ

กรณีตัวอย่างที่ 4 โรงเรียนที่มีการปฏิบัติงานด้านการประเมินผลภายในระดับพอใช้

การประเมินผลภายในด้วยวิธีประเมินในระดับพอใช้ พิจารณาจากความเหมาะสมของวิธีการประเมินในด้านความคงที่ ความง่ายต่อการปฏิบัติ และความประหยัด (โรงเรียนเทศบาล 1 และ เทศบาล 3)

โรงเรียนสองแห่งนี้มีวิธีการประเมินในแนวทางเดียวกัน คือแต่งตั้งกรรมการกลาง 1 ชุด ประกอบด้วยผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย/งาน หัวหน้าสายชั้น หรือหัวหน้าหมวดวิชา/กลุ่มประสบการณ์ ประมาณ 6-15 คน เพื่อระดมความคิดในการตัดสินคุณภาพของผลการดำเนินงานที่ผ่านมา โดยประเมินเป็นรายตัวบ่งชี้เรียงไปตามมาตรฐานเช่นเดียวกับโรงเรียน สปช.3 แต่ใช้วิธีการประชุมเพื่อให้แต่ละคนร่วมกันอภิปรายตามความรู้สึกของตนเองแทนการสร้างแบบสอบถาม หรือกรรมการประเมินแต่ละคนต้องแสดงความคิดเห็นว่า ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในแต่ละตัวบ่งชี้ควรมีคุณภาพระดับใดแล้วสรุปผลการประเมินตามมติของที่ประชุม โดยพิจารณาตามเกณฑ์การประเมิน 5 ระดับ ได้แก่

ระดับ 1 หมายถึง ไม่มีการดำเนินการหรือไม่จัดทำเลยหรือมีค่าคะแนนร้อยละ 0-20 ไม่มีผลการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน

ระดับ 2 หมายถึง มีการดำเนินงานน้อยหรือจัดทำเป็นบางครั้งหรือมีค่าคะแนน ร้อยละ 21-40 มีผลการปฏิบัติอยู่ระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับปานกลาง ผลการปฏิบัติเป็นที่น่าพอใจ มีผลคะแนนเป็นร้อยละ 41-60 และนำผลการปฏิบัติแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

ระดับ 4 หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับมาก จัดทำบ่อยครั้ง มีการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติ ผลการปฏิบัติเป็นที่น่าพอใจมาก แจ้งผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ มีค่าคะแนนเป็นร้อยละ 61-80

ระดับ 5 หมายถึง มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ผลการปฏิบัติเป็นที่ประจักษ์ชัด มีการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง นำผลการประเมินมาใช้ ในการแก้ไข ปรับปรุง / พัฒนา และแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบโดยการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุก ผลค่าคะแนนเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป

นอกจากนี้โรงเรียนกำหนดเกณฑ์การตัดสินคุณภาพในแต่ละมาตรฐาน โดยคำนวณหาคะแนนเฉลี่ยรวมทั้งมาตรฐานแล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนดพร้อมทั้งแปลผลดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.45 มีความหมายอย่างเดียวกับระดับ 1

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.45 มีความหมายอย่างเดียวกับระดับ 2

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.45 มีความหมายอย่างเดียวกับระดับ 3

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.45 มีความหมายอย่างเดียวกับระดับ 4

คะแนนเฉลี่ย 4.50 ขึ้นไป มีความหมายอย่างเดียวกับระดับ 5

วิธีการประเมินของโรงเรียนเทศบาล 1 และ เทศบาล 3 ดำเนินการอย่างง่าย ๆ ไม่ยุ่งยาก มีระบบการประเมินเหมือนกันในทุกมาตรฐาน และประหยัดค่าใช้จ่ายมาก แต่ผลการประเมินที่ได้รับมีความตรง ความครบถ้วน และความถูกต้องน้อยมาก เพราะประเมินในภาพรวม ไม่ได้กำหนดสิ่งมุ่งวัดในแต่ละตัวบ่งชี้ แต่พิจารณาจากผลการดำเนินงานโดยรวม นอกจากนี้โรงเรียนดำเนินการประเมินปีการศึกษาละครั้ง ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการนำสารสนเทศไปแก้ไขปัญหา และพัฒนาโรงเรียน

กรณีตัวอย่างที่ 5 โรงเรียนที่มีการปฏิบัติงานด้านการประเมินผลภายในระดับพอใช้

การประเมินผลภายในด้วยวิธีประเมินในระดับพอใช้ พิจารณาจากความเหมาะสมของวิธีการประเมินในด้านความคงที่ และความง่ายต่อการปฏิบัติ (โรงเรียน สปข.2 สปข.4 สปข.5 สข .4 สข.5 และ สข.6)

โรงเรียนทั้งสี่แห่งนี้มีวิธีการประเมินภายในคล้ายคลึงกันมากคือ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบให้สอดคล้องกับงานในหน้าที่ปกติ เพื่อดำเนินการสำรวจว่าในแต่ละมาตรฐานหรือตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายของตนเองมีเอกสาร ร่องรอยหรือหลักฐานใดบ้าง ที่จะแสดงให้เห็นถึงผลการดำเนินงานของโรงเรียน แล้วรายงานผลการประเมินโดยการเชื่อมโยงเอกสารหรือหลักฐานที่ปรากฏให้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวบ่งชี้โดยไม่มีการตัดสินคุณภาพ ทั้งนี้มาตรฐานที่ใช้ในการดำเนินการมีความแตกต่างกัน โดยโรงเรียน สปข. 2 สปข. 4 สปข. 5 และ สข . 4 ยึดมาตรฐานการศึกษาชาติ ส่วนโรงเรียน สข.5 และ สข.6 ยึดมาตรฐานของต้นสังกัด แต่ก็ไม่ได้มีผลกระทบต่อการสรุปผลการประเมิน เพราะโรงเรียนไม่ได้มุ่งประเมินสัมฤทธิ์ผล แต่มุ่งประเมินความตระหนักและความพยายามในการดำเนินงาน

มาตรฐาน	เอกสาร	วิธีปฏิบัติของครู	เด็กมีคุณสมบัติ
---------	--------	-------------------	-----------------

มาตรฐาน	เอกสาร	วิธีปฏิบัติของครู	เด็กมีคุณสมบัติ
มาตรฐาน 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์	-โครงการธนาคารคุณธรรม เช่น การฝากบัตรความดี ตัวอย่างบัตรความดี การ เทียบคะแนน ฯลฯ -การทำความคิดทดแทน -เด็กดีประจำห้องเรียน -สรุปเด็กดีประจำห้องเรียน -การให้คะแนนคุณธรรม ของทุกวิชา -การเรียนรู้จากพระสงฆ์	-ครูต้องปฏิบัติจริงควบคุมการ ปฏิบัติของนักเรียน -ครูต้องปฏิบัติตามขั้นตอน -ครูต้องปฏิบัติ -ครูมีเกณฑ์ในการให้คะแนน หลักฐานการให้	-นักเรียนมีคุณธรรม ตอบได้ว่าโครงการ ธนาคารคุณธรรม สำคัญอย่างไร -นักเรียนต้องตอบได้ ว่าทำอย่างไร -นักเรียนตอบคำถามได้ -นักเรียนมีคุณธรรม และเห็นความสำคัญ

(โรงเรียน สปช. 2)

มาตรฐานที่ 4 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์...

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1.สามารถจำแนกประเภทข้อมูลเปรียบเทียบ... - มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมกิจกรรมในทุกระดับชั้น 2.สามารถประเมินค่าความน่าเชื่อถือ... - มีกิจกรรมที่ส่งเสริมหลายอย่าง อาทิเช่น การ เล่าข่าว การจัดเรียน ในห้องทดลอง การพาไปศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น 3. ...	

(โรงเรียน สปช. 4)

มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้	หลักฐาน/เอกสาร	ข้อเสนอแนะ
1.ครูรู้เป้าหมายของหลักสูตรและ เป้าหมายของการจัดการศึกษา	1.ตารางวิเคราะห์หลักสูตร 2.กำหนดการสอน 3.แผนการสอน 4.บันทึกการประชุม 5.คำสั่งแต่งตั้ง	
2.จัดทำแผนและกระบวนการ เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	1.แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ใบงาน ใบ ความรู้) 2.สื่อการเรียนการสอน 3.บันทึกการประชุมของรมนักเรียน	
3.ครูมีความสามารถในการ ประเมินผลการเรียนการสอน และการนำผลการประเมินมาใช้ พัฒนาคุณภาพ	1.สถิติจำนวนนักเรียนที่ได้รับการสอนซ่อมเสริม 2.สถิติจำนวนนักเรียนที่มีการพัฒนาการเรียนรู้อ สูงขึ้น(ตารางคะแนนเก็บ ผลการเรียน) 3.แผนการสอน 4.การวิจัยในชั้นเรียน 5.ผลงานนักเรียน 6.ป 02 7 แบบทดสอบ	

(โรงเรียน สปช. 5)

โรงเรียนต่าง ๆ ที่มีตารางประกอบการเขียนรายงาน จะมีส่วนที่เขียนบรรยายเป็น ความเรียงด้วย แต่โรงเรียน สช.3 สช.5 และ สช.6 ส่วนใหญ่เขียนบรรยายเป็นความเรียงว่าในแต่ละ มาตรฐานที่ประเมินนั้นมีการดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องอะไรบ้าง ไม่ได้แสดงข้อมูลให้เห็นเป็นตาราง เชื่อมโยงเป็นรายมาตรฐานหรือตัวบ่งชี้เหมือนตารางของโรงเรียน สปช.2 สปช.4 และ สปช.5 ข้างต้น

วิธีการประเมินของโรงเรียนทั้ง 6 แห่ง มีข้อดีในเรื่องของความประหยัดเวลาและ ค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการจัดเตรียมเครื่องมือประเมิน และดำเนินการเหมือนกันทุกมาตรฐาน ซึ่งก็ ปฏิบัติได้ง่ายมาก แต่ถ้าพิจารณาในด้านอื่น ๆ พบว่า วิธีการประเมินแบบนี้ให้สารสนเทศใด ๆ ต่อ การปรับปรุง พัฒนาโรงเรียนน้อยมาก ความเหมาะสมในด้านความตรง ความครบถ้วน และความ ถูกต้องอยู่ในระดับน้อย เพราะไม่ได้กำหนดสิ่งที่มุ่งวัด ไม่ได้กำหนดขนาดผู้ถูกประเมิน และไม่ได้ กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป็นเพียงการรายงานสภาพการทำงานแต่ละมาตรฐานหรือตัวบ่งชี้เท่านั้น

สรุปที่กล่าวมามีกรณีตัวอย่างที่มีการปฏิบัติทั้งในระดับดี และไม่ดี เพียงบางส่วน ยังมี กรณีตัวอย่างอีกมาก แต่ผู้วิจัยนำกรณีตัวอย่างดังกล่าวมานำเสนอเนื่องจากเป็นโรงเรียนที่สามารถ แสดงให้เห็นถึงวิธีการประเมินได้อย่างชัดเจน